

provincie limburg

Limburgs
Parlement

Concept Notulen Statencommissie Leefomgeving (LEO) van 29 november 2024

Inhoud

Presentiellijst	4
10. Heropening	6
11. MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT	6
11.1 Sonderend stuk inzake ‘Verkenning Provinciale Energiediensten Maatschappij’, brief GS van 5-11-2024 (GS DOC-00707033)	6
11.3 Interbestuurlijk programma (IBP) Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH).....	36
11.4.1 Rondvraag	68
11.4.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder	71
11.4.3 Actualiteiten IPO.....	71
12. REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV	71
12.1 Informerend stuk inzake Negende Voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML).....	74
12.2 BO MIRT, kamerbrief ministerie van I&W	93
12.3.1 Rondvraag	98
12.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	98
12.3.3 Actualiteiten IPO.....	98
13. Landelijk gebied	98
13.1.1 Rondvraag	98
13.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	98
13.1.3 Actualiteiten IPO.....	98
14. Sluiting	99

Presentielijst van de leden van de commissie LEO voor de vergadering van 29 november 2024

Voorzitter

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

Goossen, I.J.G.

Griffie

Birgelen-Droog, mevrouw L.G.M. van

Hees, mevrouw S.P.E. van

Oppen, C.M.P.J. van

Leden

Partij

Commissieleden:

Bloi MA, J.M.

Bosch, M. Th.

Boven, mevrouw ir. I.

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H. (voorzitter)

Franssen, R.F.R.P.

Goossen, I.J.G. (voorzitter)

Hermans, L.J.

Hoks, F.J.R.

Huizing, J.

Ijpelaar, W.A.J.

Loomans, ir. P.J.M.

Maillé, S.

Megens, B.J.M.H.

Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

Nijenhuis, D.J.

Nijskens, H.L.M.

Pelzer, ing. E.M.

Pol, mevrouw H.A. van der

Sol MSc, H.P.A.

Vaessen, L.A.P.

Waajen-Crins, mevrouw drs. A.P.H.

Wolters, mevrouw L.C.C.M.

Wolters Gregório, J.

VVD

PVV

Partij voor de Dieren

CDA

BBB

BBB

PVV

PVV

BBB

CDA

Horizon

VVD

PVV

GroenLinks

BBB

VVD

VVD

BBB

GroenLinks

D66

CDA

PvdA

SP

Het College van Gedeputeerde Staten

Caldenberg, M. van

Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.

Kuntzelaers, J.J.M.

Burgercommissieleden

Beckers, N.J.H.T.

Beucken, L. van den

Erkamp, F.H.A.M.

Est, drs. A.M.B. van

Loijer BSc, S.A.M. de

JA21

LOKAAL-LIMBURG

50PLUS

50PLUS

BBB

Roso, R.L.W.
Stone, J.J.W.

JA21
D66

Afwezig

--

Overige aanwezigen

Agendapunt 11.3

De heer Vlecken (RUD Limburg Noord)
Mevrouw Op de Laak (RUD Limburg Noord)
De heer Van Mierlo (Omgevingsdienst Zuid-Limburg)

Agendapunt 12

Mevr. Aldewereld (inspreker)

Notulist

Het Notuleercentrum

10. Heropening

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório is even langs de helpdesk, dus die zal zo meteen wel komen. Want hij kreeg zijn iPad niet aan de gang. En mevrouw Boven zal ook wel zo meteen naar boven komen. Dus dan zal ik daar in de volgorde een beetje rekening mee houden dat ik mijn linkerkant dan even aan het laatste zet. Welkom terug, allemaal. U weet, we hebben gisteravond geschorst. Dat betekent dat de vraag of er een quorum is in elk geval voor nu niet relevant is. Wij gaan gewoon door met de agenda. En voor degene die er gisteravond niet was en dat nog niet van zijn collega doorgekregen heeft: we hebben de spreektijd bij het onderwerp ... Was dat nu VTH of ... Bij VTH vanmiddag, daar stond drie minuten. Dat is vijf minuten geworden omdat gisteravond is voorgesteld, ook gezien de actualiteit van het thema, om daar iets meer tijd voor in te ruimen. Maar dat agendapunt staat als het goed is vanmiddag na de lunch op de agenda.

11. MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT

11.1 Sonderend stuk inzake 'Verkenning Provinciale Energiediensten Maatschappij', brief GS van 5-11-2024 (GS DOC-00707033)

De voorzitter: Dan gaan wij nu naar het sonderende stuk, inzake de verkenning van de Provinciale Energiediensten Maatschappij. Dat is een stuk dat wij in één termijn behandelen. Er zijn een aantal sonderende vragen voorgelegd door GS. Ik ga die niet allemaal oplezen, nu. Die kunt u ook in het stuk zelf en ook in de agenda zien. En voor deze termijn hanteren wij vijf minuten spreektijd per fractie. En dan begin ik gewoon aan mijn rechterkant, bij de BBB: mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja dank u wel, voorzitter. Goedemorgen, collega's. De Provinciale energiemaatschappij, of de Provinciale Energiediensten Maatschappij. What's in a name – wat ons betreft heel veel, en eigenlijk te veel. We zijn het afgelopen jaar meegenomen in een aantal informerende sessies in het optuigen van wat inmiddels de Provinciale Energiediensten Maatschappij is gaan heten. Aan ons worden een aantal vragen gesteld, waaronder als laatste om te komen tot een naamgeving voor de PEM. Laten we hier dan maar mee beginnen. Een naam hebben wij zo niet. Hoewel we PEM eigenlijk een prima naam vinden, omdat het wat ons betreft goed beschrijft wat zo'n vehikel zou moeten doen: het leveren van energie, of het faciliteren van het leveren van energie van lokale bronnen in Limburg naar lokale gebruikers in Limburg. Iets waar potentiële nieuwe energieleveranciers – die we inmiddels in alle soorten en maten hebben, en waarvan er potentieel nog veel meer zijn – vaak tegen muren van regelgeving aan lopen, en waarbij een dergelijke maatschappij als de PEM het wiel maar één keer hoeft uit te vinden. Dat brengt ons bij vraag 2: of we ons kunnen herkennen in de instrumenten. Herkennen wel, maar bij veel van de instrumenten hebben we de vraag of deze wel thuishoren in de gereedschapskist van de PEM. En of die niet al worden ingezet door andere instanties, zoals de RES, gemeentes of woningbouwcorporaties. Dan hebben we het met name over het uitbrengen van faciliterend advies en gebouwgebonden regeling. De PEM zou deze expertise van de grond af aan op moeten bouwen. Is dat wat we willen, mede met het oog op het feit dat dit al elders wordt gedaan? Als het om de instrumenten gaat: het opzetten van energiegemeenschappen en het opzetten van energy hubs zien wij wel een rol. Echter, een beperkte rol als het gaat om het realiseren en het faciliteren, maar eerder ook als middleman tussen de bron van de energie – en dat kan van alles zijn: warmte, elektriciteit of groen gras – en de gebruiker. Hier liggen veel kansen. Maar initiatiefnemers lopen vaak aan tegen het niet mogen leveren van energie. Hier kom je veel wet- en regelgeving tegen, onder andere van de ACM maar ook de Wet onafhankelijk netbeheer, de Energiewet en de Wet collectieve warmte. De PEM zal een belangrijke rol kunnen

spelen door al deze hordes eenmalig te overwinnen, ten behoeve van lokale producenten. Bovendien zijn producenten van energie vaak goed in het produceren van energie, en willen ze zich vaak helemaal niet druk hoeven maken over daadwerkelijk verkoop. Als kopende en verkopende partij zou hier een waardevolle rol weggelegd zijn voor een PEM. En zo hebben wij eigenlijk ook vanaf het begin, vanaf het ontstaan van het coalitieprogramma, aangekeken tegen een PEM. In het stuk wordt terecht een zwaar accent gelegd op het bestrijden van energiearmoede. Energiearmoede is de afgelopen jaren in onze maatschappij geslopen, en is inmiddels een groot sociaal probleem voor zowel particulieren als – en dat wil ik benadrukken – ook kleine partijen, zoals mkb-bedrijven en verenigingen en instellingen. Vandaag nog in het AD een artikel, waar ik voor geïnterviewd ben, over problemen bij sportclubs, onder andere door de hoge energiekosten. Doordat een onevenredig groot deel van het inkomen aan energie besteed moet worden, worden mensen en instellingen beperkt in hun gedrag. En dit heeft een grote negatieve sociale en economische invloed. Ook BBB wil dat dit wordt teruggedrongen. We zien het echter niet als een doel op zich, maar eerder als een resultaat van een juiste implementatie van het PEM-concept. Een PEM zou immers in staat moeten zijn om energie in te kopen tegen een maatschappelijk verantwoorde prijs, kostprijsplus, bij lokale producenten. En dit door moeten kunnen leveren aan regionale klanten, waardoor er sprake is van energiezekerheid. En wat ons betreft bestaat energiezekerheid uit de componenten: beschikbaar, betrouwbaar en betaalbaar. Dan nog de vraag over de governance. De opzet van een PEM zoals wij die voor ogen hebben is niet nieuw en is elders in het land wel meer vertoond. Dus als het gaat om het businessmodel en de governance zien we de PEM als een deelneming, die op een vergelijkbare manier beheerd zal moeten worden als bijvoorbeeld LEF. À propos, LEF: zien we het goed dat wanneer voor het opzetten van een energiehub of een energiegemeenschap naast het faciliteren, wat de PEM zou moeten doen, ook investeringen nodig zijn waar het LEF een rol in zou kunnen spelen? We horen dit graag. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, dank u wel. Het CDA kan eigenlijk onderstrepen welke doelstellingen de PEM nastreeft, namelijk: het tegengaan van energiearmoede, het terugbrengen van de duurzaamheidstransitie bij de samenleving, maar ook het versterken van gemeenschappen en gemeenschapszin. Dus in die zin, de doelstelling zou eigenlijk heel positief zijn. Alleen, we maken ons wel zorgen over de additionaliteit. In het stuk staat ook een aantal keren dat de PEM additioneel moet zijn op een aantal maatregelen die er al zijn, of die er misschien ook wel aan komen. En daar zit wel, denk ik, in de uitwerking met name de crux. En in het stuk is nu voor ons onvoldoende zichtbaar of dit echt iets additioneels is of dat het iets is wat we naast andere zaken gaan opzetten. Dus zeker naar het stuk toe, deze sonderende ronde vinden we dat als CDA ontzettend belangrijk om dat terug te zien. Daarnaast hangt het succes, denk ik, van de PEM ook met samenwerking tussen partijen. Dus de vraag is ook, van: zitten andere partijen te wachten op een PEM? Zien die ook dat de PEM echt een niche invult waar nu de handschoen niet voor wordt opgepakt? Denk dan bijvoorbeeld aan woningcorporaties of aan gemeentes. Willen gemeentes niet zelf iets ondernemen? Is dat de Provinciale rol die daar gepakt moet worden? En wat vinden de energiebeheerders er bijvoorbeeld van? Als het gaat om de energiegemeenschappen, dan kun je bijvoorbeeld denken aan het opzetten van buurtbatterijen of om netcongestie tegen te gaan slimme oplossingen. Maar misschien is de netbeheerder daar zelf al wel mee bezig, of zijn de energiemaatschappijen zelf bezig met initiatieven rondom lokale opwek. Dus dat is wat het CDA betreft echt wel een item wat we verder moeten gaan onderzoeken. Dan is ons ter ore gekomen in de actualiteit dat mogelijk de 380 kV-kabel toch wel op losse schroeven staat in de Delta Rhine Corridor. En wij als CDA maken ons daar wel echt heel erg veel zorgen om. We gaan aan de ene kant een PEM oprichten. We zijn heel mooie dingen aan het doen als het gaat om netcongestie en allerlei andere zaken. En dan bereikt ons dit nieuws. Ja, ik denk

dat energie belangrijker is dan ooit. En wat ons betreft gaan we dus ook ... We bereiden een motie voor om bij de Statenvergadering daar nog eens een keer extra aandacht voor te vragen. Want die 380 kV-kabel, die moet er echt komen. Die is misschien nog wel belangrijker dan de waterstof als het gaat om de brede Limburgse maatschappij. Ontwikkelingen als AI vragen enorme hoeveelheden stroom. De economie van de toekomst is niet alleen maar een waterstofeconomie maar is ook gewoon een stroomeconomie. Dus wat ons betreft ontzettend belangrijk. Dus dat wou ik nog eventjes toevoegen aan het PEM-verhaal. Dan wat betreft de governance nog een laatste opmerking.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, momentje. Wilde u interromperen?

De heer Huizing (BBB): Mag ik interromperen? Of is dat niet ...

De voorzitter: Ja.

De heer Huizing (BBB): Dan wou ik graag interromperen.

De voorzitter: Ja, u had uw microfoon aangezet, dus ik was in de veronderstelling dat u iets wilde vragen aan de heer Ijpelaar.

De heer Huizing (BBB): Ja, het is terecht dat u dat constateert. Het is positief, collega Ijpelaar. Wij delen de zorg die u uit over het toevoegen van de 380 kV en de Delta Rhine Corridor. Misschien kunnen wij dadelijk samen ... Ik neem aan dat u ook aanwezig bent bij de mobiliteitsonderwerpen, later vandaag. Daar hebben wij ook geconstateerd uit BO-MIRT in de mooie placemat die we gekregen hebben, dat de Delta Rhine Corridor verdwenen is. En dus willen we daar ook samen graag misschien met u de zorg uitspreken over blijkbaar de vertraging die daar aan het optreden is. Dus dat wou ik er even aan toevoegen.

De voorzitter: Oké, dank u wel mijnheer Huizing.

De heer Ijpelaar (CDA): Nou mijnheer Huizing, ik zal erop reageren. Laten wij nou net in een coalitie zitten, samen. Dus die samenwerking, die zal wel goed zitten. Dus wij gaan vanmiddag aan de slag met elkaar – om de problemen van Limburg op te lossen, zullen we maar zeggen. We regelen de Governance. Nog een laatste opmerking over governance. De drie taken die u voorstelt – namelijk, gebouwgebonden regeling, advies en de energielandschappen – dat hoeft niet per se in dezelfde governance te zitten. Dat mag wel. Maar ik zou me ook kunnen voorstellen, of wij zouden ons ook kunnen voorstellen, dat dat gewoon een Provinciale regeling kan zijn bij een van die drie doelen. Dus de governancevraag, en zeker met de uitwerking in het sonderende stuk, is ook wel erg lastig nog. Want wij zien nog niet heel goed waarom het nu een zelfstandige entiteit moet zijn. Zeker niet omdat we natuurlijk ook nog een financieringsvehikel hebben, namelijk het LEF, en ook nog een investeringsvehikel, het LIOF, en ook nog een Provinciale afdeling die gewoon regelingen kan uitzetten. Dus de vraag welke governance, dat is wel een lastige, zeker in dit sonderende stuk. Dus in de uitwerking zou ik graag ook de verschillende opties zien, en waarom daar natuurlijk voor gekozen is. Dat was eigenlijk mijn afrondende opmerking.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Mijnheer Pelzer.

De heer Pelzer (VVD): Dank, voorzitter. Met belangstelling hebben we kennisgenomen van het sonderend stuk Verkenning Provinciale Energiediensten Maatschappij. Mijn eerste vraag: wat zijn de beweegredenen om de strakke formulering Provinciale energiemaatschappij, zoals omschreven in het

coalitieakkoord, los te laten? In het coalitieakkoord Elke Limburger Telt staat letterlijk vermeld, ik citeer: 'We richten een Provinciale energiematschappij op, die bestaande Provinciale activiteiten bundelt en gericht is op het verbinden van kennis en uitvoeringskracht van onze partners om de energietransitie de komende jaren in goede banen te leiden.' Als coalitiepartner steun ik dit volledig. Vraag: voldoet de uitwerking volledig aan hetgeen is geformuleerd in het sonderend stuk? Zo nee, op welke onderdelen wordt naar uw inzicht hiervan afgeweken? Een kernpunt voor het oprichten van een Provinciale energiematschappij is: bestaande Provinciale activiteit te bundelen, en gericht op het verbinden van kennis en uitvoeringskracht van onze partners. Voorzitter, kan er nadere toelichting worden gegeven op welke wijze de inventarisatie van bestaande Provinciale activiteit heeft plaatsgevonden, en waar en op welke wijze deze zijn vastgelegd? Een andere vraag: op welke wijze is in deze fase gebruikgemaakt van de kennis en de uitvoeringskracht van onze partners? Wat hebben zij inhoudelijk bijgedragen aan het sonderend stuk? En welke rol gaan zij in de PEM vervullen? En wat is overigens hun visie en commitment op het voorliggend sonderend stuk, met de daarin geformuleerde doelstellingen, uitgangspunten en instrumenten? We missen onder andere partners als het onderwijs en de innovatieve instellingen. Het PEM richt zich op drie doelstellingen, met zeven uitgangspunten. In de basis goede doelstellingen en uitgangspunten. Bij de gekozen uitwerking vragen we ons af: is dit realistisch, en behalen we hiermee de beoogde doelen? Het PEM ziet ook als een van haar taken het bevorderen van lokaal opwekken van energie, opslag en conversie. Behoort dit niet tot de taken van de energiebedrijven, netbeheerders als mede-oplossing voor de netcongestie? Is het niet logisch dat de netbeheerder de investeerder of mede-investeerder zou moeten zijn of worden voor lokaal opwekken van energie, opslaan, conversie? Deze vragen vormen een reactie op het deel 'financiële aspecten', van de derde vraag. Voorzitter, van andere dossiers hebben we geleerd dat het vragen is om problemen als vooraf niet gekozen wordt voor een goede governance bij de start. Een passende governance voor PEM, in de lijn met de andere dossiers, is een PEM op afstand met een RvC die belast is met het toezicht op de toekomststrategie. Deze reactie als antwoord op uw vraag met betrekking tot de governance. Voorzitter, het energiedossier is een complex dossier. De energieprijzen zijn niet beheersbaar. Nederland heeft een van de hoogste energieprijzen in Europa. Het energiebeleid van de overheid is niet koersvast. Burgers en bedrijven investeren, en de overheid draait te snel aan de knoppen. En heel veel bedrijven en particulieren, ik spreek het toch maar uit, gaan daardoor naar de knoppen. Dit is geen stimulans voor het opzetten van lokale autonome initiatieven, en helpt ons PEM niet bij de opstart. Deelt u mijn conclusie dat als de overheid de prijzen normaliseert en koersvast wordt in het voeren van energiebeleid, een groot deel van de energiearmoede tot het verleden gaat behoren, mkb-bedrijven weer willen investeren in de lokale economie en werkgelegenheid, en grotere industriële bedrijven kiezen voor ons vestigingsklimaat? Oftewel, in één klap worden de drie doelstellingen die we willen bereiken hiermee gerealiseerd. Voorzitter, bovendien zou de Provincie meer de regie moeten nemen in de prioriteitstelling in het oplossen van de netcongestie. De Provincie zou moeten bepalen welke bedrijven en zorginstellingen, als voorbeeld, in welke volgorde moeten worden aangesloten. Deelt u deze visie? En zo ja, op welke wijze zou dit een plaats kunnen krijgen in het PEM? Naar mijn overtuiging zal de stap: het normaliseren van de energieprijzen, gezet worden of gezet moeten worden. Zo'n stap zal van invloed zijn op de invulling van het PEM. Zodoende heeft u ons nog niet kunnen overtuigen dat de juiste instrumenten voorliggen die passen bij het PEM. Dit is het antwoord op uw tweede vraag. Dat een PEM moet komen om de Limburgse kennis en uitvoeringskracht te bundelen en de energietransitie duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar in goede banen te leiden, bestaat voor ons geen twijfel. Als antwoord op uw vierde vraag, over de definitieve naamgeving: kies voor eenvoud en duidelijkheid. Dat wil zeggen, een Provinciale energiematschappij Limburg met toevoeging van een lokale ...

De heer Ijpelaar (CDA): O, jeetje. Dit is de hele linkerflank die naar beneden komt.

De heer Pelzer (VVD): Dat was het.

De voorzitter: We gaan even schorsen, om 10:30.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, het schijnt allemaal weer te werken. De discolichtjes zijn allemaal uit. Dus als iedereen weer plaatsneemt, dan gaan we door met de vergadering. Staat de camera weer aan? Ja, wij zijn weer in beeld, als het goed is. En wij waren gebleven bij de heer Pelzer. Ik weet niet of u zelf nog ... U was klaar? U was klaar. Dan ga ik nu naar de heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Goed voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Was u toevallig degene die wel een interruptie had? Ah, en toen ging het fout. Mijnheer Megens nog, naar aanleiding van het verhaal van de heer Pelzer.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Ja, je wordt hier zomaar de mond gesnoerd zonder iets te zeggen. Eens even kijken, ik had een interruptie. Want uit de VVD kwam net: de PEM die de krachten bundelt, dat is een succes. Maar hebben we niet al ook zo'n organisatie zoals de RES? En voorheen hier de PES, die dit ook al deden. Dus wat gaat die PEM dan doen wat die RES en die PES nog niet doet?

De voorzitter: Mijnheer Pelzer.

De heer Pelzer (VVD): Ik laat me leiden door hetgeen wat is opgenomen in het coalitieakkoord. En het gaat erom om alle activiteiten van Provinciale instanties te bundelen. Nu hebben we te veel pijlers naast elkaar. En die krachten moeten gebundeld worden.

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Maak ik daaruit op dat we de RES kunnen laten vallen en dat we hier het eigen wiel gaan uitvinden?

De heer Pelzer (VVD): Nee.

De voorzitter: Dat antwoord was van de heer Pelzer. Oké, dan ga ik naar mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel. Ja, die zorgen voor de Delta Rhine Corridor en die 380 kV elektriciteitsleiding die daar ook bij hoort, die delen we. Dus daar begin ik maar eens mee. De vraag die we hier hebben, of eigenlijk de opmerking over dit stuk, is: ja, lijkt allemaal heel leuk en het ziet er heel mooi uit, en het draagt bij aan een aantal nobele doelen. Maar is het echt iets van een toegevoegde waarde? Wij zijn er op dit moment nog niet honderd procent van overtuigd. Maar we gaan wel de vragen beantwoorden zoals die aan ons gesteld zijn. Wat is de belangrijkste doelgroep. Ja, dat is natuurlijk die inwoner. En vooral die inwoner die gebukt gaat onder de energiearmoede, die zou op nummer één moeten staan, want dat moet je natuurlijk te vuur en te zwaard bestrijden. Maar lokale gemeenschappen zijn natuurlijk ook belangrijk. En vervolgens kunnen we die keuze voor het midden- en kleinbedrijf begrijpen. Maar goed, we willen nog wel wat accenten leggen zo meteen, en een aantal vragen. Vraag 2, Kennis- en adviesfuncties. We vragen ons af in

hoeverre die kennis en advies afwijkt van de kennis die bij andere instellingen aanwezig is, zoals gemeente, RES-regio, het LEF, en noem maar op. Gebouwgebonden regeling, an sich spreekt ons dat ontzorgingsconcept wel aan. Maar ook hier weer de vraag: de gemeenten doen natuurlijk ook van alles. En de vraag is of kleine gemeenten dan meer in aanmerking zouden komen dan de grote gemeenten, als het hierom gaat. We moeten natuurlijk uitkijken dat we geen overlap krijgen, of de gemeente op de een of andere manier in de weg zitten. Vraag 3, of we zaken mee willen geven. De PEM richt zich op initiatieven die vastlopen op juridische of financiële vraagstukken en governance. En dat betekent volgens ons dat die governance dus juist niet zo moet worden ingericht als de governance van organisaties waarop je vastloopt. Maar hoe die governance er dan precies uit moet komen te zien, dat is voor ons ook niet echt helder. Want wij hebben nog niet honderd procent helder op het netvlies wat de toegevoegde waarde van het PEM zou moeten zijn. Dan kun je ook niet precies aangeven wat de governance moet zijn, is onze mening. Dan lezen we nog dat er op maat gemaakt advies is voor doelgroepen die geen toegang hebben tot de bestaande regelingen. Het lijkt LOKAAL LIMBURG wel verstandig om vooraf eerst te toetsen of diegenen die zich daarvoor aanmelden, of die organisaties, echt niet gebruik hebben kunnen maken van de bestaande regelingen. Want normaal gesproken zou dat wel het geval moeten zijn. Dan hebben we een derde doelstelling, ook een heel nobele doelstelling, dat is de versnelling van de energietransitie. En de RES wil dat ook. Een centrale vraag is hier ook weer: wat is nu de relatie tussen de PEM en de gemeente, het LEF en de RES-regio's? Immers, die houden zich ook met de versnelling bezig. Kan de Gedeputeerde dit nader duiden? Of komt dat pas later in beeld? Er is sprake van een toename van de lokale energiegemeenschappen van burgers en collectieven, zo staat in het stuk te lezen. En een vraag aan het College is of deze energiegemeenschappen allemaal wel goed in beeld zijn. Hebben we dat allemaal op het netvlies, voor wat betreft de aard ervan en de mate van lokaal eigendom en lokaal eigenaarschap? En ook is er natuurlijk een groot verschil tussen lokaal eigendom en lokaal eigenaarschap. En ik denk dat het belangrijk is om dat in ieder geval bij een eventuele uitwerking van de PEM in het vizier te houden. En dan misschien wel een vreemde vraag, of een onmogelijke vraag. Ik ga hem toch even stellen. Kan het LEF-fonds in de PEM een rol spelen als het gaat om financieringen en investeringen? Ja, en dan de naam: het PEM. Wat is er mis met 'de PEM'? Het hoeft van mij geen Engelse mooie naam te zijn, het hoeft geen Polestar-naam te zijn. Het kan gewoon 'PEM' zijn. Dus laat het PEM als PEM weer horen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Beckers.

De heer Beckers (JA21): Ja dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken we de Provinciale Energiediensten Maatschappij. Dat klinkt mooi, maar als JA21 stellen we onszelf de vraag: is het wel een taak voor de Provincie? En er liggen een aantal vragen voor, waar ik vanuit onze visie op wil ingaan. En de eerste vraag was: kunnen wij ons vinden in de doelgroepen van de PEM? De PEM richt zich dan op drie doelgroepen: de huishoudens in energiearmoede, het mkb en energiegemeenschappen. Dat zijn op zich logische keuzes, want deze groepen ervaren vaak problemen met verduurzaming. Maar wij zijn wel van mening dat het oplossen van de energiearmoede een neveneffect moet zijn van wat het PEM realiseert. Dan: Zijn de instrumenten van de PEM passend en voldoende? De PEM zitten vier instrumenten in: kennis- en adviesfuncties, energiegemeenschappen, gebouwgebonden regelingen en coöperatieve energy hubs. Er zitten waardevolle ideeën tussen, maar ook een aantal zorgpunten. Laat ik eerst beginnen met het waardevolle idee. Het stimuleren van energiegemeenschappen versterkt lokaal eigendom. En dat ondersteunen wij als JA21 graag. Ik denk dat wij vorige week een mooi voorbeeld gezien hebben in Leudal van een energiegemeenschap. Dan, de gebouwgebonden regelingen, dat klinkt aantrekkelijk, maar is juridisch en financieel complex. Wie draagt erbij het risico als een project faalt? En hoe zorgen we dat het instrument effectief wordt zonder een hoop bureaucratische rompslomp? En dan ook de

vraag is: als je gebouwen gaat verduurzamen, en dat je die kosten niet op de bewoner laat vallen maar aan het gebouw koppelt, wie gaat dat dan precies betalen? Dan de kennis- en adviesfunctie. Ik denk dat dat al een aantal keren aan bod is gekomen. Aan wie gaan we dan exact advies geven? Want volgens mij bieden de RES-regio's ook al advies aan verschillende doelgroepen. En dan de vraag is: hoeveel fte willen we dan beschikbaar stellen voor deze adviesfunctie? Want als dat niet duidelijk is, dan ontstaat het risico van een praatclub die weinig resultaat oplevert. En wat ons betreft moeten de instrumenten strakker worden afgestemd op wat haalbaar en uitvoerbaar is. Dan, hoe kijken we aan tegen de governance en de financiën? Is dit voor ons wel een groot aandachtspunt. Want hoe zorgen we dat de PEM efficiënt werkt en geen structurele kostenpost wordt? Het budget is beperkt, van € 9 miljoen. Dat maakt het des te belangrijker dat het goed wordt besteed. Dan de rol van het LEF. Ja ik denk, dat hebben we vorige week donderdag al besproken, dat het LEF een belangrijke rol zal spelen bij de financiering van een aantal projecten. Dat LEF werkt revolverend en moet zichzelf terugverdienen. Maar dat is eigenlijk een andere discussie, wat we vorige keer ook besproken hebben. Maar in onze ogen moet het LEF gewoon revolverend blijven. En moet de PEM daarbij niet in risicovolle en niet-rendabele projecten gaan zitten. Dan hebben wij nog een puntje van aandacht, misschien: de evaluatie en een exitstrategie. Wat ons betreft mag de PEM geen permanente instelling worden. Wij pleiten voor duidelijke evaluatiemomenten. En als blijkt dat de PEM haar doelstellingen niet haalt, of dat de markt de taken kan overnemen, moet de organisatie worden afgebouwd. Dat moet expliciet worden opgenomen in de governance. En dan hebben we nog: hoe kijken we aan tegen de naamgeving. Ja, het idee om burgers en stakeholders te betrekken bij de naamgeving van de PEM is sympathiek, maar laten we eerlijk zijn, de naam is niet het belangrijkste. De resultaten zijn dat wel. En het is ook zinloos om daar middelen tegenaan te gooien, wat ons betreft. Als de PEM zich vooral richt op adviezen zonder een concrete actie, helpt een mooie naam daar niets aan. En dan, laat ons vooral prioriteit geven aan een effectieve aanpak en verantwoording. En pas daarna denken over branding. En tot slot, de PEM is een ambitieus plan, maar we blijven kritisch. De energietransitie en energiearmoede zijn belangrijke uitdagingen, maar dit initiatief roept nog wel een aantal vragen op. Hoe voorkomen we de overlap met bestaande initiatieven, zoals de RES-regio's? Ik denk dat dat inderdaad al een aantal keren is benoemd, hier aan mijn linkerkant. En hoe garanderen we dat de PEM geen praatclub wordt? En hoe zorgen we ervoor dat de PEM zich uiteindelijk zelf eigenlijk overbodig maakt? JA21 ondersteunt een PEM die tijdelijk, efficiënt en resultaatgericht is, en geen permanente kostenpost of geen duplicaat van bestaande programma's wordt. En dit initiatief moet bijdragen waar andere tekortschieten, en daarna plaatsmaken voor zelfredzaamheid. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag; ik was hem net vergeten. Maar dat wil ik graag aan u vragen, of u er hetzelfde over denkt. Bent u ook niet een klein beetje bang dat we weer een vehikel optuigen dat op afstand van ons staat, waar we niet direct invloed op hebben? En de tweede vraag die ik aan u zou hebben: als we dan iets dergelijks op gaan tuigen, zouden we dan niet eerst eens alleen kunnen beginnen met die inwoner met die energiearmoede, om te kijken hoe zo'n PEM kan werken, en vervolgens misschien nog wat andere dingen uit te rollen?

De voorzitter: Mijnheer Beckers.

De heer Beckers (JA21): Het eerste punt: ja dat klopt, een instrument op afstand is tricky, vinden wij. Dat zien we nu ook bijvoorbeeld met het LEF. Er zijn niet altijd dingen waar wij het mee eens zijn. En de tweede vraag, van...

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik zal het nog een keer herhalen. Een beetje helpen, als het mag voorzitter, via u natuurlijk. We hebben een drietal doelgroepen, of we hebben een aantal doelgroepen. En ik kan me er iets bij voorstellen dat je gaat kijken naar de doelgroep die ons misschien met zijn allen het meest aanspreekt. Dat is die groep inwoners die buiten de boot vallen, met energiearmoede. Die niet overal geholpen kunnen worden, en die dan via dit vehikel wel in aanmerking komen.

De heer Beckers (JA21): Ja, wij zijn zelf eigenlijk wel voor een pilot, om eens te kijken hoe het in de praktijk zal werken. En ik denk dat dat wel goed aansluit op wat u probeert te zeggen. Dat we eerst eens een pilot uitvoeren, met: hoe gaan we te werk met het LEF. En dan eens verder kijken hoe we het kunnen uitrollen. Ja, daar zijn we wel voor, voor een pilot.

De voorzitter: Ik wil u niet corrigeren, maar ik neem aan dat u een pilot in het kader van de PEM bedoelt en niet in het kader van het LEF. U zei het LEF. Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Laten we direct beginnen met de eerste vraag: of wij ons herkennen in de doelgroepen die genoemd zijn. Wij vragen ons oprecht af welke Limburger daadwerkelijk profiteert van een aanzienlijk lagere energierekening door de voorgestelde maatregelen in dit stuk. Veel gemeenten en de RES'en doen al wat het College nu voorstelt. Denk bijvoorbeeld aan het aanbieden van middelen zoals radiatorfolie, of kennisdeling. Zijn we niet simpelweg opnieuw het wiel aan het uitvinden? En lopen we niet juist de initiatieven van de RES'en en de gemeente voor de voeten? Toch willen we het hebben over energiearmoede. De PVV wil graag weten wat het College precies verstaat onder deze term. Voor de Limburger met energiearmoede en een minimaal inkomen is het plaatsen van bijvoorbeeld zonnepanelen door de verhuurder op hun woning vaak helemaal geen oplossing. Integendeel, we ontvangen regelmatig berichten van mensen die in feite duurder uit zijn omdat hun woonstichting deze panelen heeft geplaatst. Hun huur stijgt maand na maand. En daarop krijgen ze bovendien nog forse boetes vanwege de teruglevering van die panelen. Uiteindelijk duurder uit, dus. Het College lijkt onvoldoende aandacht te hebben voor de problemen van mensen met een minimaal inkomen. Deze groep kan vaak niet deelnemen aan initiatieven zoals energiegemeenschappen of lokale zonne- of windparken. Dergelijke oplossingen lijken misschien voordelig op de lange termijn, maar veroorzaken op de korte termijn vaak meer financiële druk. De vraag is hoe het College deze bevolkingsgroep direct effectief kan ondersteunen, zonder hun financiële situatie verder te verzwaren. Daarnaast vragen we ons af of het geld dat de Provincie Limburg investeert in de lokale energiegemeenschappen daadwerkelijk voordeel biedt aan alle Limburgers. Hoewel het College geen winst wil maken worden opbrengsten gebruikt voor verdere investeringen. Toch een winst oogmerk, dus. Verder horen wij graag wat precies onder 'een energiegemeenschap' wordt verstaan. En hoeveel financiële middelen het College daadwerkelijk wil gaan bijdragen aan deze gemeenschappen. Voorzitter, ik rond af. Ik denk dat we hiermee de vier gestelde vragen in dit sonderende stuk redelijk beantwoord hebben. Dit voorstel tot het oprichten van de PLEM 2.0 is wat betreft de PVV geen toevoeging voor Limburg. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Beckers eerst, en dan de heer Van den Beucken.

De heer Beckers (JA21): Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan de heer Megens: of de PVV dan niet voor revolverendheid of winstgevendheid is van een PEM.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Ja, ik denk dat daar juist de crux ligt. Want het College geeft aan dat ze juist geen winst willen maken. Maar als je hun filmpje wat ze gepubliceerd hebben gaat bekijken, zeggen ze: ja, maar uiteindelijk willen we wel winst gaan maken om nog meer middelen in te gaan zetten. Ja, dat is gewoon een winstoogmerk, volgens mij.

De voorzitter: Mijnheer Beckers.

De heer Beckers (JA21): En ja voorzitter, vraag aan de heer Megens: wat vindt de PVV daarvan? Wat heeft de voorkeur van de PVV: een winstoogmerk of geen winstoogmerk?

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja voorzitter, als u de PVV kent dan weet u dat wij altijd voor revolverende middelen zijn. Dus...

De voorzitter: Oké. Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik vond het wel een originele: PLEM 2.0. Alleen, de vraag die ik dan in de richting van de heer Megens heb is natuurlijk: de PLEM was natuurlijk, daar kon je contracten mee afsluiten. En dat is nu juist de essentie van het verhaal, dat dat hier niet aan de orde is. Hoe moet ik dan de uitdrukking PLEM 2.0 duiden, volgens uw mening?

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Ik denk dat dit misschien daar in die zin wel verschilt. Maar ik denk, door het optuigen van een Limburgs energiebedrijf, wat destijds de PLEM ook was, dat we hier al een heel redelijke weg inslaan die die kant ook opgaat. We gaan tenslotte ook inkomen genereren hier in de Provincie met dit middel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Loomans.

De heer Loomans (Horizon): Dank u wel, voorzitter. Tja, de Provinciale Energiediensten Maatschappij, een ambitieus initiatief op een buitengewoon lastig en complex onderwerp waar ook de speelruimte sterk wordt ingeperkt door wet- en regelgeving. Ook een onderwerp waarin al zo veel partijen geprobeerd hebben om een verschil te maken door met nieuwe initiatieven en diensten te komen, dat het niet eenvoudig is om toch nog met iets nieuws te komen. Dus om maar eens iets aardigs over de Gedeputeerde te zeggen is het eigenlijk wel moedig dat hij het heeft aangedurfd om hier zijn handen aan te branden. En tegelijkertijd lovenswaardig dat het hem ook nog gelukt is om met iets nieuws te komen. Maar om de Gedeputeerde meteen maar weer met beide voeten op de grond te zetten: er moet ook nog héél veel verder worden uitgewerkt en concreet gemaakt. En er zijn ook nog héél veel haken en ogen die de realisatie van deze plannen in de weg kunnen gaan zitten. Gezien alle onduidelijkheden die horen bij work in progress wil ik voor deze sonderende bespreking mijn inbreng beperken tot het beantwoorden van de vier gestelde vragen. Vraag 1 ging over het herkennen van de doelgroepen zoals beschreven in het stuk. En dan gaat het volgens mij over kwetsbare huishoudens, het mkb, de agrarische sector en de energiegemeenschappen. Als de energiegemeenschappen doelgroep zijn, dan verwacht ik dat het initiatief voor vorming van zo'n energiegemeenschap buiten de PEM ligt, waarna de PEM wel diensten kan gaan verlenen aan de, zeg maar, verenigde energiegemeenschappen. Dat lijkt mij ook een juiste rol: kennis delen, stimuleren, verbinden en ondersteunen, maar niet zelf initiatiefnemer en risicodragers worden. En als kwetsbare huishoudens

een doelgroep zijn, gaat het dan niet tegen de belangen van de PEM in als je die doelgroep wil wegwerken? En hoe gaat wie bepalen wat een kwetsbaar huishouden is? Moet de doelgroep daarom niet zijn: wijkgebonden energiegemeenschappen waarin sterke en kwetsbare huishoudens samenwerken? Volgens het stuk zijn er al functionerende energiegemeenschappen in Limburg. En misschien is het daarom een interessant idee voor PS om eens op onderzoek uit te gaan en ter plekke te gaan kijken hoe het in de praktijk werkt. Dus misschien een keer een werkbezoek. De tweede vraag gaat over de gekozen instrumenten en in hoeverre die passen bij de doelstelling van de PEM. En het is lastig om op deze vraag een helder antwoord te geven, omdat het veel verschillende instrumenten zijn die in omvang en risico sterk verschillen, en in veel gevallen ook nog nader uitgewerkt moeten worden. Ik zou daarom willen adviseren om een plan van aanpak uit te werken. Beginnen met realistische, uitvoerbare plannen, ervaring op te doen, en volgende stappen te nemen als die opportuun zijn. En denk hierbij vooral goed na over de rol die de PEM in het energiespeelveld kan innemen, liefst los van de Provinciale organisatie. Per slot van rekening is de energiemarkt volatiel en niet zonder risico. En het lijkt mij niet verstandig om ons als Provincie weer in een nieuw riskant avontuur te storten. Dan wordt in het stuk nog gesproken over de noodzaak om marktfalen aan te tonen. Dat snap ik. Maar is het een taak van de markt om kwetsbare groepen te beschermen? Of is dat een taak van de overheid? Allerlei andere maatschappelijke problemen, van klimaat tot biodiversiteit en stikstof, worden ook niet opgelost door de markt, tenzij de overheid de markt dwingt of verleidt daarbij een rol te spelen. En het lijkt mij dan ook nog een hele klus om in het kader van de PEM marktfalen aan te tonen. Volgens mij heb ik vraag 3 – governance en financiële aspecten van de PEM – al gedeeltelijk beantwoord. Blijft de PEM een Provinciale organisatie, dan denk ik aan de rol van kennis delen, stimuleren, verbinden, ondersteunen, en op kritische plaatsen financiële middelen inzetten. Wordt de PEM vroeg of laat toch een bedrijf of coöperatie, dan kan die het beste buiten de Provinciale organisatie staan. Ja, en dan hebben we die vierde en laatste en moeilijke vraag nog over, over die naam. En ik zei net al tegen mijn buurvrouw: de Provinciale energiegemeenschappen. Maar ja, dan krijg je de PEG. En ik denk dat niemand lid wil worden van de PEG. Nog even verder denkend, dan. Aangezien als we in Limburg iets innovatiefs doen, dan beginnen we vaak de naam met het woordje Bright. Dus misschien moeten we eens denken aan Bright Energy Limburg, oftewel: BEL. Want ik zie de slagzin al voor me: BEL voor Limburgse energie. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. En wat fijn dat de heer Loomans voor mij was, want hij begon zijn bijdrage met het uitgangspunt dat wij ook genomen hebben. Dit is voor ons een sonderend stuk. Dit is een werk in uitvoering. En dit is iets waar wij stap voor stap met elkaar aan moeten werken. Het is een begin, en dat beschouwen we ook zo. Dus wij beperken ons ook tot de beantwoording van de vragen die voorliggen. Wij kunnen ons absoluut herkennen in de doelgroepen die zijn voorgeschreven in het stuk. Met name inzetten op kwetsbare huishoudens, waarin ook huishoudens zijn opgenomen die op dit moment tussen wal en schip vallen doordat ze bijvoorbeeld wel een woningeigenaar zijn maar niet zelf de middelen hebben om dit te laten renderen. MKB en de agrarische sector vind ik zelf ook een heel belangrijke hierin. Zij kunnen ook een heel positieve bijdrage leveren aan bijvoorbeeld die energy hubs en aan die energiegemeenschappen, door ook na te denken met elkaar over hoe netcongestie gedeeld kan worden, en hoe dat met elkaar op te lossen valt. Zij lopen nu heel veel tegen allerlei regels aan, door beperkingen die door de rijksoverheid zijn opgelegd. En ik denk dat wij als Provinciale partner daar een rol in kunnen spelen. De instrumenten, of die passen bij de doelstellingen van de PEM. Op dit moment vinden we dat nog best moeilijk in te schatten. De meest duidelijke is de kennis- en adviesfunctie die we hier hebben. Ik denk dat dat vooral ook een eerste stap is om mee te beginnen. En die andere drie: we hebben vorige week in de technische sessie gehoord dat er ook pilots worden uitgevoerd op alle vier van die pijlers. En ik ben er

heel nieuwsgierig naar hoe dat gaat uitwerken. Waar ik wel nog een vraag voor de Gedeputeerde had is dat: op dit moment zien wij in dit landschap dat er heel veel initiatieven ... Dat wordt ook door verschillende collega's benoemd: er zijn heel veel verschillende initiatieven in gemeentes zelf, waardoor er ook een ongelijk speelveld ontstaat voor personen die in de ene of in de andere gemeente wonen en die dus ook op de een of andere manier wel of geen toegang hebben. Kan de Gedeputeerde reflecteren op die versnippering, maar ook hoe de PEM ervoor kan zorgen dat er een gelijk speelveld wordt veroorzaakt voor inwoners, maar ook voor mkb-bedrijven en voor de agrarische sector? Dan governance en financiële aspecten. Wij sluiten ons ook aan bij de woorden die de heer Ijpelaar heeft gesproken. Voor die verschillende pijlers hoeft het niet zo te zijn dat wij een eenduidige governance hanteren. Voor een adviesstructuur hebben we geen raad van commissarissen nodig, laat ik het zo zeggen. Dus kijk vooral: hoe werken die vehikels. Maar kijk ook naar ijkpunten. Zodat als er bepaalde pijlers groter worden dan wij hadden verwacht – zoals we dat ook bij het LEF hebben gezien – dat we op een geschikt moment ook die governance kunnen aanpassen naar de wensen van het vehikel wat dan voorligt. Wat financiën betreft: die € 9 miljoen zien wij als een soort factor waarin die PEM in ontwikkeld kan worden. Dus de eerste stappen gezet kunnen worden. Voor verdere financiële aspecten – en ik moet me even herinneren of dat in het stuk stond of dat dat vorige week tijdens de technische sessie is besproken – dat er ook vanuit het Rijk en Europa middelen te verkrijgen zijn: zet daar vooral op in, en help daar ook de partners die ons daar in die PEM op aanspreken. Wij hebben die functie hier binnen de Provincie. Wij kunnen die stap zetten, waarin anderen dat misschien niet kunnen. MKB kan heel moeilijk bij Europa komen. Hetzelfde geldt voor bepaalde gemeentes. Gebruik die slagkracht ook in ons voordeel in de PEM. En zoek daarbij ook financiële partners die, op het moment dat het zover is, ook financieel risico kunnen dragen, zoals bijvoorbeeld in die energiegemeenschappen of in die energy hubs. Zoek daar gepaste partners bij die ons daarbij kunnen helpen. Ja, en wat de naam betreft, ik vind het zelf heel lastig. Want ik denk dan: zo'n PEM is prima, en dan moeten we zeker niet, zoals mijn buurman net suggereerde, naar een andere naam gaan. En dat was het. Dank u wel voorzitter, en tot zo ver.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Stone.

De heer Stone (D66): Ja voorzitter, dank. Ten eerste, dank voor het stuk. Ondertussen zijn naar de mening van D66 al veel terechte vragen gesteld en terechte opmerkingen gemaakt. D66 maakt zich vooral grote zorgen over het energievraagstuk en de problemen in dit stuk. Maar vraagt zich af of het oprichten van een Provinciale energiemaatschappij daarvoor de oplossing is. Dan is er de doelgroep, voorzitter. D66 kan zich vinden in de gekozen doelgroepen: kwetsbare huishoudens, het mkb en energiegemeenschappen. Het is helder dat deze groep ondersteuning nodig heeft, zeker gezien de cijfers die aantonen dat energiearmoede een groeiend probleem is. Het ondersteunen van het mkb bij verduurzaming en het versterken van lokale energiegemeenschappen zijn eveneens belangrijke doelen. Toch vragen wij ons af of de voorgestelde instrumenten en het beperkte budget voldoende zijn om de doelgroepen daadwerkelijk te bereiken, en op tijd een significante impact te maken. Dan de instrumenten en de doelstellingen. De gekozen instrumenten sluiten op papier goed aan bij de doelgroepen en zijn gericht op marktfalen. Maar in de praktijk missen wij de urgentie om direct tot actie te komen. Er lijkt te veel nadruk te liggen op toekomstige plannen, terwijl de uitdagingen rondom energiearmoede en verduurzaming nu om oplossingen vragen. Faciliterend advies en het opzetten van energiegemeenschappen zijn waardevolle initiatieven, maar we vragen ons af of deze instrumenten naar het huidige budget en omvang snel genoeg resultaten kunnen boeken. De kernvraag van ons als D66 is daarom: kan de Gedeputeerde ons garanderen dat de ambitie van de PEM niet ten koste gaat van dringende maatregelen die direct effect hebben? Welke onderbouwing heeft uw College dat het oprichten van een Provinciaal energiebedrijf sneller of effectiever is dan andere maatregelen? Zouden we bijvoorbeeld niet scherper aan tafel moeten gaan zitten als

aandeelhouder van Enexis? Waarom kiest u voor deze inzet van taken? D66 ziet namelijk overlap met bijvoorbeeld initiatieven zoals de WoonWijzerWinkel, waar consumenten naartoe kunnen voor een onafhankelijk advies voor hoe ze het beste hun woning kunnen verduurzamen. D66 is meer voorstander van het verder uitrollen van bestaande initiatieven, zoals de WoonWijzerWinkel, die bijvoorbeeld met de BZK subsidies in plaats van het uitrollen van nieuwe initiatieven. Daarnaast roept de governance bij ons belangrijke vragen op. Wie gaat de PEM eigenlijk beheren? En wat vindt de ACM van de beoogde werkwijze? D66 zou hier graag meer duidelijkheid over willen hebben. Met betrekking tot de definitieve benaming van de PEM staat D66 op het standpunt dat het eigenlijk ook niet echt zijn voorkeur heeft. Ik geloof dat we al een paar mooie voorbeelden hebben gehoord, hier in de commissie. Tot slot voorzitter, D66 blijft kritisch over de uitvoering en heeft op dit moment vooral vragen. Voor D66 blijft de vraag of de PEM in de huidige vorm de beste manier is om de energietransitie in Limburg daadwerkelijk te versnellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja dank u wel, voorzitter. Er is natuurlijk al heel veel gezegd over dit stuk. Wij hebben daar kennis van genomen in de fractie 50PLUS. En mevrouw Fischer komt over de drie punten nog op terug in de vergadering. Maar op pagina 6 punt 3, hier missen we nog het volgende. Om de energie-instanties te versnellen hebben we nog meer knappe koppen nodig. Daarom is het noodzakelijk om hier ook het hogere en wetenschappelijk onderwijs te betrekken. Ook is het van belang om, waar dat nodig is, buiten de provinciegrenzen te kijken hoe de energietransitie plaatsvindt en hieruit lering te trekken. En in de PS-vergadering gaan we verder daarop in. Dank u wel.

De voorzitter: Oké. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. De Partij voor de Dieren is blij dat er nu een uitwerking is van het idee van de Provinciale energiemaatschappij. Drie van de vier concrete instrumenten ondersteunen wij van harte. De energiegemeenschappen, gebouwgebonden financiering en opslag en coöperatieve energiehub's, die leveren de meest concrete bijdragen aan de doelstellingen: lokaal eigendom, bestrijden energiearmoede en versnelling van de energietransitie. Wat het instrument 'faciliterend advies' is dit minder duidelijk. En de Partij voor de Dieren betwijfelt of die dienst toegevoegde waarde heeft nu er al lokale energieloketten en dergelijke zijn. Wat ons wel opvalt is dat er weinig focus is, en dat het nogal een breed gebied betreft, en dan in het bijzonder voor het mkb. En mkb gaat waarschijnlijk voor een belangrijk deel over het versnellen van de energietransitie. Maar het mkb is heel breed, en vraagt dus heel veel verschillende expertise die ook nog eens specifiek zou moeten zijn. Onze vraag is dan ook: welke vraagstukken worden daarbij in het PEM opgepakt? En welk deel zou daarbij bij andere, bijvoorbeeld Chemelot Brightlands opgepakt kunnen worden, of andere partijen? Wij zien graag dat de diensten en de vraagstukken van het mkb nader onderzocht worden, en dat er een duidelijke afbakening in het PEM voor komt. Wat betreft de organisatievorm en de governance: wij denken dat dat nog helemaal niet vast zou hoeven te staan. Wij vinden het belangrijk dat er een heldere verantwoording naar de Staten gaat komen. Concrete doelstellingen en duidelijke dienstafbakening zijn daarbij cruciaal. En wij zouden heel graag verschillende organisatie- en governance-alternatieven willen zien, in relatie tot het halen van die nog te concretiseren doelstellingen en de dienstenaafbakening. Welke organisatievorm en welke afstand tot de Staten is mogelijk, en hoe brengt het alternatief de doelen dichterbij? En welke overheadkosten en opbrengsten horen daarbij? Wij gaan er in elk geval vanuit dat het een Lean organisatie zal worden, waarbij het overgrote deel van het geld voor de dienstverlening wordt ingezet. Wat betreft het revoluerend vermogen: wat ons betreft hoeft dat niet voorop te staan. Het gaat om diensten die de

markt niet zonder meer levert. Zeker voor degenen in energiearmoede. Dus als het dan wat kost, vinden wij dat uitlegbaar. We hebben altijd aangegeven dat de realisatie van 50% lokaal eigendom er op eigen houtje binnen de vrije markt niet zal komen. Daarom heel goed dat de facilitering van lokale energiegemeenschappen er nu duidelijk in zit. Wat ons betreft kan het ook voorfinanciering zijn, met name in de cruciale voorfase wanneer er nog veel onderzoek gedaan moet worden voordat het project een concrete vorm kan krijgen. Bij de gebouwgebonden financiering – op zich een heel goed idee – hebben wij begrepen dat dit op landelijk niveau uiteindelijk niet is rondgekomen, omdat financiers er niet in mee wilden gaan. Is die indruk juist? En hoe gaat de PEM dat doorbreken? Vragen die bij de concrete uitwerking essentieel zijn om te beantwoorden. Steeds meer is duidelijk geworden dat door de capaciteitstekorten in het netwerk de opslag en lokale uitwisseling van energie niet gemist kan worden. Ook hier zal de markt dat niet vanzelf leveren. Uitstekend dat daarom opslag en lokale energiehub een steun in de rug krijgen. Met deze kanttekeningen en vragen kan de Partij voor de Dieren wat betreft de Provinciale energiemaatschappij de fase van concrete uitwerking in. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ja, ook voor GroenLinks is dit wel een beetje een worsteling, net als voor veel collega's. De doelen zijn zeker nastrevenswaardig en loffelijk. Limburgse energie voor Limburgers – dat is overigens niet een suggestie voor een afkorting, want dan wordt het LEL, dat lijkt me ook niet handig, maar goed – dat willen we allemaal. Tegelijkertijd kan ik me ook niet helemaal aan de indruk onttrekken dat we een oplossing hebben maar het probleem er nog een beetje bij moesten zoeken, als ik ook kijk naar de tijdlijn waarin we groslijsten hebben gemaakt van mogelijke doelen, externe adviezen, om dat verder in te perken, om dan uiteindelijk tot deze instrumenten te komen. En als je redeneert vanuit het probleem, dan kom je wellicht tot andere oplossingen. En dat leidt er in ieder geval toe dat ik toch in dat verhaal nog te veel mis: de afstemming, zoals ook door een aantal collega's aangegeven, tussen de beoogde PEM en bijvoorbeeld het LEF, de RES'sen, allerlei andere instrumenten die we hebben. En ik denk dat je dat niet in een vervolgstap moet opnemen, maar dat je dat aan de voorkant eigenlijk al meteen goed moet analyseren. De beoogde PEM hanteert, in ieder geval in deze opzet, ook best wel vrij veel verschillende instrumenten: advies, subsidie wellicht, participatie. Dat vind ik lastig, als je dat allemaal in één organisatie wilt stoppen. Dat maakt ook de governance denk ik, die je dan uiteindelijk zal moeten organiseren, ook heel erg ingewikkeld. Ik heb nog een opmerking over de gebouwgebonden regelingen. Want ik lees in het stuk dat dat primair gericht is op woningeigenaren. Terwijl we natuurlijk weten dat een groot deel van de problematiek van die energiearmoede zit bij huurders, met name sociale huurwoningen. En dat we ook nog een enorme opgave hebben om met name ook dat huurwoningenbezit naast het eigen woningbezit wat energielabel C of slechter heeft, uiteindelijk te verduurzamen. Ik denk dat het goed is als we ons zouden richten op het faciliterende advies, zeker in eerste instantie. En ik zie dan de PEM toch maar een beetje als, wat ik in de gemeente op andere domeinen ook wel eens de sociale boekhouder noem: een gids die ons de weg wijst in het oerwoud wat we hebben gecreëerd sinds de vrije marktwerking, de Splitsingswet en alle decentrale opwek. Waarbij het heel goed is dat we Limburgers, energiegemeenschappen en mkb bij elkaar brengen als doelgroep. Want ik ben er absoluut van overtuigd dat juist in die combinatie heel veel meerwaarde is te halen. Goed, dat betekent als ik even de vragen langsloop: kunt u zich herkennen in de doelgroepen? Ja, zeer zeker. En zeker ook in die combinatie. Dus ik denk ook dat het niet verstandig is om daar nu in te gaan prioriteren. Passen de gekozen instrumenten? Ja, wij denken dat we nu wel heel veel hooi op onze vork nemen. Ik ben zeker ook benieuwd naar de resultaten van de pilots, maar ik zie wel een duidelijke prioriteit voor dat faciliterende advies. De governance zou dan ook in eerste instantie, denk ik, misschien wel afwezig kunnen zijn, of heel licht ingericht. Omdat ik denk, je hebt vooral een aantal mensen nodig met een groot netwerk en veel kennis. En als we daar een bordje

boven de deur willen spijkeren, dan acht ik de Gedeputeerde daar prima toe in staat. En anders helpen we hem wel. En die naamgeving, ja ik vind dat inderdaad niet het allerbelangrijkste. Ik hoorde inderdaad een aantal leuke suggesties, maar laten we daar hier nu denk ik als Staten ons ook niet al te druk over maken. Noem het vooral: een werktitel. Want we moeten ook vooral aan het werk denk ik, op dit terrein. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel, voorzitter. Vanmorgen hebben we sonderend de PLEM 2 op de agenda. Oh nee, dit heet de PEM. En we hebben zojuist al een paar keer de vraag gehoord of wij dat wel moeten doen. En dan is in ieder geval ons antwoord: ja. Omdat de samenleving daarom vraagt; omdat het in het coalitieakkoord is opgenomen; en omdat we het kader al als PS hebben vastgesteld. Laten we in tegenstelling tot de PES nu wel energie krijgen van energie maken en besparen. De drie doelstellingen en instrumenten zijn, denken wij, de goede. Juist het proberen wegwerken van energiearmoede bij huishoudens die bijvoorbeeld isolatie zelf financieel lastig of niet kunnen oppakken. En daar hoort inmiddels de hele middenklasse bij, dus nagenoeg iedereen in Limburg. Dat had iedereen al in het stuk kunnen lezen. En wanneer we meer kunnen doen, dan moeten wij dat met Limburg Stroom... oh nee, de PEM, excuses, meer mogelijk maken vooral ook niet laten als overheid. Zijn er al gesprekken gevoerd met het Kabinet over hoe zij ons helpen om meer mogelijk te maken om onze lokale samenleving te versterken? We weten wat er in het brede thema 'energie' in Limburg nog mist aan kennis en kunde. En we missen hiervoor nog de koppeling met onderwijs in het stuk. Bijvoorbeeld een energiecampus in Midden-Limburg, aanvullend aan de Regio Deal die nu is goedgekeurd. Ook kan het Isolatiepunt Limburg... Oh sorry, nu doe ik het alweer, kan de PEM goed helpen in een economische toekomstvisie over het informeren waar welke bedrijvigheid past. Hoe worden deze zaken nu binnen dit stuk en binnen GS samen opgepakt? Governance. Welke governance opzetten voor Slim met Energie in Limburg – sorry, dat was de laatste verspreking, voorzitter – de PEM, is afhankelijk van welke initiatieven we werkelijk mede gaan oppakken. Wat in elk geval moet gebeuren is een sterke basis inzetten voor de middellange en lange termijn. Tijdens de heldere infosessie vorige week zijn we redelijk gerustgesteld dat dit ook verantwoordelijk wordt opgepakt. Geef een heldere blik op de toekomst, en ga vooral niet veel te snel om maar iets te hebben, aan de slag. Maar bouw een robuuste maatschappij. Want de originele PLEM stond er immers ook niet binnen een jaar. Zorg er ook voor dat er goede communicatie is over wat we aan projecten gaan doen, en wat er daadwerkelijk bereikt is. We doen dit voor onze inwoners, en die moeten dat dan ook allemaal te weten komen via lokale media of aanspreekpunten in hun wijkgebouw. Als laatste voorzitter, u heeft waarschijnlijk al gemerkt dat ik ook een paar voorschotjes heb genomen op de laatste vraag die gesteld is, over de naamgeving. En wellicht kan er tot en met 31 december samen met onze regionale omroepen een luisteraarsactie worden opgezet om tot een duidelijke en passende naam te komen voor onze nieuwe organisatie. Maar dat laat ik dan verder aan de wijze heren en dames over. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik heb even een vraag. Als inwoners of energiegemeenschappen of midden- en kleinbedrijf aankloppen bij bepaalde organisaties en dat loopt dan tegen een stootblok aan – juridisch, financieel of governance – is het dan ook niet heel verstandig om als Provincie juist eerst in te zetten om met die organisaties het gesprek aan te gaan, alvorens dat je een enorme organisatie optuigt? Dat zou mijn eerste vraag aan u zijn. De tweede vraag is, en dat is dezelfde vraag als die ik ook aan de collega ter rechterzijde heb gesteld, dat is: als je dan aan zoiets

begint, zou je dan niet op een pilotachtige manier eens beginnen met de eerste groep? Dat is die kwetsbare inwoner met energiearmoede. Dus twee vragen.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ik ben eigenlijk een beetje de eerste vraag van mijnheer Van den Beucken vergeten. Excuses.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Die drie groepen, de doelgroepen die we hier genoemd hebben, die lopen ergens tegenaan bij andere organisaties...

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, ik heb hem.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): ... om drie redenen die ik net noemde. Zou je daar niet eerst eens krachtig naar moeten gaan kijken, en het gesprek aan moeten gaan, van: wat gaat daar overal verkeerd, voordat je weer iets nieuws hier optuigt?

De voorzitter: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja klopt, ben ik het ook mee eens. En ik ben in de veronderstelling dat die gesprekken ook al lopen vanuit dit huis, over de volle breedte van het thema 'energie'. Maar er zullen ook struikelblokken zich voordoen waar een hogere overheid bijvoorbeeld, of op juridisch vlak, dat die hordes een aanzienlijke tijd nodig hebben om weggewerkt te worden – hetzij door beslissingen vanuit de regering of Tweede Kamer, hetzij nieuwe wetgeving opstellen die gewoon een lange tijd met zich meebrengt. Dan is het voor ons in ieder geval onwenselijk om te gaan wachten tot dat punt een keer bereikt is, en zul je denk ik met een vehikel als de PEM, of welke naam het ook gaat krijgen, daar alvast een tussenweg in kunnen zoeken for the time being. En als het op een gegeven moment niet meer nodig is, is dat ook prima. Want dat is ook onze filosofie. Als op een gegeven moment energiearmoede compleet verdwenen is, dan hoef je je daar vanuit de PEM of vanuit de Provincie of vanuit een gemeente ook niet meer druk over te maken, en kun je gerust andere dingen gaan doen. Dus dat is één. Daarom stel ik ook al de vraag, van: hoe zijn de gesprekken met het Rijk hierover, over de plus die wij nog op onze samenleving willen gaan zetten? En sorry, de tweede vraag?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, het is ook complexe materie. Ik zou het bijna zelf nog vergeten. Maar de tweede vraag is: er worden verschillende dingen opgetuigd. Het kan best wel breed gaan worden, weer. Wat zou er verkeerd aan zijn om eerst eens te beginnen met de eerstgenoemde groep? Dat is de kwetsbare inwoner die onder energiearmoede gebukt gaat. Als we daar eens mee begonnen.

De heer Wolters Gregório (SP): Via de voorzitter: ik heb hem weer, dank u wel. Ja, ik gaf net al aan dat zelfs de middeninkomens tegenwoordig energiearmoede ervaren. En niet op kleine schaal, maar zelfs op zeer grote schaal. En ik denk dat maatregelen die je vanuit de PEM gaat optuigen, of problemen die je vanuit de PEM gaat wegwerken, laten we die vooral niet tot een kleine groep beperkt laten, maar ga vooral aan de slag met laaghangend fruit als eerste plukken, zeg maar. Zodat zoveel mogelijk Limburgse huishoudens of zoveel mogelijk varianten van ons mkb daar profijt van hebben. Als we kijken naar studies die door de TU Delft zijn gedaan of andere organisaties, die laten ook zien dat heel veel problematiek van gelijke strekking is. Dus ik denk dat als we slimme dingen vinden om heel veel groepen in één keer te kunnen helpen, dat we daarop moeten inzetten. En niet eerst het ene

ding doen, dan afwachten, opnieuw alles de molen in gooien, om tot een nieuwe oplossing te komen. Maar pak dat zo daadkrachtig mogelijk aan, in ieder geval.

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Ik werd eigenlijk getriggerd door het mkb. Het mkb kan ook bij het LIOF terecht. Wat gaat die PEM juist doen wat het LIOF niet doet?

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Er zullen vast zaken zijn die bij het LIOF geen goedkeuring krijgen of geen akkoord krijgen voor financiële ondersteuning. Dat zijn nu net de dingen die tussen de wal en het schip in vallen. Daar gaat eigenlijk heel dit stuk ook over. Ja, en welke oplossingen daar voor komen, daar laat ik mij graag mee verrassen. Ik heb zelf helaas geen mkb-bedrijf, anders had ik er ook nog over meegedacht. Maar juist de mkb'ers die tussen wal en schip vallen bij bestaande regelingen, daar zal iets voor moeten worden verzonnen. Want dat gebeurt op dit moment niet. En als er organisaties zijn die erover willen meedenken met de PEM, of panklare oplossingen willen aanbieden voor ons: van harte welkom. Maar ik denk dat dat de essentie is.

De voorzitter: Mijnheer Megens, vervolgvraag?

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Is de heer Wolters het met mij eens: op het moment dat een mkb-bedrijf geen financiering krijgt via het LIOF, dat er dan ook geen kredietwaardigheid is. Waarom zou dat op een andere manier dan wel zijn? Lopen we dan niet ontzettend veel risico?

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ik denk dat we twee dingen uit elkaar moeten houden. Banken of financiële instellingen, die geven leningen uit op basis van kredietwaardigheid. En ik denk dat een overheid leningen moet verstrekken of subsidies moet verstrekken ook op maatschappelijke meerwaarde. Dus als we willen dat het mkb in Limburg niet omvalt vanwege energiearmoede, dan moeten we vooral de ondersteuning bieden waar andere organisaties daar steken laten vallen of dat niet kunnen, welke oorzaak daar ook aan ten grondslag ligt. Dus ik denk dat wij die handschoen gewoon moeten oppakken.

De voorzitter: Oké, dan was dat de eerste termijn. Dat was de termijn van uw commissie. Dan geef ik nu graag het woord aan de Gedeputeerde. En u heeft 40 minuten.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, dank u wel. Volgens mij was het de heer Ijpelaar die zei dat energie belangrijker is dan ooit. En dat ben ik met hem eens. En tegelijkertijd constateert u met zijn allen in deze commissie volgens mij ook dat energie en de energievraagstukken ook complexer zijn dan ooit. En ik denk dat ik dat ook proef in deze discussie, die gaat van netcongestie tot het versterken van het mkb tot... Eigenlijk het hele spectrum wat met energie te maken heeft. En dat is op zich ook wel begrijpelijk. En u wilt het liefst gisteren een oplossing voor al die problemen. En ik denk dat wij met het instrument wat we hier nu neerzetten in ieder geval moeten zorgen dat wij een realistisch verhaal hebben, en een realistische verwachting van datgene wat allemaal opgelost kan worden. Wat mij deugd doet is dat als ik uw commissie zo beluister, dat u eigenlijk zegt dat de doelen zoals we die geformuleerd hebben voor de Provinciale energiemaatschappij, dat u die eigenlijk

nagenoeg allemaal onderschrijft. Namelijk het tegengaan van energiearmoede, het stimuleren van lokaal eigendom en het versnellen van de energietransitie. Wat u volgens mij ook breed gedragen onderschrijft – en er zitten misschien links en rechts wat nuanceverschillen in – dat zijn eigenlijk de koers voor de doelgroepen die we voorstaan. Dat richt zich op huishoudens die te maken hebben met energiearmoede, dat richt zich op het mkb, en dat richt zich op energiegemeenschappen. En ook voor dat laatste hoor ik best wel een enthousiasme als ik hier naar uw commissie luister. Waarbij, als het gaat over die energiegemeenschappen en dat mkb, ook de agrarische sector nadrukkelijk daarbij in beeld is voor met name de toepassingen rondom groen gras. Wat u vervolgens zegt, en dat klopt wel...

De voorzitter: Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. U noemt een aantal doelgroepen. Dat klopt ook ongeveer met wat hier wel gezegd is. Ik had er nog een doelgroep bij genoemd, dat zijn met name maatschappelijke instellingen: sportverenigingen, bibliotheken, zwembaden, noem maar op. Die zou je met enige creativiteit onder het mkb kunnen voegen, maar ik heb er eigenlijk wel behoefte aan om die expliciet te benoemen.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, dat heeft de heer Huizing in zijn eerste termijn inderdaad gedaan. Ik was een beetje begonnen aan een soort van algemene inleiding, en ik kom dadelijk bij de individuele opmerkingen daarover. Maar volgens mij bent u niet de enige die dat benoemd heeft. Dus ik kom daar dadelijk ook nog wel even op terug. Dus u onderschrijft de doelgroepen, en u onderschrijft eigenlijk de doelen. En vervolgens gaat u ook in de richting van het beantwoorden van de vragen. En dan zegt u eigenlijk allemaal: het is complex, en de crux zit hem in de uitwerking. En u heeft daar verschillende accenten, verschillende aandachtspunten voor. Die nemen wij ook tot ons. Proberen daarmee ook straks bij het definitieve voorstel tot een gedragen voorstel te komen, wat recht doet aan de geluiden die u ook hier nu laat horen. Maar het eerlijke antwoord is dat als wij u alle antwoorden op de vragen over governance en de rest van de uitwerking, als we die al hadden nu op dit moment, dan hadden we u nu een Statenvoorstel voorgelegd, waarin stond hoe het precies allemaal zou gaan. En in die zin begrijp ik ook wel dat u zelf ook nog die zoektocht heeft. De komende tijd gaan wij dus ook besteden aan het verder uitwerken van de governance, van hoe we het gaan organiseren, van welke afbakening we specifiek gaan kiezen. Dat zeg ik ook in de richting van mevrouw Boven, die het daarover had. En ook nog nader uitwerken of dit precies de juiste instrumenten zijn. Want de vier instrumenten die we nu hebben neergelegd, en u sprak met zijn allen best een aantal keren over faciliterend advies, zonder kennis en kunde worden die andere drie natuurlijk wel lastig. En dat is eigenlijk de drager van het faciliterend advies onder de andere drie. Dan gaat het over de gebouwgebonden regeling, dan gaat het over de collectieve energy hubs en dan gaat het over de energiegemeenschap. Ik denk dat ik het eens ben met de heer Loomans. Dank voor zijn compliment. Want de heer Loomans, die zei: het is ingewikkeld en je hebt er wel een beetje moed voor nodig, misschien een beetje 'LEF' voor nodig – maar dat moeten we misschien qua spraakverwarring maar even proberen te vermijden – om hieraan te beginnen. Maar tegelijkertijd, en dat is misschien ook wel de motivatie waarom ik het doe, is omdat u met zijn allen die doelgroepen en die doelen onderschrijft. En ja, dan denk ik dat het goed is dat wij als Provincie onze nek durven uit te steken om te kijken: waar kunnen we komen. Is dat een garantie voor succes? Ik zou willen dat het zo was. Dat is het op dit moment natuurlijk aan de voorkant niet. Maar wij zetten ons er natuurlijk wel voor in. En dat betekent dat we de komende tijd nog heel veel werk aan de winkel hebben. Maar het doel en de mensen waarvoor we het doen, zijn het waard om daar iets mee te

doen. Dan denk ik dat u met z'n allen ook nog wel een signaal heeft gegeven over: zorg nou echt dat je die focus aanbrengt. En wij hebben volgens mij in twee infosessies u ook al meegenomen in: we zijn ooit begonnen met 27 mogelijke instrumenten, mogelijke oplossingen. Bij de sessie op 6 september hebben we met u het gesprek gevoerd over hoe we van 27 in ieder geval tot 11 kwamen. Toen hebben we gezegd, het sonderende voorstel, gaan we nog verder terug. En inmiddels zitten we op 4. En die 4 gaan we in ieder geval nader uitwerken, ook in pilots. En het idee is niet dat we de komende tijd gaan wachten: we gaan eerst een governance oprichten, en daarna gaan we kijken naar die pilots. Maar die pilots gaan we ook nu al het gesprek mee aan. En we zijn met netbeheerders, met energiegemeenschappen... Of met energievoorzieningsorganisaties moet ik zeggen, met de LLTB, met het mkb, met gemeentes die gesprekken aan het voeren om te komen tot concrete pilots. En we denken dat voor verschillende toepassingen we die concrete pilots ook verder kunnen brengen. En wij hopen heel erg, en dat is geen garantie, maar we hopen heel erg dat op het moment dat het Statenvoorstel hier ook voorligt, dat ook die concrete pilots dusdanig ver zijn dat we ook concrete resultaten... Want dat is natuurlijk ook van belang. Want de energieproblematiek die er speelt, die vraagt om een structurele oplossing. Maar tegelijkertijd kan die ook niet wachten. En dat is volgens mij ook een beetje het dilemma wat u met elkaar adresseert. Denk ik dat ik...

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, ik voelde een mooie punt aankomen. Welke signalen krijgt u dan in die gesprekken met alle partijen die u net opnoemt? Die u bevestigen in het feit dat de PEM een aparte governance nodig heeft of een entiteit moet zijn op afstand? Omdat u ook aangeeft dat u zelf al start met pilots. Dus dat kunt u blijkbaar ook zelf met de ambtelijke organisatie. Dus, waaruit blijkt dat het een entiteit moet zijn op afstand, in deze gesprekken?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: In die fase zijn we nog niet. We zijn nog aan het uitwerken hoe we de governance moeten gaan vormgeven. Als het bijvoorbeeld gaat over energiegemeenschappen, dan betekent dat in feite dat je een samenwerking ... En volgens mij was het mevrouw Boven die daar best wel enthousiast over was. De samenwerking tussen georganiseerde inwoners, georganiseerd bedrijfsleven en de overheid. En als je in zo'n samenwerking gaat zitten, dan moet je daar op zijn minst afspraken over maken, over: wie doet wat investeren, van wie is welke asset, en hoe doe je dat. Dus daar hoort een bepaalde vorm van afspraken bij. Nou ja, dat betekent dat we dat verder uitwerken. Dat zijn we nu aan het uitwerken. Alleen, het zou kunnen zijn dat op het moment dat het daadwerkelijk aan de slag gaan is, dat je dat dan ook moet borgen voor de termijnen. Datzelfde geldt bijvoorbeeld ook als het gaat over energy hubs. Energy hubs gaat ook over het uitwisselen van energie tussen bedrijven. En zoals wij het hier hebben vormgegeven ook nog met de omgeving daarbuiten. Ja, dat betekent wel dat je een beetje moet borgen dat de energie die in de loads van bedrijf A wordt uitgewisseld, dat die dan ook bij de loads van bedrijf B gebruikt kan worden. En daar moet je afspraken over maken. Hetzelfde geldt voor: hoe ga je met de gebouwde omgeving aan de slag.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Maar contractueel goede afspraken maken ... Want dat is wat ik u hoor zeggen als antwoord op mijn vraag: welke signalen krijgt u nu van al die partijen dat het een aparte entiteit moet zijn. Daar beantwoordt u op: goede afspraken maken op het moment dat we deelnemingen gaan doen, op het moment dat we gaan participeren of dat we pilots gaan doen. Goede

afspraken zijn wat mij betreft gewoon iets waar mijnheer Vonken zich ook druk over kan maken. SiS 3.0-achtige teksten. Maar wat rechtvaardigt dan een entiteit op afstand? U hebt het over contractueel goede afspraken maken, over deelnemingen.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat de heer Ijpelaar al een stap verder is dan dat wij zijn. Namelijk, wij hebben nu in het vervolgproces voorzien dat wij gaan onderzoeken of en als in welke vorm er dan een entiteit zou moeten worden opgericht. Daar zijn we dus nu nog niet. Maar dat zou wel kunnen. En een aantal van u heeft volgens mij vragen gesteld over...

De heer Ijpelaar (CDA): Mevrouw de voorzitter, dat snap ik, u zegt: mijnheer Ijpelaar is verder. Maar u vraagt wel al of wij over een naam willen nadenken, hier in de commissie. Dus dan vind ik het iets te makkelijk als je zegt: mijnheer Ijpelaar is al verder. We hebben het over een Provinciale energiemaatschappij, en niet over de afdeling Energietransitie van de Provincie Limburg. Dus...

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, ik denk dat het antwoord nog steeds hetzelfde is. Wij onderzoeken of een entiteit de juiste vorm is om uiteindelijk de instrumenten die wij hier nu aan u hebben voorgelegd, of dat past. Dat is waar we het gesprek over aan het doen zijn. Voorzitter, ik denk dat ik een soort van algemene inleiding heb gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Ik wil hier toch nog graag even op verdergaan. Want bij uw algemene indruk van wat wij hebben gezegd denk ik dat u voorbij bent gegaan aan dat er meerdere partijen hebben gezegd dat zij eigenlijk vinden dat het zo dicht mogelijk bij de Provincie moet komen te staan. En het maakt natuurlijk uit welke kant u op wil bewegen. Of u zegt: de doelstelling is inderdaad om als het enigszins kan een aparte organisatie neer te zetten, want dat hebben we ooit afgesproken met elkaar. Of dat, zoals andere partijen zeggen: 'Is dat wel de beste vorm? En we willen eigenlijk niet te veel op afstand zetten, omdat we gemerkt hebben hoe ontzettend veel vraagstukken dat oplevert.'

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Het eerlijke antwoord is nog steeds hetzelfde. Namelijk dat dat het ook moet gaan uitwijzen. Ik denk dat als het gaat over de energietransitie, en het gaat over het realiseren van de doelen die we willen bereiken, dat het niet zo heel veel zin heeft om met elkaar op basis van dogma's bij wijze van spreken, vast te houden aan het een of het ander. Maar we zijn vooral op zoek naar datgene wat in de praktijk het beste gaat werken. U kunt met elkaar hier van allerlei verhandelingen houden. En dat is prima. Maar waar het College in ieder geval mee aan de slag is, is om te kijken dat wij bij de instrumenten die we voorzien en waar u ook zegt 'dat zien wij in grote lijnen ook zitten', dat we daar de juiste vorm bij noemen. Misschien nog een aantal zaken die ons zijn opgevallen als het gaat over: waar moeten wij in ieder geval namens uw commissie de komende maanden rekening mee houden. En dan gaat het over: echt goed aantonen van additionaliteit. Wat is nu de meerwaarde van de Provinciale energiemaatschappij ten opzichte van initiatieven in de RES of van gemeentes of WoonWijzerWinkels, om dat nog scherper neer te zetten. Want let wel, dat is wel echt de doelstelling om niet iets dubbel te doen wat er al is. Maar echt die additionaliteit ook daarin te

laten zien. Ik denk dat die er ook is. Wat ook denk ik van belang is – en daar gingen discussies over, en de een zei: het moet revolverend zijn en de ander zei: dat hoeft niet – is dat we wel moeten nadenken over hoe we de verdienmodellen die uiteindelijk onder die PEM moeten gaan liggen ... Want anders is één keer € 9 miljoen op energie ... En dan kunnen we echt niet alle Limburgers helpen. Zo eerlijk is het ook. Als je één keer € 9 miljoen bij wijze van spreken uitgeeft, dan kom je er ook niet. Dus je bent op zoek naar: hoe kun je nu ervoor zorgen dat je vanuit de PEM investeert, maar dat je eigenlijk ook een samenwerking vindt. En dat georganiseerde inwoners investeren in de vorm van een energiecoöperatie, of lokale mkb of een samenwerking van agrariërs, dat die ook mee investeren om ervoor te zorgen dat het een vliegwielt wordt. En we zijn dus in die zin ook in het uitwerken van die verdienmodellen. Dat betekent niet dat ze winst moeten maken, zeg ik in de richting van de heer Megens. Maar wel om ervoor te zorgen dat uiteindelijk Limburg straks in ieder geval beter wordt van energie.

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja voorzitter, dank u. Ik blijf toch wat tegenspraak eigenlijk horen tussen enerzijds de opmerking, van: 'De vorm ligt nog helemaal niet vast. Misschien is er wel helemaal geen aparte entiteit nodig.' En het vervolg van het antwoord waarin het toch gaat over investeringen, revolverendheid, et cetera. Help mij nog een keer.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, je zou een financiering kunnen doen. Gewoon zeggen: wij als Provincie stappen in een energiegemeenschap. We doen een miljoen investeren, of zo. Dat zou kunnen. Maar je zou dat ook via een entiteit kunnen doen. Maar het doel van zo'n energiegemeenschap is uiteindelijk om ervoor te zorgen dat je lokaal opwek realiseert en daar ook een... Afhankelijk dus van het type instrument wat er is, zijn wij aan het nadenken over: welke governance hoort daar nu bij, en hoe zou je dat dan kunnen doen. Dat is wat we de komende tijd ook gaan uitwerken. En daarbij is niet het doel per se om winst te maken. Maar daarmee is het ook niet de bedoeling dat we het geld over de balk kieperen, want dan is het ook snel op. Dan denk ik dat het goed is – want u heeft een aantal keren met elkaar gevraagd over die governance, en ik proef dat hier ook – dat het goed is dat wij in beeld brengen welke mogelijkheden en opties er zijn uiteindelijk op het moment dat u een keuze moet maken. Ik denk dat het verstandig is dat we in het definitieve Statenvoorstel u ook die verschillende opties inzichtelijk maken, zodat u ook een goede weging kan maken. En dan heb ik iets gezegd over de pilots. En misschien dat ik in de richting van de heer Ijpelaar nog heel eventjes wat verwarring moet weghalen. Want hij sprak over energie-infrastructuur en 380 kV, die in de Delta Rhine Corridor zou zitten. Maar dat is niet het geval. 380 kV is wel een cruciale verbinding voor onze provincie. Maar het gaat over de verdiepte aanlanding van Wind op zee die in de DRC zit. En u kunt van het College volgende week een mededeling portefeuillehouder verwachten over de ontwikkelingen met betrekking tot de DRC. Ik denk dat ik dat goed heb. Dat staat, en dat zeg ik er dan ook nog wel even bij, voor een belangrijk deel wel los van het voorstel dat hier vandaag ligt en uiteindelijk er ook komt. Want ...

De heer Ijpelaar (CDA): ... [1:35:27] rondvraag.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Oh, daar ga ik niet over mijnheer Ijpelaar, of u een rondvraag kan doen. Dan kom ik bij de individuele vragen. En dan heb ik de vraag van de heer Huizing over de rol van het LEF in de PEM, en kan die een rol spelen. Ja, het LEF is een ander instrument dan de PEM. En de LEF is in die zin een financieringsinstrument, waarbij de PEM in die zin advies en participatief

is. Het LEF zou, op basis van het voorstel zoals dat vorige week hier is besproken, eventueel financiering, maar dat geldt ook voor landelijke instrumenten waar u naar vroeg, of andere financieringsbronnen, zouden de initiatieven die vanuit de PEM ontstaan van financiering kunnen voorzien. Dat betekent dus niet, en dat heb ik vorige week ook duidelijk aangegeven, dat het de bedoeling is dat we vanuit het LEF direct de PEM gaan financieren. Dat is niet de bedoeling. En volgens mij had de heer Huizing ook een vraag als het gaat over: kennis moet worden opgebouwd. Ja, dat klopt. Maar tegelijkertijd richten wij ons heel specifiek op datgene waar de additionaliteit is ten opzichte van wat er nu al is. Dus dat betekent ook dat er ook kennis zou moeten worden opgebouwd als andere partijen dit zouden oppakken. En juist dat we voortborduren uitrollen die er zijn.

De voorzitter: Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, dank u voor dat antwoord. Daar zit toch wel meteen ook onze zorg, hoor. U benoemde net ook dat u consensus proefde over alle vier de instrumenten. Nou ik zeg, ik vind het fijn dat u zo positief in het leven staat dat u daar consensus aan ontleend heeft. Ik heb vooral geproefd dat op ieder instrument er inderdaad altijd wel een paar Statenleden waren die er positief over waren. Dus laat ik het zo zeggen, als het gaat om: wat kan zo'n PEM toevoegen, en dan met name op die rol adviserend en faciliterend, hebben wij wel sterk onze twijfels of die additionaliteit er is. En of het dan ook zinvol is om dan daar kennis en kunde in op te bouwen, gezien wat er allemaal in de Provincie aanwezig is, wat ik hier niet ga herhalen, wat ook al een paar keer benoemd is. Dus daar hebben wij wel onze zorgen over of de PEM daar een zinvolle rol in kan spelen. Dus laat ik het zo zeggen, die vraag is wel van: kunt u dat vooral aantonen, dat daar behoefte is aan die additionaliteit. En dan is het pas zinvol om het eventueel op te bouwen.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, dank voor het compliment van de heer Huizing over mijn geestesgesteldheid. Maar...

De heer Huizing (BBB): Ik bewonder u zeker voor hoe u kritische opmerkingen weet om te bouwen tot complimenten, Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Maar de kritische opmerking heb ik wel degelijk gehoord. En dat betekent dat de opgave voor het College ligt in: op het moment dat het definitieve Statenvoorstel er is, om ook gewoon die additionaliteit, ook als het gaat over het faciliterend advies, dat we die ook helder in beeld kunnen brengen. En als dat niet helder in beeld gebracht kan worden, ja dan snap ik de opmerking van de heer Huizing ook heel goed. Want dan moeten we u voorleggen dat dat misschien geen goed idee is. Maar dat betekent dat we in de komende maanden dat nog verder moeten onderbouwen en uitwerken. Dat is eigenlijk het antwoord in zijn richting. Dan gaat dat ook over de vraag van de heer Ijpelaar: zitten andere partijen te wachten op de PEM? Ik moet u zeggen dat de gesprekken die wij tot nu toe gevoerd hebben met gemeentes maar ook met netwerkbedrijf Enexis, met een LLTB die heel enthousiast is in de samenwerking, met energiecoöperaties die er nu zijn, dat die gesprekken in een heel positieve sfeer en in echt een beetje die mentaliteit van 'we gaan met zijn allen hier de schouders onder zetten' plaatsvinden. En dat er ook echt concreet gewerkt wordt richting de pilots. En dat daar ook partijen de schouders onder zetten. Betekent dat dat dan iedereen in de hele wereld enthousiast is? Vast niet. Maar de partijen met wie wij op dit moment in Limburg de gesprekken voeren, die willen daar de schouders onder zetten en die voelen daar ook kansen. 'Zijn energiemaatschappijen zelf bezig met het ontwikkelen van initiatieven?' Ja, zien we ook. Maar wat daar bijvoorbeeld niet gebeurt is dat dat dan gaat over lokaal eigendom. Als het gaat over

buitenlandse energiebedrijven die hier iets willen realiseren, ja die zijn er natuurlijk ook. Die initiatieven komen ook langs. Alleen, dat betekent wel dat het Limburgse landschap daarmee te maken krijgt, alleen de revenuen niet in Limburg blijven. Dus die initiatieven zijn er natuurlijk wel, maar niet als het gaat over lokaal eigendom. Energiearmoede is dan vaak iets wat niet wordt opgepakt. En je ziet ook dat er in de markt soms ook initiatieven niet plaatsvinden, en daarmee ook de versnelling die je met zijn allen beoogt van de transitie, dat die soms ook stukt. Over 380 kV heb ik iets gezegd. En waarom de PEM een zelfstandige entiteit zou moeten zijn, heb ik ook ingegaan. Dan ben ik bij de heer Pelzer van de VVD. En die vroeg zich af, van: hoe zijn we nu hierop aanbeland bij het voorstel zoals het er nu voor zit. En dat is begonnen in het coalitieakkoord met een definitie die de heer Pelzer volgens mij heel treffend verwoordde. Die is vervolgens gepreciseerd in het beleidskader. En daarin hebben we geconcretiseerd, een aantal doelstellingen. Van daaruit zijn we vanuit het beleidskader nog verder gaan specificeren bij de uitwerking van de PEM. En staan we nu hier, en komen we tot concrete pilots. Als het gaat over de naamgeving, ja die is wel iets veranderd ten opzichte van het coalitieakkoord. Want toen ging het over: de Energiemaatschappij. En nu zitten we bij: Energiediensten Maatschappij. En ja, dat is nadrukkelijk niet de PLEM 2.0, zoals u ook in de explainer video die erbij zat heeft kunnen zien. Dus in die zin, zo zijn we hier beland waar we nu staan. En ik dank ook eigenlijk de heer Pelzer voor iedere keer de constructieve bijdrages, zowel bij het bespreken van het coalitieakkoord als van het beleidskader, waardoor we nu ook weer hier staan. En ik interpreteer ook zijn woorden vandaag weer als steun voor dit initiatief, wel met de kritische kanttekeningen en noten die hij daarbij plaatst. 'Is het plan realistisch, en ziet het op de beoogde doelen?' Ja, het ziet op de beoogde doelen. Wij denken dat er ook behoefte aan is. En wij gaan echt goed nadenken, over: wat is nu onze Provinciale rol, dat we dat naar de toekomst willen borgen. Is het niet logisch, was een vraag van de heer Pelzer, dat de netbeheerders onderdeel vormen van de PEM? Het is in ieder geval logisch dat wij als het gaat over bijvoorbeeld... Als je iets lokaal opwekt en je wilt het lokaal leveren, dan zal het altijd nog op de een of andere manier door een kabel heen moeten of door een leiding. En dat betekent altijd dat het gesprek met de netbeheerders, die daar nu eenmaal een soort van exclusiviteit voor hebben, dat dat altijd van belang is, ook voor de PEM. En daarom spreken we daar ook mee. De heer Pelzer gaf ook aan: deelt u mijn conclusie dat als de overheid prijzen normaliseert een groot deel van de energiearmoede opgelost kan worden door in te zetten op drie onderdelen? Ja, dat deel ik. Alleen, Provinciale overheid kan dat niet. Dus daar zitten we natuurlijk ook mee te kijken. Wat wel kan is: op het moment dat je dus voor een deel eigenaar bent, dan kun je daar wel revenuen uit halen, uit dat prijspeil. Dus op het moment dat er met realisatie van groen gas geld wordt verdiend, dan betekent dat dat je wel iets kan doen. Want je hoeft niet per se winst te maken met de PEM. Dan zou je daar iets aan kunnen doen. Maar daarvoor moet je wel eerst bezit hebben, want anders kan het niet. Dan, 'de volgorde van aansluiten in relatie tot netcongestie is een groot deel van de oplossing.' In het kader van wat we breder doen als Provincie hoort daar natuurlijk iets bij. Dus dat doen we niet specifiek vanuit de PEM, maar dat gaat meer vanuit: wat we regulier doen vanuit onze activiteiten als Provincie zijn we in gesprek met het Rijk. En het Rijk ook weer met de ACM als het gaat over: wat is nu de voorkeursvolgorde van het oplossen van netcongestie, wat sluit je nu als eerste aan. Waar wij natuurlijk een rol in hebben vanuit ruimtelijk spoor, energieplanologie is: soms kan het helpen om op een bepaalde plek opwek te realiseren, zodat je het niet hoeft te transporteren door de kabel. En daarmee kun je soms netcongestie verminderen, door op slimme plekken de juiste vormen van energie op te wekken. Dat is in ieder geval een rol die we hebben. Maar dat hoort niet direct onder de PEM. Dan ben ik bij de heer Van den Beucken, LOKAAL LIMBURG. Kennis en advies, volgens mij heb ik daar al het nodige over gezegd. In principe is het de bedoeling dat dat additioneel is. En eigenlijk heeft u hetzelfde signaal als de heer Huizing daar ook over afgaf. 'Wat is de relatie tussen PEM en LEF', die heb ik volgens mij gehoord. 'Zijn er echt doelgroepen die geen gebruik hebben kunnen maken van bestaande regelingen?' Ja, die zijn er. En juist de PEM richt zich dus ook op daar waar sprake is van marktfalen van regelingen. Wat wij bijvoorbeeld zien is dat huishoudens die een

eigen woning hebben, in een wijk zitten waar bijvoorbeeld veel corporatiebezit is, en de corporatie kan verduurzamen, maar die particulier eigenlijk niet in staat is omdat die de middelen er niet voor heeft, toevallig wel een koopwoning heeft maar de middelen niet heeft, kan verduurzamen. Daar zit bijvoorbeeld iets wat er nog niet is. 'Zijn energiegemeenschappen goed in beeld?' O, sorry.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel. U geeft een voorbeeld waarbij dus op een terechte manier, of in ieder geval terecht een bepaald iemand niet in aanmerking komt voor een bepaalde maatregel. Maar wordt er ook gekeken, als we dan dit gaan optuigen, of er ook een aantal aanvragen zijn die ten onrechte tegen een stootblok aan gelopen zijn? Want die hoeven wij dus niet in de Provinciale Dienstenmaatschappij dan op te nemen. Want het zou zomaar eens kunnen zijn dat er 20% of 30% of 40% van die aanvragen ten onrechte afgeketst is. Wordt daar ook een vooronderzoekje gedaan?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: De vraag is even of we hem zo specifiek pakken. Waar wij nu naar op zoek zijn, en dat is ook de trechtering die we gedaan hebben, is echt proberen te identificeren daar waar er nog niks is in het landschap van energie. En die trechtering hebben we steeds verder gedaan. En wij constateren dat de instrumenten die we nu voorleggen, dat die eigenlijk nog niet bestaan in het landschap. Dus we denken dat we daarmee een toegevoegde waarde kunnen zijn. Daarmee is niet de doelstelling om ervoor te zorgen dat mensen die elders terecht zouden kunnen, dat die dan nu in één keer bij de PEM komen. Het is echt de bedoeling om additioneel te zijn aan datgene wat er al is. Dan, 'zijn energiegemeenschappen goed in beeld qua aard, lokaal eigendom en eigenaarschap?' Ja. Er zijn een aantal energiegemeenschappen die zich aan het ontwikkelen zijn. En waar we dat, in ieder geval als het gaat over de pilots, goed in beeld willen brengen. Er zitten een aantal interessante casussen, ook over de verschillende toepassingen van energie. Bijvoorbeeld een casus als het gaat over groen gas, eentje als het gaat over lokale opwek met elektriciteit. En zo zijn er een aantal voor verschillende vormen aan het ontstaan in diverse Limburgse gemeentes. Met ook op lokaal niveau soms weer verschillende partners. Want ja, voor elektriciteit heb je niks aan mest, maar voor groen gas heb je dat juist weer wel nodig. En de LLTB zit dan weer misschien niet aan tafel bij de opwek van zon, maar wel bij groen gas. Zo moet je het zien. Dan ben ik bij JA21: wie draagt de risico's. Wij zijn dat nog aan het uitwerken. En uit die concrete pilots moet dat dan ook blijken. Wat wij wel zien is dat we vanuit de PEM, noem het even aanjager zijn, en kijken wat we kunnen doen. Maar dat betekent niet dat wij als overheid zo'n lokale energiegemeenschap bij wijze van spreken volledig gaan financieren. Dat kan nooit de bedoeling zijn. Want anders dan, als er van onderop niet ook geparticipeerd wordt, dan moeten we dat ook niet gaan doen, want daarmee zijn we dan ook de enige risicodragers. Aan wie geven we dan advies? Volgens mij geven we dan advies aan juist de doelgroepen die we ook benoemd hebben. En dan gaat het dus over burgers, kwetsbare huishoudens, dan gaat het over het mkb en dan gaat het over die energie- en warmtegemeenschappen.

De voorzitter: Mijnheer Beckers.

De heer Beckers (JA21): Ja, over dat advies heb ik ook nog wel een vraag. Volgens mij heeft de Provincie een aantal jaren geleden een regeling gehad over gratis advies voor duurzaam wonen. Volgens mij was dat EPA – dat was volgens mij tussen 2021 en 2022. En ik ben eigenlijk wel eens benieuwd. Want zij deden advies geven over het verduurzamen, dus wat doet gevel-, vloer- en dakisolatie, et cetera. En ik ben eigenlijk wel eens benieuwd hoe dat aangeslagen heeft, of daar iets

over bekend is. En dan had ik nog een vraag over de pilots. Wat is in de ogen van de Gedeputeerde nu een pilot, zeg maar? Als we die pilot uitgevoerd hebben, krijgen we dan eerst een evaluatie voordat we dadelijk een hele PEM gaan oprichten?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Over dat laatste misschien even: het idee is dat we kijken dat we de pilots gereed hebben, in ieder geval een aantal, op het moment dat we met het Statenvoorstel komen. En in het Statenvoorstel zal u ook worden voorgelegd om de PEM te gaan oprichten, in welke vorm die daar dan ook bij past. Dus we proberen zo snel mogelijk daar te komen. Wat een pilot is, dan gaat het echt over: kunnen wij een collectieve energy hub, kunnen wij een gebouwgebonden regeling, kunnen wij een aantal voorbeelden van energiegemeenschappen zo ver brengen dat we daar al mee aan de slag kunnen. Want het idee is natuurlijk ook wel dat we in deze Statenperiode ook gewoon concrete resultaten in de buitenwereld kunnen laten zien, en niet alleen een governancestructuur met elkaar bedacht hebben. Want daar doen we het uiteindelijk niet voor. We doen het uiteindelijk om de resultaten in de buitenwereld te laten zien. 'Hoeveel fte wilt u beschikbaar stellen voor de adviesfunctie?' Is echt uitwerking; komen we later op terug. Doelstelling is ook om ervoor te zorgen dat het effectief werkt, zeg ik in de richting van de heer Beckers. En ja, een evaluatie, die staan in principe voorzien. U heeft ook kunnen lezen dat we in principe de bedoeling hebben om met de PEM voor de lange termijn een instrument in het leven te roepen. En dat je dat op gezette tijden – en volgens mij staat nu in het sonderende voorstel een periode van iedere vijf jaar – even echt een evaluatie: waar sta je ook. Dat betekent ook, en dat ziet u ook in het Statenvoorstel, dat we nu beginnen met deze vier instrumenten. Maar op lange termijn zou het ook kunnen zijn dat dat dan uitgebouwd wordt, afhankelijk van bijvoorbeeld de ontwikkeling van de markt als het gaat over warmte, bijvoorbeeld. 'Hoe voorkomen we dat er overlap is met andere initiatieven?' Ik denk dat ik daar al heel wat over gezegd heb. De PVV: welke ... O.

De voorzitter: Mijnheer Beckers.

De heer Beckers (JA21): Ja voorzitter, dat stukje over die EPA adviezen, hoe dat aangeslagen is toentertijd.

De voorzitter: Was ik me ook al net aan het afvragen. Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, excuus voorzitter. Ik was in mijn enthousiasme in de richting van de heer Beckers dat aan het overslaan. Dat ging over energievoaches. En ja, dan geef je bij huishoudens inderdaad een advies. En dan kwam je tot de tochtstrips bij wijze van spreken en de isolatiefolie bij huishoudens. En dat zijn op zichzelf heel relevante maatregelen voor mensen die iedere euro moeten omdraaien. Tegelijkertijd constateren we ook dat als het gaat over wat echt nodig is om echt verschil te maken, dat daarbovenop nog wel iets nodig is. Die energievoaches hebben we vanuit het reguliere programma in het verleden gedaan. En wat we nu voorstellen is via de PEM dat, noem het eventjes dat wat structureel echt iets doet om dat via de PEM voor elkaar te krijgen. Ben ik wel bij de heer Megens nu, als het goed is voorzitter. En die gaf aan: welke Limburger profiteert straks ervan? Volgens mij hebben we de doelgroepen zoals we die benoemd hebben, hebben we opgeschreven. Dat is in ieder geval het streven dat we daarmee aan de slag gaan. Dus dan gaat het over kwetsbare huishoudens, dan gaat het over het mkb, en dan gaat het over energiegemeenschappen waar ook iedereen in kan participeren. Dus dat is de doelstelling, en dat heeft de heer Megens kunnen lezen.

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Ja, dat participeren in een energiegemeenschap, dat is heel leuk. U weet, ik woon zelf in de gemeente Bergen, waar we een energielandgoed krijgen. Daar is het voorstel om te participeren in het energielandschap. Maar om te participeren moet je een minimale inleg van € 1.000 hebben. Een laag inkomen heeft geen € 1.000. Hoe willen die dat gaan doen?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, het interessante is dus dat op basis van de nieuwe richtlijnen vanuit Europa in die energiegemeenschappen je dan ook gewoon lid zou kunnen worden. En dat zijn we ook aan het onderzoeken in: hoe kun je dat ook doen op het moment dat je niet de financiële middelen hebt om zelf zo'n grote participatie te doen. Maar hoe zou je er dan wel mee kunnen profiteren, dat is wat we aan het onderzoeken zijn. Dat is nog niet rond, maar daar richten we ons wel op, om te kijken of dat kan. Want € 1.000, ik ben het direct met de heer Megens eens, is voor mensen in energiearmoede natuurlijk enorm veel geld. En dan wordt er dus ook een beroep gedaan op, noem het maar even de collectiviteit van het organiseren daarvan. 'Wat verstaat u dan onder energiearmoede?' Dan gaat het over het gebrek aan toegang tot betaalbare energievoorzieningen voor mensen in een huishouden, juist vanwege die slechte financiële situatie en die slechte staat. Volgens mij, de vraag over mensen met een minimaal inkomen direct ondersteunen, die heb ik volgens mij beantwoordt naar aanleiding van uw interruptie. 'Bieden energiegemeenschappen dan een voordeel?' Wij denken van wel. 'En wat wordt hieronder verstaan?' Ja, en dan wordt daar op basis van de nieuwe Energiewet die eraan komt echt onder verstaan, een energiegemeenschap, dat dat een samenwerkingsvorm is tussen georganiseerde inwoners, georganiseerd bedrijfsleven en de overheid. Dat wordt daaronder verstaan. En dat komt direct uit de New Energy Directive – zeg ik het goed? – die door de Europese Unie is vastgesteld. Dus we gaan niet iets doen buiten de bestaande wet- en regelgeving om, maar juist is dit de Limburgse doorvertaling van die Europese en landelijke wetgeving. En wij denken dat daar een kans in zit. En juist Europa heeft, juist als het gaat over mensen met een kwetsbaar inkomen, juist daarom deze wetgeving ook in het leven roepen.

De voorzitter: U heeft nog 9 minuten.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Heb ik nog 9 minuten? Ik ben al bij de heer Loomans, voorzitter. Dus we komen er een heel eind. 'Wie gaat bepalen wat een kwetsbaar huishouden is?' Ja, is nog altijd een arbitraire vraag, dat ben ik ook met de heer Loomans eens. Waar het ons even over gaat is dat we dit doen vanuit het perspectief van additionaliteit. Dus daar waar bijvoorbeeld een corporatie of het Rijk al mogelijkheden heeft, dan stappen we niet in. Maar daar waar dat nog niet gebeurt, stappen we wel in, omdat wij met u hebben afgesproken dat we iets gaan doen wat aanvullend is. U zou graag een keer op werkbezoek gaan. Daar ben ik altijd voor in. Dus ... Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Loomans. Nee? Sorry, mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, ik bespeur toch nog steeds niet een antwoord op de vraag wat nu precies een kwetsbaar huishouden is. Kunt u dat nader definiëren? En er een beetje misschien aan toevoegen ook wat mijnheer Wolters Gregório zei. Als het om energie gaat dan is denk ik de definitie van 'kwetsbaar huishouden' al een vrij groot deel van de populatie. Dus ik zou graag van u vernemen iets preciezer wat die definitie daarvan is.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, de heer Megens vroeg net naar de definitie van energiearmoede. Dat is de doelgroep waar we ons in dit stuk op richten. En dat doen we dan specifiek in de additionaliteit op datgene wat er al in Limburg, in ons land beschikbaar is. Volgens mij de specifieke definitie is dan: een gebrek aan toegang tot energievoorzieningen in huis, op basis van de slechte financiële situatie van de mensen, of de slechte staat van de huizen die er zijn. Dat is de definitie zoals we hem nu even hanteren. We zullen hem nog scherper, denk ik, verwoorden op het moment dat we straks het definitieve voorstel aan uw Staten voorleggen. Ik denk dat dat u gaat helpen. De heer Loomans wilde **op werkbezoek. Ik stel voor dat we dat gewoon gaan organiseren. Dat gaan we misschien kijken rondom Q2**, of zo. Ja, dat zou wel mogelijk moeten zijn. En kijken van: kunnen we gaan kijken bij een concrete pilot. Wij zijn in voorbereiding op deze commissie met een aantal mensen ook naar Duitsland geweest, naar Schwarzwald. Daar is, en dat kunt u zien, in Schönau im Schwarzwald is een energiemaatschappij uiteindelijk ooit ontstaan in een tijd dat de regelgeving allemaal nog veel minder complex was als nu. En daar is een lokale gemeenschap begonnen met het – en in Duitsland kan dat – gewoon zelf exploiteren van een netwerk, het direct leveren aan de huishoudens in hun eigen gemeente, doordat ze zelf ook opwek hadden. Dat kon 20 jaar geleden nog relatief eenvoudig. Dat is nu echt allemaal een stuk lastiger geworden. Maar we hebben in het buitenland ook voorbeelden op basis van dezelfde Europese wetgeving waar dat kan. Inmiddels heeft het dorp Schönau, wat volgens mij een paar duizend inwoners heeft, heeft de energiemaatschappij die daar zit 220.000 aansluitingen in heel Duitsland. En daar wordt in ieder geval de lokale economie in Schönau wel beter van, kan ik u vertellen. Om nou met z'n allen in het slecht bereikbare Schönau te gaan met een bus, dat gaat me wat ver, maar hier in deze provincie kunnen wij ook mooi op bezoek gaan om te kijken: wat is de stand van zaken ook van die concrete pilots. Dus ik denk dat we dat gewoon gaan doen. 'Hoe wordt er nagedacht, en op welke wijze wordt afgewogen hoe de PEM daar dan ingezet kan worden?' Dat is echt onderdeel van het vervolgproces. En volgens mij was het meer een soort van politieke overweging of het de taak van de markt was om kwetsbare huishoudens... dan dat u echt van mij daar het antwoord op wilde weten. Want volgens mij was het meer in de vorm van een betoog, en gaf u daar zelf het antwoord op. Ben ik bij mevrouw Wolters. 'Op dit moment zijn er veel initiatieven in gemeentes, en hierdoor ontstaat mogelijk een ongelijk speelveld.' Het speelveld op het gebied van energie is natuurlijk nu ook al hartstikke ongelijk. En wat we proberen te doen is een instrument te creëren om, ik zou bijna zeggen de ongelijkheid daar wat uit te halen. Om juist lokale ondernemers, agrariërs, kwetsbare huishoudens een kans te geven te participeren. En dat op lokaal niveau – want dat moet ik er dan nog wel aan toevoegen – proberen op te lossen. Ben ik bij de heer Stone. Die had een wat andere opvatting over: is de PEM nu het instrument? Dat kan. Tegelijkertijd gaf hij aan, en dat vond ik wel positief, dat juist de doelgroepen en de doelen die voorop staan, dat die bij D66 nadrukkelijk aanwezig zijn. Hij gaf aan: kunnen we met het huidige budget voldoende resultaten boeken? Ja, we kunnen daarmee resultaten boeken, een beetje afhankelijk van wat uw verwachting is van wat we met € 9 miljoen kunnen doen, zeg ik maar even. We kunnen daar niet Essent mee terugkopen of zo, want dat kost echt een paar miljard. Dus wij kunnen een boel doen. En we hopen daarmee ook weer een vliegwiel te creëren met financiering vanuit de lokale gemeenschap, om stappen te kunnen zetten en daarmee Limburg te versterken. U vroeg zich nog af: is de PEM dan een sneller alternatief dan een aantal andere maatregelen? Juist dit is weer een additioneel instrument. En die andere instrumenten zijn er ook gewoon om die doelstelling te proberen te halen. Wij denken wel dat het van belang is dat structurele problemen, dat je die ook probeert structureel aan te pakken. En het vergt soms ook wel wat tijd om dat neer te zetten. Tegelijkertijd richten we ons met die pilots echt ook op resultaten voor de korte termijn. 'Wie gaat de PEM beheren?', daar komen we nog later een keer op terug. 'En is dat dan voldoende?' Ja, dat is een soort van gewetensvraag. Op dit moment is alles wat we doen op het

gebied van energie nog niet voldoende. Er moet echt heel veel gebeuren om dat de komende jaren te doen. En ik ben ook wel blij dat dat besef bij uw Staten er is. Wij denken dat dit weer een aanvulling is om dichterbij te komen bij wat nodig is. Ben ik bij mevrouw Boven, van de Partij van de Dieren. Ah.

De voorzitter: Mijnheer Stone.

De heer Stone (D66): Eén vraag. Ik hoor de pilots en de initiatieven en het onderzoek dat gedaan wordt. Ik denk, de voornaamste vraag waar wij nog mee zitten is: kan het zijn dat uit die onderzoeken dan blijkt dat bepaalde onderdelen van de PEM misschien toch beter bewerkstelligt zouden kunnen worden door bestaande initiatieven te ondersteunen? Of ligt dat al vast, ondertussen?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Het antwoord is dat dat kan. Ik bedoel, anders moeten we niet iets gaan onderzoeken. Dus ja, zo eenvoudig is het eigenlijk. Wij gaan nu echt kijken hoe we het zo goed mogelijk kunnen doen. En als dat betekent dat dat alsnog via een andere weg kan, dan kan dat eruit komen. We gaan niet met oogkleppen op iets onderzoeken. Dat is niet de bedoeling van dit College. Voorzitter, dan ben ik bij mevrouw Boven: welke vraagstukken worden in de PEM opgepakt in relatie tot de energietransitie van het mkb? Dan raakt dat bijvoorbeeld, als het gaat over collectieve energy hubs, aan een problematiek van netcongestie, om ervoor te zorgen dat je bedrijven weer kan aansluiten. Dan kan het gaan over directe levering van stroom, en mogelijk op termijn ook warmte. En als het gaat over het mkb, de agrarische sector, dan gaat het bijvoorbeeld over groen gas en hoe we dat kunnen inzetten voor de lokale gemeenschap. 'Welke organisatievorm?' Daar heb ik al een aantal keren iets van gezegd. Mevrouw Boven zei: dat moet Lean. Het is niet de doelstelling om een moloch te creëren, maar we proberen dat zo effectief mogelijk te doen.

De voorzitter: Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja voorzitter, dank u wel. De heer Van Caldenberg noemde net het organiseren van lokaal leveren. Dat snap ik, herken ik, en dat is ook heel belangrijk. Kunt u ook iets zeggen of u daar kijkt naar de kwestie van de certificaten? Bijvoorbeeld, groen gas certificaten: mij komt ter ore dat het wel eens een keer zo is dat er ergens in duurzame energie geïnvesteerd wordt en dat de certificaten verdwijnen naar een of ander Zwitsers pensioenfonds of waar dan ook. Neemt u dat mee in dit soort concepten? Dat dus wat lokaal geproduceerd wordt, ook de certificaten die daarbij horen lokaal landen?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, we hebben drie doelstellingen. En dat gaat over: energiearmoede uiteindelijk proberen terug te dringen. Dat gaat over: lokaal eigenaarschap. Ja, en die certificaten bij groen gas, dan gaat het daar natuurlijk ook over. Dus dat nemen we in ieder geval mee in de uitwerking daarvan. En we zijn met een aantal partijen op dit moment ook concreet in de uitwerking om te kijken: hoe kunnen we daarmee omgaan. Of dat allemaal lukt, dat is vraag twee. Maar we kijken daar zeker naar.

De heer Huizing (BBB): Misschien dan een kleine waarschuwing daarvoor: er zijn grote partijen aan het rondcirkelen boven al dit soort initiatieven, om daar eigenaarschap te verwerven en daarmee met name ook die certificaten te verwerven, en daarmee in het land van herkomst mooi weer te spelen.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, en ik denk dat ik de zorg van de heer Huizing die nog onder deze vraag zit echt wel heel goed snap. Dat is bekend. En daarom denken wij ook juist dat er een rol is weggelegd voor de PEM, om dat juist lokaal en collectief hier in deze provincie te blijven organiseren. Want de transitie die in ons land plaatsvindt, het zou ook wel goed zijn als ze in ons land daar ook van profiteren. En specifiek in onze provincie.

De voorzitter: U heeft nog twee minuten.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Heb ik nog twee minuten? Mevrouw Boven was ik aan begonnen. Maar die heeft een interruptie. Dat helpt.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Ik weet niet, ik dacht dat u klaar was met de beantwoording van mijn vragen, of mijn opmerkingen. Wat ik gevraagd heb is, om meer focus aan te brengen. Omdat als je kijkt naar het aantal instrumenten, diensten, doelstellingen en doelgroepen, dat die € 9 miljoen dan wel heel erg verdeelt over die verschillende onderwerpen. En dan ben je dus niet meer effectief. En focus aanbrengen, dat heeft u zelf aangegeven: dat gaan wij doen. Focus aanbrengen betekent in het algemeen dat je bepaalde dingen niet doet. En mijn vraag aan u is: kunt u aangeven op welk gebied er voor u beperkingen zijn in instrumenten, diensten, doelstellingen of doelgroepen? Dus kortom, in die focus aanbrengen, overweegt u dan bijvoorbeeld ook om doelgroepen uit te sluiten? Of doelstellingen uit te sluiten? Of minder diensten te leveren?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat we dus, als het gaat over focus aanbrengen, vanaf het coalitieakkoord aan de slag zijn gegaan. En dat we zijn begonnen met die waaier van 27 verschillende instrumenten. Op 6 september in de presentatie die u in de infosessie heeft gehad waren we op 11. Nu zitten we op 4. Deze gaan we wel echt concreet proberen uit te werken, om te kijken: kunnen we tot realisatie komen? Maar het kan nog steeds zijn dat er één het niet haalt, bij wijze van spreken. Maar het is ook van belang om ervoor te zorgen dat die instrumenten tot een succes leiden. Dat je dan nog scherper definieert, nog meer focus aanbrengt op: dit is exact wat we gaan doen. Als u mij nu vraagt 'kan ik dat nu al', dan denk ik dat u mij op dit moment even iets te vroeg iets vraagt. Maar in de komende maanden gaan we dat wel uitwerken. En bij het Statenvoorstel moet dat in ieder geval duidelijk zijn. 'Hoe gaat de PEM...' Ik ben heel even aan het kijken; u had nog een vraag over gebouwgebonden financiering. Ja, dat klopt. Ik denk, wat staat er nou. Maar dat is landelijk niet van de grond gekomen. Wij denken dat we een interessant concept hebben waarop dat wel kan. En daar zijn we nu over in gesprek. En dat gaat echt over de totale ontzorging die er dan voor nodig is. En zo'n gebouwgebonden regeling betekent eigenlijk juist, en dat zeg ik ook even in de richting van de heer Megens, dat als iemand in een woning woont en zelf niet in staat is om te verduurzamen, dat het wel mogelijk is om de woning te verduurzamen. Zodat degene die erin woont ervan kan profiteren. En dan bij overdracht bij wijze van spreken, of bij verkoop, dat de verduurzaming aan de woning gekoppeld is, en niet aan de persoon die erin woont. En dat maakt het voor sommige mensen juist weer meer toegankelijk. Wij denken dat het kan. Maar dat zijn we ook nog aan het uitwerken. Ben ik bij de heer Sol, en die...

De voorzitter: Momentje. Mijnheer Beckers.

De heer Beckers (JA21): Ik heb wel even een vraag over die gebouwgebonden regeling. Want bijvoorbeeld, in Heerlen is het bovengemiddeld met energiearmoede. En volgens mij zijn meer dan 50% van de woningen in Heerlen verhuurd. Dus het is wel even goed om ook mee te nemen of huurders ook bereid zijn om in te stappen in de gebouwgebonden regelingen. Want als een huurder het niet kan betalen wil dat niet zeggen dat de verhuurder het ook niet kan betalen. Dus even een vraag of de verhuurders worden meegenomen in het hele proces.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Daar waar het gaat over corporaties, daar hebben zij hun verantwoordelijkheid. Maar het kan natuurlijk wel zijn dat de gebouweigenaar, niet zijnde de huurder, dat we daar wel ook het gesprek mee voeren. Zodat ook de huurders in de particuliere sector, dat we die juist ook daarmee wel kunnen helpen. Dus dat we daar het gesprek ook mee voeren. Dan ben ik bij de heer Sol. En die gaf aan, van: we moeten wel zorgen voor de goede afstemming tussen PEM en de RES. We moeten niet gaan zorgen dat we een soort van tweede RES worden. Dat ben ik direct met hem eens. Ook daar gaat het weer over: vanuit de additionaliteit die wij hebben kijken we naar het voorstel. En niet op de stoel van de RES gaan zitten. Daar hebben we overigens ook al dit gesprek mee gehad en geadresseerd. En dan ben ik bij de heer Wolters Gregório, die 27 verschillende namen heeft bedacht. Overigens vond ik dat wel een leuke discussie, die u met zijn allen daar wel over had. 'Zijn er gesprekken gevoerd met het Kabinet?' Nog geen specifieke gesprekken met het Kabinet over de Limburgse energiemaatschappij. Maar wat we wel doen, bijvoorbeeld als het gaat over het ontwikkelpad van de PEM, is: u heeft gelezen in het Statenvoorstel dat in een latere fase er ook initiatieven op het gebied van warmte mogelijk kunnen worden. Dan is het gesprek wat wij voeren vanuit het College als het gaat over de Wet collectieve warmte natuurlijk wel daarbij van belang. En doen we niet alleen met het Rijk, maar ook met IPO en met andere Provincies. Wat we wel aan het doen zijn, is dat we met het ministerie van BZK kijken op welke vorm we daar samenwerking zouden kunnen organiseren, en of vanuit het Rijk ook instrumentarium is om bijvoorbeeld op lokaal niveau te kijken vanuit het Warmtefonds om huishoudens te helpen bij de verduurzaming. De koppeling met onderwijs, die heb ik meer gehoord. Gaan we eens even op studeren, denk ik. En dan de laatste vraag van de heer Wolters: kan de PEM helpen in de toekomstige energievisie op welke plek bedrijvigheid het beste past? U heeft onlangs de Energievisie 1.0 gekregen. En uiteindelijk is de beschikbaarheid van energie ook voor bedrijvigheid van de toekomst van groot belang. Daarmee ben ik aan het einde, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Stone.

De heer Stone (D66): Ja dank u, voorzitter. Ik wilde even tot het einde wachten. Ik heb nog één korte checkvraag, als dat mag. Ik hoorde de Gedeputeerde net zeggen dat we met de PEM niet gaan instappen in zaken die al door bijvoorbeeld het Rijk gebeuren. D66 noemde het voorbeeld van de WoonWijzerWinkel. Hiervoor is vanuit het Rijk inmiddels een SPUK aan gemeentes € 674 miljoen beschikbaar voor het verduurzamen van woningen. Begrijpt D66 het dan goed dat wij met de PEM dus niet aan de slag gaan met het verduurzamen van woningen?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, precies. Het antwoord is dat daar waar de gemeentes dit doen, dat wij dat niet gaan doen. Wij doen iets additioneels. Dat is het idee.

De heer Stone (D66): Oké. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Wolters Gregório nog.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel, voorzitter. De laatste. De meeste dingen heeft mijnheer Van Caldenberg goed beantwoord. Ik ben alleen nog op zoek naar over die namen waar we met z'n allen over hebben gestoeid. Of we nou die prijsvraag gaan uitschrijven of niet.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik kijk eventjes naar de heren **Van den Broek [2:15:58]** en Bosch daar. Want volgens mij was die daaraan gericht. Wat mij betreft kunnen we daar eens over een samenwerking nadenken, hoe we dat zouden kunnen organiseren. Lijkt me in ieder geval een leuk idee om het ook een beetje onder de Limburgers nog verder bekend te maken.

De voorzitter: Mijnheer Huizing. Dat is gelijk uw laatste interruptie.

De heer Huizing (BBB): Nou, ik weet niet of het mijn laatste interruptie is, want ik heb gewoon nog een vraag niet beantwoord gekregen. Dus ik weet niet of dat telt als interruptie als ik daar een vraag over stel. Maar ik had nog een vraag gesteld met betrekking tot de doelgroepen, over of daar ook instellingen bij horen, maatschappelijke instellingen. En wat dat allemaal precies is, daar kunnen we het over hebben, maar ziekenhuizen, zwembaden, sportverenigingen, et cetera. Ik had gevraagd of... En volgens mij had u toegezegd om daar nog op terug te komen, op die vraag.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, antwoord tweeledig. Enerzijds dus: daar waar er niet al op een andere manier in wordt voorzien, of op het moment dat zij ook bij wijze van spreken in een collectieve energy hub of in een energiegemeenschap zouden participeren, kijken we daarnaar.

De heer Huizing (BBB): Ja, dan toch de vraag, als het om de doelgroepen gaat. Ik ben een maatschappelijke instelling, en ik heb last van energiearmoede. Maar ik heb geen enkele behoefte om te gaan participeren in een energiegemeenschap. Maar ik wil wel graag profiteren van hetgeen de PEM te bieden heeft. Behoor ik dan tot de doelgroep?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat het eenvoudige antwoord nu ja is.

De heer Huizing (BBB): Dank u.

De voorzitter: Oké. Als er verder geen interrupties meer zijn, dan sluit ik de behandeling van dit sonderende stuk nu af. **Ik heb één toezegging genoteerd, en dat is dat de Gedeputeerde zal zorgen dat er een werkbezoek georganiseerd wordt, ergens tweede kwartaal van volgend jaar, aan een pilot, om daar wat gevoel bij te krijgen.** Oké, en er komt een gesprek over de prijsvraag. Of ik dat als toezegging moet ... Dat is gewoon een actie. We moeten een beetje zorgvuldig zijn met wat hier een toezegging en wat een actie is. Maar hij heeft dat toegezegd, dat klopt. Het is nu 12.20 uur. Ik stel voor dat ik de vergadering schors tot 13.05 uur. Dan kunt u even gaan lunchen. En dan zien wij u hier weer terug in deze zaal.

T9620 Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe een werkbezoek te organiseren om te kijken naar een pilot energiegemeenschap in de praktijk in Q2 2025

[SCHORSING]

11.3 Interbestuurlijk programma (IBP) Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken, wilt u ook plaatsnemen, dan kunnen we gaan beginnen. Goed zo, mensen. Welkom, goedemiddag, ik neem het stokje over van mevrouw Depondt. En dan gaan we beginnen met punt 11.3, 'Interbestuurlijk programma (IBP) Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)'. We hebben een aantal gasten van de RUD Limburg Noord en de Omgevingsdienst Zuid Limburg die een toelichting zullen geven. Welkom. Ik geef als eerste het woord aan Raymond Vlecken van het dagelijks bestuur. Mijnheer Vlecken. Ja, mag u plaats nemen achter de kathedraal.

Griffier Van Hees: Of hier rechts.

De voorzitter: Ik denk dat daar het makkelijkst is.

De heer Vlecken: En we zijn met z'n tweeën.

De voorzitter: Kijk.

De heer Vlecken: Want men vertrouwt mij niet toe dat ik dat alleen kan, en Birgit kan het nog veel beter uitleggen.

De voorzitter: Controle is altijd beter.

De heer Vlecken: Altijd goed.

De voorzitter: Ja.

De heer Vlecken: Dank je wel voor de uitnodiging, maar ook dat we hier even kunnen inspreken. Dank je wel voor de uitnodiging.

De voorzitter: Ik onderbreek u eventjes.

De heer Vlecken: Ja.

De voorzitter: U heeft ongeveer tien minuutjes.

De heer Vlecken: Goed. Ik probeer het ook zo kort en mondig mogelijk te houden. RUD Limburg Noord zet zich al jaren in om ook een robuuste omgevingsdienst te kunnen worden. Dat is wat ons betreft een continu proces. En al enkele jaren geleden werd het nadrukkelijk vormgegeven met een uitgebreide zelfevaluatie en een plan van aanpak, met ondersteuning van een daarvoor gespecialiseerd bureau. Anders dan alle andere omgevingsdiensten in Nederland is de RUD Limburg Noord een netwerkenorganisatie. En dat betekent dat de stap naar een vergelijkbare organisatiestructuur en voldoen aan de nieuwe robuustheidscriteria voor de RUD Limburg Noord een grotere opgave is dan voor alle andere omgevingsdiensten, zowel in termen van inhoud, maar ook in termen van werkgeverschap en positie van mijn medewerkers. En daar hoort dan ook een zeer zorgvuldig proces bij. We hebben een zelfanalyse gedaan. We hebben ook een beoordeling gehad

door een onafhankelijke visitatiecommissie en we zijn tot een bepaalde conclusie gekomen dat we een bepaalde weg moesten gaan inslaan. In het begin was dat heel erg lastig, omdat de stemverhoudingen qua gemeente 9, 7 waren. En dan merk je dat draagvlak voor plannen van aanpak wat minder zijn, maar daarom is er toen besloten om een verkenning te laten doen door de heer Rutten. Die heeft dat ook opgepakt en daar is iets uitgekomen. En daarom ziet u ook twee mensen hier achter de kathedraal staan, namelijk ik als gedelegeerd DB-lid en toegetreden tot het dagelijks bestuur, en mijn collega Op de Laak uit Nederweert begeleidt het proces in het algemeen bestuur, omdat we ook met gezwinde spoed onze doelen willen bereiken, en heel eenvoudig gaat dat zijn dat wij ook naar een robuuste eenheid willen gaan toewerken. Inmiddels heeft ook de minister gereageerd op het plan van aanpak. Dat hebben wij begrepen. Dat is ambtelijk opgepakt. De ministers spreken over de opzet en cultuur van het plan van de RUD Limburg Noord, maar voorzien eveneens vanwege het ontbreken van voldoende bestuurlijk commitment nog even een stevige hobbel bij de uitvoering daarvan. Maandag aanstaande spreken wij twee ook weer met het ministerie. Maar ik moet u zeggen dat wij in ieder geval nu een plan van aanpak hebben wat gedragen wordt door de gemeente. En wij hopen daar ook nog uiteindelijk de steun van de Provincie voor te krijgen, en daar zijn we inmiddels in beland. We pakken dus een tweesporenproject op om enerzijds te zorgen dat het going concern zo kan doorgaan zoals het er nu voorstaat en vervolgens ook richting die robuustheid te streven. Dat is mijn portefeuille op dit moment, en ik probeer daar mijn ervaringen als voorzitter van de RUD Limburg Zuid in mee te nemen. Ik ben, zoals misschien bekend, geswitcht van Zuid-Limburg naar Midden-Noord Limburg en probeer daar in ieder geval dat mee te nemen om ook te zorgen dat wij klaar zijn voor die robuuste omgeving, zoals door het ministerie et cetera wordt gewenst. Dat is eigenlijk mijn eerste toelichting die ik wil geven. Birgit wil jij er nog iets toelichten?

Mevrouw Op de Laak: Ja. Laat ik die kans grijpen, want zo vaak staan we hier niet, en zeker niet als twee bestuurders, om dat ook inderdaad aan u toe te lichten. Ik denk dat Raymond Vlecken al als burgemeester van Weert goed benadrukt heeft dat wij in de omgeving echt de behoefte hadden om via een netwerkorganisatie het VTH-stelsel vorm te geven. Dat heeft ontzettend veel moeite gekost, want dan moet je echt met elkaar aan tafel voortdurend afspreken van wat gaan we doen, en die afspraak moet ook buiten de deur nog houdbaar zijn. Daar hebben wij gezien dat we daar een aantal dingen goed in deden, maar ook een heleboel niet. En we zagen ook dat in de rest van het land dat omgevingsdiensten die van begin af aan in een andere organisatiestructuur gestart waren, ook niet per se allemaal briljant presteerden op alle onderdelen van VTH. Wij hebben ons eigenlijk als vijftien gemeenten tot nu gecommiteerd aan de robuustheidscriteria zoals ze door het ministerie opgelegd zijn, en dat is de route die wij nu doorlopen. Ik wil ook nog eens voor u benadrukken dat wij in Limburg-Noord, dus dat is Midden- en Noord-Limburg, ook inderdaad echt nu de twee parallelle sporen hebben lopen: going concern goed organiseren wat er vandaag moet gebeuren binnen de RUD Limburg Noord met de onderzoeken en de controles die nu moeten gebeuren, en daarnaast ook met eigen kracht het ontwikkelspoor om zo snel mogelijk richting april 26 dat plan te hebben waarin alle robuustheidscriteria ingevuld dienen te worden. Daar staan we voor als bestuurders en daar staan we ook voor met de medewerkers in die RUD. Nou, dat wilde ik u nog graag meegeven.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil de mensen eventjes danken. Dank u wel voor uw toelichting. Dan wil ik de commissie de gelegenheid geven om een verhelderende vraag te stellen. En mevrouw Mertens wilde heel graag, blijkbaar, dus dan beginnen we bij mijnheer Wolters Gregório. Heeft u een vraag?

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb er eigenlijk twee. De eerste is dat ik constateer dat zeven van de zestien gemeenten het niet met het plan eens waren. De Provincie heeft geen positieve houding op het plan en in Den Haag ziet men de toekomst op deze manier ook niet rooskleurig. Dus dat is dan mijn vraag. Waarop is het vertrouwen gebaseerd dat het u wel gaat lukken

voor 1 januari 2026 op deze manier? Er zijn blijkbaar heel veel mensen die daar anders over denken en toch blijft dit plan ongewijzigd liggen. En de tweede vraag die ik heb, dat is een verlengde ervan, is waarom het zo lastig blijkt in Noord- en Midden-Limburg om bijvoorbeeld eenzelfde structuur als in Zuid-Limburg op te stellen, terwijl die al redelijk wat jaren loopt?

De voorzitter: Ga uw gang.

De heer Vlecken: Even voor de alle duidelijkheid, waarom dat zo moeilijk loopt, dat heeft ermee te maken dat de start in Limburg-Noord erop geënt was om een netwerkorganisatie te zijn. Dus je gaat van een heel andere positie uit werken. Ik wil ook even iets corrigeren. Misschien is dat door een onduidelijkheid mijnerzijds gekomen, maar het huidige plan van aanpak, daar hebben alle gemeenten ja tegen gezegd. Behalve de Provincie heeft daar een andere houding in aangenomen. Niet dat ik moet constateren dat de Provincie niet wil meewerken, daar gaat het niet om, maar het gaat voornamelijk over de zaak die ik maar benoem als voldoende robuust zijn. Daar hebben de gemeenten wel alle vertrouwen in. De Provincie staat daar in een andere positie. Ieder natuurlijk zijn eigen verantwoordelijkheid daarin, maar op dit moment ligt er een plan van aanpak voor, wat ook ambtelijk al is getoetst. En wij horen dan maandag in ons gesprek met het ministerie, wat wij beiden gaan voeren, hoe zij daar dan nog eens naar kijken. Maar daar is, wat ik begrepen heb, ambtelijk gezien al een heel positieve grondhouding vanuit het Rijk. Dus wij zijn toch al een stuk verder. Daar waar eerst die tegenstelling bestond, bestaat die op dit moment niet daar waar het de gemeente betreft.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik had dezelfde vraag als de heer Wolters Gregório. Dat is niet erg. We hebben daar antwoord op gekregen. Dan nog een andere verhelderende vraag. Ik meen gelezen te hebben dat het probleem ook vooral is dat u wilt vasthouden aan de netwerkorganisatie, en dat dat nu net een van de punten is die ervoor zorgt dat de RUD Noord- en Midden-Limburg niet aan een van de robuustheidscriteria zal voldoen, en ook dat het probleem is dat er heel veel zorgen zijn over het op afstand zetten van die organisatie. En volgens mij is dat ook de reden waarom wij als Provincie ook zo kritisch zijn over de plannen die er liggen. Kunt u er wat meer informatie over geven?

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Dank u wel. Wellicht grijpt u daarmee ook terug op het plan van aanpak, zoals eerder genoemd, met de zeven tegenstemmen. Want het huidige plan van aanpak heeft inderdaad de steun van alle gemeenten en gaat niet uit van die netwerkstructuur. Het gaat er wel van uit dat wat misschien goed was niet weg te gooien met het badwater, maar heeft nadrukkelijk de robuustheidscriteria als uitgangspunt om de organisatie vorm te geven. Dus daar is steun voor van alle gemeenten. Wat ik er nog aan toe wil voegen is dat we ook, anders dan in de korte historie, nu niet met externe bureaus maar met eigen kracht vanuit gemeenten dat ontwikkelspoor vormgeven. Dus commitment is heel breed bij de gemeenten. Wat helemaal niet wil zeggen dat het niet nog een enorme klus wordt, want dat wordt het zeker. En dat wordt het wellicht in Zuid ook, maar dat horen we dadelijk wel. Maar daar is commitment voor, en dat geldt dus voor het huidige plan van aanpak wat we in het laatste algemeen bestuur hebben vastgesteld.

De voorzitter: Dank u. Dan ga ik het rijtje af. Partij voor de Dieren, mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Ik heb twee vragen. Ik dacht dat ik u hoorde zeggen dat het uw plan is om het plan van aanpak af te hebben voor 1 januari 2026. Maar volgens mij is het de bedoeling dat het er dan staat en dat het robuust is. Dus dat was één vraag, of ik dat goed begrepen heb. En de andere is, we hebben heel veel stukken gekregen, dus met het risico dat ik nu ook niet het laatste plan van aanpak te pakken heb, maar wat ik heb gelezen, is dat er iets is goedgekeurd, maar dat er nog een heleboel vragen, heel wezenlijke vragen over de inrichting, openstaan. En dat zijn heel lastige vragen om te beantwoorden, en als je dan elkaar niet helemaal weet te vinden, dan kan dat heel erg lang duren. Dus ik vroeg me af wat uw beeld daarbij is en in welke mate dan de gemeenten daar dezelfde beelden bij hebben? Want hoe je het inricht, dat vraagt ook nog heel veel afstemming en overeenstemming.

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Excuses daarvoor als ik me daar onduidelijk heb uitgedrukt. Natuurlijk is april 26 de datum waarop je robuust zou moeten zijn. Dat is die valbijl, ben je het wel of ben je het niet. Ik ben benieuwd waar in Nederland ze alle vinkjes gaan krijgen, maar daar kijken we naar uit. Er ligt geen blauwdruk in het land die we zomaar over kunnen nemen, want er is nog nergens, zal ik maar zeggen, voldoende commitment op alle vinken. Dus dan was het makkelijk. Als je kon kijken naar een andere omgevingsdienst, doe het na en dan klopt het bij ons ook. Zo is het niet. Dus we moeten ieder onze eigen weg daarin wandelen. We hebben een tijdlijn gemaakt waarin we in het voorjaar van 2025 dat bedrijfsplan hebben staan. En inderdaad heeft u gelijk dat je daarin beslissingen moet nemen, maar we starten met commitment van alle gemeenten om dat ook daadwerkelijk vorm te geven, en ook met medewerkers van die gemeenten, gemeentesecretarissen die daar vol voor gaan. En nogmaals, waar wij denken dat we vaart kunnen maken, is dat we nu echt een knip gemaakt hebben tussen going concern, wat gebeurt er gewoon nu in die organisatie en waar hebben we volle energie op dat ontwikkelspoor, waar we ook deze moeilijke besluiten met elkaar moeten nemen.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Erkamp, heeft u een vraag? Mevrouw Wesseling? Mevrouw Wolters? De heer Loomans.

De heer Loomans (Horizon): Misschien een korte vraag. We hebben het nu steeds over dat er dadelijk een plandatum is waarop de RUD of de Omgevingsdienst, hoe u het wil noemen, robuust is. Met andere woorden, dan in staat is om alle lopende zaken die optreden, correct af te handelen. Wat ik me dan nog afvraag, u komt dan natuurlijk uit een periode waarin u, weet ik hoeveel jaren, niet in staat bent geweest om alle zaken helemaal volgens de wet af te handelen. Dan is eigenlijk mijn vraag van is er dan op het moment dat die organisatie robuust is nog capaciteit om desnoods nog eens een keer terug te kijken naar de periode dat de inzet wat minder is geweest, om te checken of bij allerlei vergunningen, het toezicht, er geen dingen over het hoofd gezien zijn, misschien fouten gemaakt zijn, zodat die eventueel gecorrigeerd kunnen worden? Ik refereer even, en dat had ik eigenlijk in mijn tekst willen zetten, bijvoorbeeld naar het geval met tank cleaning in Venlo, waar ook op een gegeven moment fouten gemaakt zijn. Dus mijn vraag is eigenlijk van heeft u daar rekening mee gehouden? Is daar dan in een robuuste organisatie tijd voor?

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Gelukkig hier ook ambtelijke samenspraak, want tot in de details van de controles weten we dat als bestuurders natuurlijk niet. Maar wij voldoen als RUD Limburg Noord op dit moment aan alle wettelijke vereisten, dus die inhaalslag hoeven we daarin niet te maken.

De voorzitter: Mijnheer Bosch, PVV.

De heer Bosch (PVV): Voorzitter, ik heb toch een vraag. We hebben hier in het zuiden een omgevingsdienst, en waarom hanteren wij in Midden- en Noord-Limburg nog de naam RUD? Of gaat u dadelijk ook over naar een omgevingsdienst? Wie bepaalt dat?

Mevrouw Op de Laak: Dat bepalen we met z'n allen.

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Sorry. Als daar een andere creatieve naam voor is die ook de lading dekt, van harte. Bij ons heet dat nu RUD Limburg Noord. En als dat dadelijk Omgevingsdienst moet heten, kan dat ook. Dus dat is volgens mij onze minste zorg, maar als u daar goede ideeën over heeft dan horen we die graag.

De heer Bosch (PVV): Maar ik had graag willen weten waarom twee verschillende namen? En dat is dadelijk één grote koepel, begrijp ik?

Mevrouw Op de Laak: Dat is niet één grote koepel dadelijk. Wij zijn in het langgerekte Limburg twee omgevingsdiensten rijk, namelijk de Omgevingsdienst Zuid en de RUD Limburg Noord. En als ik dat dan toch mag zeggen dan is er ook nog wel verschil tussen de delen in Limburg, als het ware ook een zwaartepunt op veel kennis. Op het gebied van bijvoorbeeld agrarische bedrijvigheid is het toch in Limburg Noord van een andere orde dan in Zuid, en die expertise zouden we ook daar graag wel op peil willen houden. Dus het is niet per se de eerste gedachte tel maar op en dan heb je ook weer een krachtigere omgevingsdienst.

De heer Bosch (PVV): Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Beckers, JA21.

De heer Beckers (JA21): Klopt het dat sommige taken van het RUD Noord- en Midden-Limburg nu worden uitgevoerd door RUD Zuid-Limburg?

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Dat is zo en dat zijn de taken die bij de Provincie belegd zijn. Dus de Provincie doet haar werkzaamheden vanuit één omgevingsdienst, en dat doen ze ook voor Limburg-Noord voor bepaalde grootschalige bedrijvigheid vanuit de Omgevingsdienst Zuid.

De voorzitter: De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, dank u. Die 9-7-stemverhouding, die is al een paar keer voorbijgekomen. Dat heeft blijkbaar geen betrekking op het laatste plan van de aanpak, want daar waren ze uniform in. Ik heb altijd begrepen dat die 7-9 ook vooral in de verhouding lag tussen gemeenten die wel en niet over wilden gaan van een netwerkorganisatie naar een vaste organisatie. De eerste vraag is klopt dat? De tweede vraag die ik heb in dat complete transitiepad, als je zowel robuust wil worden in alle dingen die daarvoor nog nodig zijn, en ook nog een transitie naar

een andere organisatievorm door zou moeten maken, wordt dat dan niet allemaal erg veel en complex?

De voorzitter: De heer Vlecken.

De heer Vlecken: Ik kijk altijd naar het laatste moment. Er wordt wat mij betreft nu op dit moment iets te veel gekeken naar die 9-7-verhouding. Ik kijk naar het plan van aanpak zoals het er nu ligt en wat ook gedeeld is met het ministerie, en dat veertien gemeenten zeggen daar gaan we voor. Dat die kluif, want dat begrijp ik, het verleden natuurlijk altijd meespeelt, maar dan denk ik dat het dagelijks bestuur duidelijk moet zijn en klare wijn moet schenken. We hebben nu gekozen voor die robuustheid. Ik heb daar een speciale functie in gekregen, namelijk als gedelegeerd bestuurder, met als opdracht om nu naar die robuustheid te gaan. Dat is voor mij het uitgangspunt. En dan zullen wij in vergaderingen van het algemeen bestuur daar nog extra nog alert op moeten zijn. En dat betekent dat we zo nu en dan, en dat is heel gebruikelijk in het politieke bestel, hier en daar nog wat kneedwerk moeten verrichten, maar we hebben met z'n veertien afgesproken dat we dit plan van aanpak omarmen.

De voorzitter: Dank u. De heer Maillé, VVD.

De heer Maillé (VVD): Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de sprekers. In de discussie die zich voordoet, wordt eigenlijk met name gefocust op de vorm waarin de RUD is vormgegeven. En ik vraag me met name af hoe het dan staat met de inhoudelijke resultaten en niet zozeer met de manier waarop het is vormgegeven. Wat mij betreft moet het erom gaan dat de spreekwoordelijke motor gaat draaien, en wat er daadwerkelijk onder de motorkap zit, is misschien minder relevant. En ik vraag me dan af hoe zit het nu met die inhoudelijke resultaten? Zitten we daarin op de goede weg als RUD zijnde, en in welke mate, wat u betreft, kunnen we die vorm, dus die netwerkstructuur, los zien van de inhoudelijke resultaten?

De voorzitter: De heer Vlecken.

De heer Vlecken: Ik vind het een prima opmerking. Inderdaad, ik geef u gelijk. We moeten op dit moment veel meer richting die inhoud gaan, maar wij voldoen volgens de richtlijnen gewoon als RUD of omgevingsdienst, hoe je hem ook wilt noemen. Daar voldoen wij aan. Daar waar wij nu voor moeten streven, is dat we zo snel mogelijk op dat pad komen en die robuustheid hebben zoals dadelijk vanuit het Rijk is gewenst, niet meer en niet minder.

De voorzitter: Dank u. Dan ga ik naar het CDA, de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Misschien nog even een verheldering voor mij. De reden dat we voor een netwerkorganisatie gaan in Noord-Limburg heeft te maken met kwaliteit en prijs, denk ik, als we het helemaal plat slaan. Kunt u daar misschien een duiding aan geven? Of misschien is het een ander argument waarom we daarvoor gekozen hebben? En in de reactie van het ministerie werd heel duidelijk benoemd dat ze met name geen geloof hadden, of geen inzicht hadden, in het pad naar die robuustheid toe. Kunt u ons misschien nog meenemen in welke stappen zijn nou nodig, volgens u, om nog te komen tot daar waar het ministerie ons eigenlijk zou wensen?

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Die eerste gedachte van die netwerkstructuur, en die gaat dus terug tot de start van de omgevingsdiensten, was dat we in Limburg-Noord de gedachte hadden van op die manier kunnen we op de meest flexibele wijze met elkaar samenwerken. En tot op zekere hoogte ging dat ook, maar sommige dingen duren dan langer omdat je het met elkaar allemaal aan die tafel eens moet worden en er niks vanzelfsprekend is. Je moet steeds weer de meerderheden opzoeken en kijken dat je ook je uitvoeringsprogramma's et cetera op elkaar afgestemd krijgt. Toch bleven we lang het geloof houden dat vanuit die gemeentehuizen, ook met de expertise die daar zat, we de juiste stappen konden zetten. En op het gebied van de wettelijke vereisten konden we het ook, maar eigenlijk hebben wij, net zoals u nu hier, ook ontzettend veel tijd besteed, zoals misschien andere omgevingsdiensten ook wel gedaan hebben. En gaat het nou over de structuur of gaat het nou over de inhoud van wat je bereikt buiten met je controles op het gebied van VTH? Dus er kwam ook wel een soort van miscommunicatie op dat als je sprak over die structuur, dat je het dan niet had over de inhoud en wat er vandaag de dag gewoon moet gebeuren, dus dat de discussie over de structuur daarin enorm afleidde. Dan zou je kunnen zeggen de robuustheidscriteria, zoals ze nu door het ministerie, met hulp van VNG en allerlei partijen, zijn samengesteld, daar kun je van alles en nog wat van vinden, maar die geven ons nu een anker om op te bouwen. En wij hebben steeds ook als bestuur bepleit dat we net zoveel aandacht willen hebben voor de VTH-taken zoals ze uitgevoerd worden, dat is going concern, als dat we nu ook tijd besteden aan het ontwikkelspoor en de organisatie op orde brengen rond die robuustheidscriteria. Dus dan speelt niet meer wat was de uiteindelijke wens van het netwerk. En het gaat er nu om om te bereiken wat in die robuustheidscriteria staat, en daar gaan we vol voor. En een aanvulling.

De heer Vlecken: Ik wilde nog een aanvulling maken. Dat was ook de reden waarom ik de vraag niet beantwoordde. Ik kom namelijk uit een situatie waarin ik alleen maar vanuit een GR Omgevingsdienst Zuid-Limburg heb gewerkt. Ik ben begonnen bij de stuurgroep, daarna ben ik begonnen als portefeuillehouder P&O. Vervolgens hebben ze ook nog gemeend mij voorzitter te moeten maken en toen meende ik een carrièreswitch te maken van Zuid-Limburg naar Midden-Limburg. Dat is ook de reden waarom ik alleen maar die robuustheid ken vanuit die positie en een netwerkorganisatie heb aangetroffen met de discussies die we nu hier voeren. En wellicht dat dat ook de reden is waarom ze mij nu DB-lid hebben gemaakt met het oog op de opgedane kennis uit het verleden. Dat wil ik wel even toelichten.

De heer Ijpelaar (CDA): Vraag twee is niet beantwoord nu.

De voorzitter: Kunt u die vraag nog een keer herhalen, mijnheer Ijpelaar?

De heer Ijpelaar (CDA): Welke stappen zijn er nu nog nodig om het inzicht te verschaffen wat de Rijksoverheid graag zou willen hebben?

De heer Vlecken: Daar kan ik wel een antwoord op geven.

De voorzitter: De heer Vlecken.

De heer Vlecken: Eén, ambtelijk is het al kortgesloten met de overheid en zien wij dat het plan van aanpak wat wij hebben ingediend, hen kan bekoren. Komende maandag hebben wij twee ook dat gesprek met het ministerie. Die vraag die u nu stelt, die is dan voor mij te prematuur omdat ik dan pas maandag daar echt het antwoord op kan geven, omdat ik dan net met het ministerie gesproken heb. Als daar een behoefte aan is, hebben wij daar geen enkele moeite mee om in ieder geval de

opgedane ervaring van dat gesprek met u te delen. Dat zullen wij namelijk ook doen met ons algemeen bestuur, want iedereen heeft gewoon recht op een goede informatiepositie.

De voorzitter: Dank u. BBB?

De heer Ijpelaar (CDA): Moeten we dat nog ergens opschrijven als commissie? Ik kan geen toezegging vragen aan een inspreker.

De voorzitter: Nee.

De heer Ijpelaar (CDA): Maar misschien heeft de voorzitter een suggestie hoe we dit kunnen ...

De voorzitter: Misschien is het goed als u, mijnheer Ijpelaar, even mijnheer Vlecken belt of vice versa.

De heer Vlecken: Nee, we gaan mijnheer Vlecken niet bellen. Ik zeg gewoon toe of het kan of niet. Wij zenden u een memootje toe van dat verhaal en dan voegt u dat bij uw dossier voor uw eigen besluitvorming. En of ik hiermee het reglement van orde van dit Provinciehuis doorkruis, boeit mij niet. U heeft recht op de juiste informatie, niet meer en niet minder.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik zie geen Griffie-medewerkers wit wegtrekken, dus volgens mij ...

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we toch naar de BBB. De heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Dank u insprekers. In het verhaal dat u vertaald hebt, zegt u van de netwerkvorm, die in principe aangehouden wordt, daar kunnen wij zeg maar dan die robuustheid ook in wegzetten. Maar gaat u alle KPI's die gesteld worden, en zoals wij die aangeleerd hebben gekregen, ook halen dan? Dus waar ik specifiek op doel, de KPI 1 is de norm van € 16,5 miljoen. Maar dan hebben we dus € 16 miljoen voor Noord en € 16 miljoen voor Zuid, maar is dat een streven? Tuurlijk, een streven om te halen, maar haalt u het ook dan?

Mevrouw Op de Laak: Dat is absoluut een streven om te halen. En dat hebben alle omgevingsdiensten in Nederland als opgave. Die u nu naar voren haalt, dat is misschien wel de zwaarste om te halen. Maar het is ook wel hardnekkig, geloof ik, in uw commissie. Wij zijn niet van zins de netwerkstructuur overeind te houden. Wij zijn aan het werken aan het invullen van de robuustheidscriteria van het Rijk en welke organisatie daarvoor nodig is.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Op de Laak. We hebben nog één ... Mijnheer Franssen, u heeft ... Ja? Dan hebben we nog één brandende vraag van mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik lees in de nieuwsbrief van de RUD Limburg Noord, en dat heeft u zojuist ook al gezegd, inderdaad, dat er een onafhankelijke visitatiecommissie onderzoek heeft gedaan. Dan was mijn vraag of die beoordeling opnieuw openbaar is of dat die met ons gedeeld kan worden en of dat het ... Ik hoor dat die op de website van de omgevingsdienst staat. U moet het zeggen als ik te veel vraag, maar is het misschien mogelijk om voorbeelden uit dat rapport te halen op basis waarvan wij wat meer input krijgen naar welke richting u gaat met het plan van aanpak?

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Zoals u al gehoord heeft uit de souffleurscabine, staat inderdaad de uitkomst van de visitatiecommissie op die website, omgevingsdienst.nl. En wij kunnen u de aanbevelingen daaruit doen toekomen, en die zijn voor ons weer aanleiding om vorm aan te geven in de richting van de robuustheid.

De voorzitter: Dank u. Dan heeft mevrouw Boven nog een vraag en dan sluit ik de vergadering met de vragen. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. U heeft zo net een aantal keren benadrukt dat u voldoet aan de wettelijke taken in de huidige situatie. En dat is op zich natuurlijk heel mooi, maar ik neem aan dat u daar nog verbetering in wilt aanbrengen en dat het misschien niet alleen om de wettelijke taken gaat? En wat beschouwt u, ziet u als uw grootste uitdaging bij de uitvoering in de komende paar jaar?

De voorzitter: Mevrouw Op de Laak.

Mevrouw Op de Laak: Going Concern. Zoals de organisatie nu is, voldoet ze aan de wettelijke vereisten. Daar komen de robuustheidscriteria van alle omgevingsdiensten van Nederland bovenop. Dus daar moeten we naartoe groeien. Dat is een uitdaging. De governance, om die een vorm te geven zodat die ook voldoet en blijft voldoen, en ook voor de regio en voor de VTH-taken goed voldoet, dat is de grootste uitdaging. En dan toch nogmaals benadrukt dat er ook in Nederland op geen enkele plek al een structuur uitgewerkt is die nu achterover kunnen leunen en met de robuustheidscriteria niets hoeven te doen. Dus er ligt geen blauwdruk in het land, niet in onze eigen provincie, maar ook niet elders in het land, die je een op een over kunt nemen en dan werkt het goed. Dus het vormgeven van de governance voor onze regio is een pittige opgave.

De voorzitter: U wilde nog een vervolgvraag stellen, mevrouw Boven?

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nee. Ik denk dat mijn vraag dan niet helemaal duidelijk was, want ik vroeg niet over het robuust worden, maar juist over de uitvoering in de komende jaren. Want er zijn twee sporen. En u doet alsof dat allemaal in orde is, maar er is altijd iets waarvan u denkt van nou dat willen we heel graag aanpakken, want dat loopt nu toch nog niet zo heel erg goed. En mijn vraag is: wat is daar nu uw belangrijkste uitdaging in?

Mevrouw Op de Laak: De grootste uitdaging is om met de positieve flow die in de afgelopen algemeen bestuursvergadering is afgegeven, namelijk het commitment van al die gemeenten, gecombineerd met ook het commitment vanuit dit huis, samen te streven om die robuustheidscriteria, zoals die door het Rijk gesteld zijn te halen. Dat is een hele hell of a job, en dat heeft voornamelijk te maken met het feit dat, dat constateert u terecht, dan twee sporen bewandeld worden, enerzijds de going concern en anderzijds streven we naar de robuustheid. Maar ik denk dat er een wezenlijke stap in de laatste algemene bestuursvergadering is gezet. En het enige wat ik nog wens te beklemtonen, is dat we daar ook, en daar ga ik ook van uit, het commitment vanuit de Provincie krijgen om daarin samen op te trekken. Want het grote voordeel daarvan is dat we elkaar iedere keer in een AB-vergadering kritisch kunnen aanspreken, maar ook de voortgang kunnen bewaken. En dat kan ook een reflectie hebben naar u toe hier als commissie, om daar een vinger aan de pols voor te houden.

De voorzitter: Goed zo. Dan dank ik u beiden. U kunt plaatsnemen op de tribune. En dan gaan we verder naar de heer Van Mierlo. De heer Van Mierlo verzorgt de toelichting over de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Aan u het woord, u ook tien minuutjes.

De heer Van Mierlo: Allereerst hartelijk dank dat ik hier voor uw commissie mag inspreken hoe de stand van zaken is met betrekking tot de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Voor de mensen die mij nog niet kennen, ik ben Eric van Mierlo, sinds 1 juli van dit jaar directeur van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg, van deze mooie organisatie, mag ik wel zeggen. En ik zal u even meenemen van waar staan wij nu in het kader van robuustheid. Misschien nog even ter herinnering waarom we ooit zijn gestart met die robuustheid. De commissie Van Aartsen gaf aan in 2021 dat het slecht is gesteld met het stelsel van vergunningsverlening, toezicht en handhaving. Het ontbreekt de omgevingsdienst aan kennis- en doorzettingsmacht, het Rijk voert geen overkoepelende regie, en doordat het stelsel niet functioneert zoals bedoeld, ontstaat er vermijdbare schade. Dat is voor ons allemaal de trigger geweest van daar moeten we iets mee gaan doen. Daar is het IBP VTH uit voortgekomen, zoals het door onze vorige sprekers al is geschetst. Dat IBP VTH heeft zes pijlers ontwikkeld, waaronder de robuustheid. Maar het IBP VTH is klaar. Of is klaar, het is gestopt in september van dit jaar, maar zal straks worden voortgezet in de samenwerkingsafspraken tussen Rijk, Provincie, gemeente en de koepel van waterschappen en Omgevingsdienst Nederland. Zoals ik net schetste zijn er zes pijlers uit dat IBP VTH voortgekomen, met name het robuustheidscriteria, denk ik, waar vooral alle omgevingsdiensten van Nederland voor aan de bak zijn. Een voorbeeld, we hebben 28 omgevingsdiensten. Twee ervan waren robuust voordat we aan de slag zijn gegaan met het plan van aanpak. Dat was het Noordzeekanaal en dat was Brabant-Noord. Wij waren dat ook niet. Maar goed, voor 1 april moesten wij een plan van aanpak indienen over hoe wij naar die robuustheid toe kunnen gaan in 2026. Dit plan van aanpak is unaniem door ons bestuur vastgesteld in het voorjaar en is vervolgens ook verankerd in de begroting en de meerjarenraming. En daarmee denk ik dat een heel belangrijke stap is gezet door ons bestuur en door alle deelnemers, de zestien gemeenten en de Provincie, om te zeggen dit is een goed plan van aanpak en dat willen wij verankeren, financieel gezien. Want dan kun je ook die slag maken naar dat omzetcriterium van € 16,5 miljoen en het aantal fte wat je in dienst moet hebben. Natuurlijk waren wij er niet bij het vaststellen van het plan van aanpak en de begroting. Want nu moeten we ook echt aan de bak, en er waren een aantal punten die voor ons vooral belangrijk waren: versterking van de capaciteit in de primaire processen, en dat gaat echt over de VTH-processen, en dat komt ook een beetje overeen met wat u natuurlijk uit het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer heeft kunnen vernemen, en versterking van de capaciteit in de ondersteunende processen, met name die bedrijfsvoeringsprocessen moesten beter worden verankerd om daar ook weer, vooral op het gebied van business intelligence, datagedreven werken, een slag mee te kunnen maken. Dus een onderzoek zal plaats moeten vinden naar de overdracht van de milieugerelateerde plusstaken. Dus wij voeren nu de basisstaken uit voor alle deelnemers, alle zeventien deelnemers. En voor een aantal gemeenten, dat waren de vroege IMD-gemeenten, voeren wij ook een aantal plusstaken uit. Dus het gaat dus verder naar dat, maar er is wel gevraagd hoe wij nog robuuster kunnen worden en hoe we er ook voor kunnen zorgen dat er een betere samenhang gaat plaatsvinden tussen taken die nu nog bij de gemeenten liggen en taken die bij ons liggen. En nog even één aanvulling, want wij zijn een Seveso-omgevingsdienst. We zijn één van de zes Seveso-omgevingsdiensten in Nederland, omdat wij natuurlijk bijzondere risico's hebben in onze regio. En wij voeren vooral die taken uit voor ons deel als voor Limburg-Noord. En, zoals ik zeg, alle zes Seveso-diensten doen dat voor heel Nederland. Een ander belangrijk punt in ons plan van aanpak is hoe versterken we nou het partnerschap. We hebben zeventien deelnemers, zestien gemeenten en de Provincie, en hoe versterken we dat partnerschap? Hoe komen we tot elkaar? Hoe zorgen we dat we samen aan de lat staan voor toch wel die taken waarvoor we staan, die gezonde en veilige leefomgeving? Inmiddels hebben we ook al een viertal onderzoeken opgestart. Eerst wordt er

gekeken naar het rapportage- en verantwoordingsproces, hoe kunnen we dat transparant maar ook fair doen. Financieringssystematiek. We zijn ooit gestart in 2013 met een bepaalde wijze van financiering. De vragen zijn wel gesteld vanuit de leden van het algemeen bestuur van is dat nog wel fair, worden de kosten wel goed verdeeld, enzovoort. En dat zijn terechte vragen, en daarvoor is nu ook een onderzoek opgestart naar hoe we dat in de toekomst goed kunnen doen, hoe gaan we het opdrachtgeversoverleg, het partnerschap, nieuw leven inblazen, zodat onze deelnemers zich ook verantwoordelijk voelen voor onze organisatie en voor die leefomgeving. En wat ik net zei, we gaan een bedrijfsplan opstellen voor de milieugerelateerde plustaken. Hoe zorgen we er nou voor dat er ... We hebben gevraagd aan gemeenten, deelnemers: breng de taken in bij ons. En de deelnemers hebben terecht gevraagd: wat betekent het nou financieel maar ook kwalitatief? Wij denken dat we het kwalitatief goed kunnen doen, dat je dan alle taken bij elkaar brengt waardoor je ook de expertise kunt bundelen en ook die relatie tussen plustaken en basistaken weer kunt versterken. Dat loopt allemaal. En dan denkt u dat gaat de goede kant op, en dat gaat ook de goede kant op, maar natuurlijk hebben daarna wel een aantal gesprekken plaatsgevonden. U heeft in de krant kunnen lezen, afgelopen maandag, dat de stand van zaken met betrekking tot de omgevingsdiensten in Limburg ons zorgen baart. Dus er is een rapportage geweest vanuit de staatssecretaris naar de Tweede Kamer. En naar aanleiding van ons plan van aanpak staan wij op oranje. Daar waren we zelf van geschrokken, want we dachten we hebben het allemaal goed gedaan. En we hebben het ook goed gedaan, vind ik, en dat vinden we allemaal, ook als deelnemers. En de aanleiding voor het op oranje staan was omdat er niet kon worden ingeschat door het onderzoeksbureau of we wel of niet aan alle criteria zouden voldoen op 1 april 2026. Wij dachten: hebben we iets verkeerd gedaan, hebben we iets gemist. We hebben een gesprek gehad met het ministerie op 4 oktober, jongstleden, en daar hebben we ook een toelichting gegeven. Er waren vier punten. Ik zeg daar hebben jullie vragen over, en wij denken dat we in die en die wijze daaraan voldoen. En het belangrijkste criterium was natuurlijk het omzetcriterium. Tussen het plan van aanpak en het verankeren in de begroting en in de meerjarenraming heeft natuurlijk een tijd gezeten en dat had het onderzoeksbureau niet meegenomen. Dat verbaasde ons. We hebben een gesprek gehad en gezegd: neem dat gewoon mee, want we hebben onze begroting. Die komt op € 20,7 miljoen uit. Dus wij voldoen aan dat criterium van € 16,5 miljoen. Daar is geen speld tussen te krijgen. We hebben er ook vervolgens een brief naartoe gestuurd naar aanleiding van het gesprek. We hebben gezegd we zetten dat nog een keer in een brief, ook gericht aan de staatssecretaris. Half oktober is dat gebeurd. En vervolgens is die brief over alle omgevingsdiensten, dus alle 28 omgevingsdiensten, vanuit de staatssecretaris naar de Tweede Kamer gegaan. En wat bleek, we staan nog steeds op oranje. Dat leidde tot wat nodige, ik zal maar zeggen, irritaties, want we vinden nog steeds dat we goed op weg zijn en de goede dingen aan het doen zijn. Dus vervolgens is er vorige week een tweede brief vanuit ons bestuur naar de staatssecretaris gegaan, waarin we aangeven dat we wel robuust zijn omdat we met het vaststellen van de begroting voldoen aan het omzetcriterium. En we hebben ook gevraagd om een beoordeling daarop aan te passen. Dat zal in het begin van volgend jaar gebeuren. Daar gaan we in ieder geval van uit. Maar uiteindelijk zijn we natuurlijk gewoon hard aan de slag gegaan om robuust te worden. Met alle onze 160 medewerkers, met onze zeventien partners, zeg ik gewoon: hier gaan we voor, hier staan we voor en dit zijn we gewoon aan het doen. Maar de wereld staat niet stil. Dat zien we ook. Er is steeds meer aandacht voor zeer zorgwekkende stoffen, steeds meer aandacht voor indirecte lozingen. Er is steeds meer aandacht voor de leefomgeving, ook zorg. Klimaatadaptatie heb ik dan nog niet eens genoemd, of energiebesparing of circulaire economie. Er zijn allerlei ontwikkelingen die ons raken, die onze leefomgeving raken en die van invloed zijn op het werk wat we met elkaar doen. En er is ook steeds meer aandacht voor de robuustheid van de omgevingsdiensten. Ik durf de stelling wel te plegen: omgevingsdiensten, drie jaar geleden wist niemand wat het betekende, wat het was. En ik zie sommigen van jullie ook een beetje lachen. Ik denk dat dat ook wel de kern raakt. Want we doen ertoe, in Limburg zijn we met tweeën, om in ieder geval te zorgen voor die schone, veilige en gezonde

leefomgeving. En terecht dat er meer aandacht voor is en terecht dat er zorg voor is, want we hebben echt nog wel een traject te lopen om robuust te worden. En als laatste, en dat wil ik u toch even nog meegeven: zoals gezegd, de wereld staat niet stil. Van Aartsen heeft een rapportage gemaakt in 2021. Er is ook aan de commissie Van Aartsen gevraagd, aan Van Aartsen en Sorgdrager: geef nou eens een review van al die plannen van aanpak en wat er nu aan het gebeuren is. En ik citeer even wat in ieder geval aan destijds de staatssecretaris is meegegeven. En daar staat letterlijk in, ik citeer: 'Mevrouw Sorgdrager en de heer Van Aartsen spreken in de review hun waardering uit voor het harde werk van alle deelnemers aan het VTA.' En dat is ook terecht, denk ik. Er wordt keihard gewerkt door alle 28 omgevingsdiensten om robuust te worden. Maar, en ik zeg altijd maar, zij concluderen ook dat het stelsel te vrijblijvend is om de broodnodige versterking daadwerkelijk te realiseren. En volgens mij zien we dat ook met z'n allen, want er is een enorme versnippering in taken, bevoegdheden, enzovoort, en dat maakt het complex. Dat wil niet zeggen dat we daarmee niet kunnen voldoen aan de robuustheid, maar er zit altijd wel een zorg in, ook voor ons als omgevingsdiensten en zeker de zes Seveso-omgevingsdiensten, die spreken daar ook hun zorg over uit. En bij die stelling wil ik het even afsluiten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Mierlo. Dan maken we een rondje langs de commissie. Mijnheer Wolters Gregório heeft geen vraag. Mevrouw Mertens? Nee. Boven? Nee. Wesseling? Nee. Wolters? Mevrouw Wolters, PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De vraag die ik had, heeft te maken met ... Ik heb in de brief van het ministerie gelezen dat niet zozeer het streven naar het invullen van de criteria het doel is, maar het robuust maken van de omgevingsdienst. Dat was een van de aanbevelingen die het criterium gaf. Passen die € 16,5 miljoen bij de taken die u als omgevingsdienst heeft of is dat alsnog onvoldoende om alles uit te voeren zoals dat gewenst zou zijn?

De heer Van Mierlo: Als ik kijk naar onze bijzondere positie als Seveso-omgevingsdienst, sluit dat, volgens mij, ook een beetje aan bij de conclusie die natuurlijk ook de Zuidelijke Rekenkamer heeft getrokken. Het is nog wat dun ingevuld, maar we zijn goed met elkaar in gesprek om dat te gaan versterken. En, ongetwijfeld, ook naar u, naar de Staten toe, zal er wellicht nog een voorstel volgen.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Wolters. Mijnheer Loomans? Nee. PVV? Nee.

Spreker [3:46:45]: Nee, dank u.

De voorzitter: Nee. JA21? Nee. LOKAAL-LIMBURG? Nee. VVD? Mijnheer Maillé.

De heer Maillé (VVD): Dank u, voorzitter. U heeft zojuist aangegeven dat u onlangs, nadat de staatssecretaris heeft aangegeven dat u nog op oranje staat, wel die nadere informatie heeft verstrekt en dat die ook door uw organisatie is geduid, dat een gesprek heeft plaatsgevonden, een tweede brief is verzonden. Is er in te schatten op welke termijn er toch opnieuw met de staatssecretaris om tafel gegaan zal worden en u alsnog mogelijk naar groen zal gaan als organisatie?

De voorzitter: De heer Van Mierlo.

De heer Van Mierlo: Ik denk bij de eerstvolgende beoordeling. Want in een traject van twee jaar worden we drie keer onder de loep genomen, alle omgevingsdiensten, over hoe staat het nou met de voortgang van het plan van aanpak? En ik ga ervan uit dat in de eerstvolgende beoordeling, die zal

begin volgend jaar plaatsvinden, wij gewoon op groen staan en dat daarover ook weer een gesprek met het ministerie zal gaan plaatsvinden.

De voorzitter: Dank u wel. CDA, de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Er stond in het stuk ook nog iets over de innovatiekalender, geloof ik, en met name dat onderdeel, nu u hier toch staat, vanuit Zuid-Limburg. Wat ik zie is dat wij aan de ene kant heel veel economische ambities hebben in de transitie naar een groene duurzame economie, en aan de andere kant dat wij een RUD hebben die dat ook moet kunnen controleren. En als ik dan de afgelopen jaren de signalen vanuit de samenleving destilleer, bijvoorbeeld als het gaat om de aanleg van een nieuw waterstoftankstation, dan krijg ik signalen dat met name de RUD moeite heeft om die economische ambitie, aan de ene kant, of die duurzaamheidstransitie bij te benen en daar een vertragende werking in heeft. En we hebben het hier de hele tijd over robuustheidscriteria en de voorgangers zeiden al: laten we eens ophouden over organisatie te praten, maar meer over prijs en kwaliteit of het voldoen aan onze ambities. In hoeverre duidt u die opmerking die ik nu maak, of in hoeverre ziet u dat de plannen die u nu heeft, ook richting de toekomst, onze ambitie bij kunnen benen?

De heer Ijpelaar (CDA): Ik denk dat u, volgens mij hebben we hier twee parallelle sporen noem ik het maar even. Dus daar waar het gaat over ontwikkelingen en innovatie, met name natuurlijk in de private sector, zien we dat wetgeving altijd achterloopt op innovaties. Dat maakt het complexer voor ons, want wij hebben natuurlijk gewoon te maken met wet- en regelgeving waaraan wij moeten voldoen. En daar waar we deze ontwikkelingen zien, bijvoorbeeld vanochtend hebben we een bijeenkomst gehad op Chemelot, proberen we mee te denken, proberen we mee te bewegen, maar er zit natuurlijk altijd een ondergrens aan wat we wel en niet kunnen, vanuit het bevoegd gezag meegegeven. Dus A, wat heel belangrijk is voor ons, is dat wij de kwaliteit kunnen borgen van ons werk wat we doen en vanuit die kwaliteit mee te praten over ontwikkelingen die er zijn en die we ook echt wel zien in de omgeving. U noemde het net al, een waterstoftankstation, de circulaire economie, klimaatadaptatie, dat zijn allerlei zaken die vragen dat wij moeten gaan meebewegen met z'n allen om ook de juiste wet- en regelgeving te kunnen toepassen. Ik weet niet of dat een beetje het antwoord is op uw vraag?

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Hoe langer de vraag is, hoe moeilijker het wordt om een duidelijk antwoord te geven. Dus wat heeft u nodig om die ambitie waar te kunnen maken vanuit uw rol?

De voorzitter: Mijnheer Van Mierlo.

De heer Van Mierlo: Ik denk vooral wat nu belangrijk is, is dat wij in volle snelheid verder gaan met het invullen van een plan van aanpak, dat wij vol inzetten op de kwaliteit van onze medewerkers, dat ze de juiste trainingen en opleidingen kunnen volgen en dat we een belangrijke gesprekspartner zijn waar de gesprekken gevoerd moeten worden.

De voorzitter: Dank u wel. BBB? Die heeft geen vragen. Toch nog een nabrander van mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Net kwam de naam al ter sprake. Waar we in Limburg-Noord wel nog een RUD hebben, vertegenwoordigt u de ODZL. Vanwaar bij u wel de naamswijziging?

De heer Van Mierlo: Ik denk dat dat ook een beetje een landelijke inzet is geweest. Voorheen waren we vooral uitvoeringsdiensten, deden we het werk namens het bevoegde gezag, gemeente, Provincie. We zien nu natuurlijk in de verbreding van de rol die we hebben, niet alleen met de VTH-taken, maar ook kijkend naar welke rol we hebben in al die transitie's, dat we ook een kenniscentrum worden op het VTH-traject. Wat betreft milieuvergunningen past een omgevingsdienst beter bij de rol die we hebben dan wat voorheen een regionale uitvoeringsdienst was, en dat is een ontwikkeling die dus ook landelijk is ingezet.

De voorzitter: Dan sluit ik deze vragenronde. Dan dank ik u, de heer Van Mierlo, voor uw inbreng en mag u plaatsnemen op de publieke tribune. Dan gaan we naar de Gedeputeerde Van Caldenberg. Aan u het woord om op een korte en bondige manier een stand van zaken te geven.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, want u ziet geen stuk voor u liggen. U heeft een aantal mededelingen geagendeerd en dat komt omdat uw commissie in het jaar 2023 een keer de behoefte heeft gehad ... En volgens mij waren het mevrouw Berghorst, en destijds nog mevrouw Plusquin, die graag een keer met de commissie en met het College wilden spreken en niet alleen geïnformeerd wilden worden, maar ook wilden kunnen discussiëren over toezicht en handhaving in de omgevingsdiensten. Dus vandaar dat wij gemeend hebben om u een aantal mededelingen portefeuillehouder te sturen, recent, afgelopen weken, ook nog eentje, zodat u ook het debat hier met elkaar en met het College kunt voeren. En dat is waarom we nu hier zitten. Dat is uw verzoek. Er ligt op dit moment geen concreet voorstel van het College voor uw commissie voor. Dat komt er wel binnenkort aan, want wij hebben u bij de Najaarsnota en de begroting toegezegd dat wij u een Statenvoorstel zullen sturen, ten aanzien van de opdrachtverlening van de ODZL, om de begroting waar de heer Van Mierlo het over had, om de opdracht die wij daar vanuit de Provincie voor onze taken aan verstrekken, te doen. En ik geef u aan dat op basis van de middelen zoals u die nu financieel ter beschikking heeft gesteld, het een uitdaging is om de aanbevelingen, zoals de Zuidelijke Rekenkamer die heeft gedaan, in zijn volledigheid in te vullen. En wij komen met een Statenvoorstel uw richting op voor het einde van het jaar, zodat u dat aan het begin van het jaar kan behandelen. Dat misschien even qua aanleiding. En dan denk ik dat het goed is om zowel de heer Vlecken als mevrouw Op de Laak als de heer Van Mierlo, en ik zie ook dat de heer Hendricks als voorzitter van de ODZL aanwezig is, te danken voor hun bijdragen. En volgens mij was het de heer Maillé die aangaf van waar doen we dit nu eigenlijk allemaal voor. En dat gaat niet over systeemdificaties. Dat doen we natuurlijk voor die schone leefomgeving die we met z'n allen nastreven. En dan gaat het heel concreet over sneller vergunningen kunnen verlenen, de toezichtsfrequentie die je probeert te houden, dat je het dan ook sneller kan opvolgen op het moment dat je dan iets ook constateert. En volgens mij was dat ook weer het antwoord op de vraag van de heer Ijpelaar en de heer Van Mierlo van wat zijn nou de dingen die je graag nog zou willen. Volgens mij is dat die richting. U heeft beide toelichtingen gehoord, en u heeft in de brief van het College ook onlangs kunnen lezen hoe wij als College daartegen aankijken. En ten aanzien van de ontwikkelingen bij de ODZL hebben wij ook geconstateerd dat daar nog staat dat het onduidelijk was op het moment dat TwynstraGudde daarnaar had gekeken. Maar vanuit onze rol denken wij dat er in april 2026 voldaan kan gaan worden aan de robuustheid bij de ODZL. We denken dat dat gaat en dat daar de goede stappen voor worden gezet.

Dat betekent wel dat wij ook nog een keer naar u gaan met een vraag, en dat gaat dan uiteindelijk ook om de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer te kunnen implementeren. Als het gaat over de uitvoeringsdienst in Limburg-Noord, daarvan heeft u in de brief kunnen lezen dat

wij daar een andere opvatting over hebben. En daar staan wij natuurlijk niet alleen in. Wij hebben ingestemd, en dat heeft u correct gezien, met het plan van aanpak wat aan het begin van het jaar is vastgesteld. Dat was een compromisvoorstel, maar dat haalde het met 9-7. Dat is ook het plan van aanpak wat de staatssecretaris heeft beoordeeld. En daarvan concludeerde de staatssecretaris dat dat niet per 1 april 2026 gaat voldoen. Dus dat is een ander oordeel dan het oordeel ten opzichte van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Wij constateren dat, op basis van het nieuwe plan van aanpak, dat geen stap voorwaarts is, maar eerder nog een stap terug, dat wat nu is vastgesteld en wat inderdaad kan rekenen op draagvlak van de gemeenten. Maar de uitspraak was voor de Provincie wel om in ieder geval per 1 april 2026 te streven naar het halen van de robuustheidscriteria's en anders daarna zo snel mogelijk. Dat bleek niet te kunnen worden vastgesteld door het algemeen bestuur. Daarom hebben wij ook tegengestemd. Daarnaast baart de going concern ons als Provincie heel erg zorgen en dat heeft te maken met een aantal zaken als het gaat over inhoud. En dat hangt samen met het netwerkconstruct, maar dat is ook het resultaat van het netwerkconstruct. Het hangt ook samen met de huidige situatie zoals het er gaat. De directeur is al maanden ziek en men slaagt er niet in om die te vervangen. Ons oordeel is dat dat maakt dat het dichterbij brengen van die doelen nog langer op zich laat wachten. En dat is ook voor ons de reden geweest om daar wel stevig over aan de bel te trekken. **Wij blijven de komende maanden in ieder geval ook met de omgevingsdienst in gesprek om ervoor te zorgen dat dat gaat gebeuren**, maar u heeft verschillen van opvatting daarover gehoord. En tot zover, denk ik, even de inleiding, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. Dan gaan we nu starten met een rondje langs de fracties. U krijgt elk vijf minuten spreektijd. En dan wil ik starten bij de BBB, mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Eigenlijk de eerste vraag die ik heb na het verhaal van de sprekerswoorden en wat de Gedeputeerde net zei: Wie is er nou eigenlijk verantwoordelijk voor het behalen van die deadline? Is het een provinciale taak geweest of een taak van de onderliggende directieën, zeg maar, of organisaties an zich? Wie staat daarvoor dan aan de lat? Dat was even voorafgaande aan het verhaal. Naar alle waarschijnlijkheid hebben alle omgevingsdiensten hetzelfde kader waarin ze robuust dienen te worden. In die route naar de robuustheid van de Limburgse omgevingsdiensten, of RUD, is de datum 1 april 2026 al een paar keer gevallen, als deadline aangegeven. En gezien de verscheidenheid in organisatiestructuur c.q. netwerkstructuur, waarvan we net gehoord hebben dat het omgeturnd gaat worden, zal er geen eenduidige weg zijn die bewandeld dient te worden. Echter, de criteria om robuust te worden, liggen er wel. Een heel traject en organisatorische zaken zijn reeds verlopen, zowel Zuid als Noord-Midden dan. Echter, dit is conform de ontvangen stukken nog niet voldoende gebleken. Voor beide omgevingsdiensten gelden dan immers dezelfde KPI's. Factor 1 of indicator 1 is gesteld op € 16,5 miljoen. Net hebben we gehoord dat die in Zuid redelijkerwijs dan wel behaald is, maar nog niet behaald. Op welke wijze, en dat is even een vraag voor nu, gaat de Gedeputeerde om met die financiële indicatoren voor beide diensten? Heeft de Gedeputeerde een actieplan op welke wijze alle gestelde KPI's binnen de deadline gehaald gaan worden en is daar ook een bijbehorende tijdlijn bij? Gezien de geografische ligging hebben we een diverse verscheidenheid in taken en de zwaarte van pakketten, zoals we net gehoord hebben. Ook dat is natuurlijk gezien de huidige opzet van de diensten een mogelijke hiaat in het behalen van de KPI, die € 16,5 miljoen, en dan tevens het behouden van de status. Dus wij zien dat dan wel als een knelpunt waar we dan vroeg of laat iets mee moeten. Wel onderschrijven wij het standpunt van de Gedeputeerde om de groene VTH-taken, zoals in de mededeling omschreven wordt, dan binnen de provinciale organisatie te houden, om de genoemde redenen van versnippering en mogelijkerwijs andere zaken. Daarnaast zal de netwerkstructuur, dat wordt dan omgeschreven, een blijvend knelpunt zijn aldus het rapport van Berenschot. Maar derhalve zien wij het toegezegde stuk, wat de heer Vlecken net gedaan heeft, tegemoet om inzicht te krijgen in het traject wat er dan nu

doorlopen wordt. Wij als fractie BBB hopen wel dat ondanks de regeldruk en de druk om de deadlines te behalen, zeg maar, dat dan geen invloed heeft op het dagelijks functioneren van beide diensten en dat ze hun taken primair goed zullen blijven uitvoeren. Dan wensen wij als BBB een toezegging te krijgen van de Gedeputeerde voor een actieplan c.q. een deadline of een tijdlijn waarin de stappen behaald gaan worden, uitgezet zijn, om de deadline te behalen van 1 april 2026. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Dan ga ik naar het CDA. De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel. Het is eigenlijk op toevallige wijze dat we op dit moment in een redelijk actuele situatie hierover spreken. Dus dat kan de intelligentie van deze commissie zijn of een hogere intelligentie waarop nu toevallig alles samenkomt, maar dat roept wel de vraag op van wat vindt de Gedeputeerde hier nu van? Want er wordt weinig duiding gegeven aan de huidige situatie. We horen vooral natuurlijk nu de sprekers. Die geven aan hoe het volgens hen en hun achterban en hun organisaties staat. Die geven daar wel duiding aan, maar dat hebben we nog niet in de vorm van een stuk of vanuit de Gedeputeerde. Dus dat is denk ik wel heel belangrijk om dat heel snel te krijgen. En u geeft net een tipje van de sluier van misschien gaan we ook nog wel even naar die VTH-taken kijken van willen we die allemaal wel beleggen bij de RUD Noord of de omgevingsdienst? En misschien moeten we wel wat taken terug gaan pakken of er komt nog een stuk aan. Dus ook weet ik niet in hoeverre dat dat het stuk gaat omvatten wat er dan aankomt. Dus mijn eerste vraag is eigenlijk van is er nu nog een probleem, hoe gaan we dit oplossen en welke rol ziet u voor uzelf daarin? En ik vroeg me ook af: is dit ook de toekomst om het VTH-stelsel op deze manier in te richten? Want vanuit de gemeente is dit nu de consensus, maar vinden wij vanuit de Provincie ook dat dit hetgeen is waar we de komende tien jaar mee vooruit kunnen? Ik heb net al een vraag gesteld over de toekomst als het gaat om onze duurzame transitie om de groene economie die we willen worden. We willen natuurlijk nog veel verder in transitie met Chemelot, heel belangrijk, de Delta Rhine Corridor, noem maar op. En eigenlijk is de vraag aan de Gedeputeerde van zijn we nu allemaal aan het voldoen aan robuustheidscriteria's en organisatievormen en het pleasen van gemeenten of is dit eigenlijk de manier waarop we de komende tien jaar met elkaar verder kunnen met alle andere ambities die we hebben? En ik maak me ook nog wel een beetje zorgen of er niet een grote kloof ontstaat tussen beleid, dus dat we aan de ene kant hier allerlei beleid maken, en aan de andere kant allerlei uitvoeringsorganisaties die toch wel redelijk op afstand staan en die dan vergunning moeten verlenen of handhaven. Dus hoe ziet u die kloof ontstaan? Jammer dat er geen tweede termijn is, maar dat was mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Maillé, VVD.

De heer Maillé (VVD): Dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken we hier het IBP VTH. Daar kunnen we alweer over struikelen. Simpel gezegd: de robuustwording van onze omgevingsdiensten. In april hebben we met elkaar hier ook al over gesproken en toen waren eigenlijk de plannen van aanpak net ingediend bij het ministerie. Nu zijn we pak 'm beet een half jaar verder. Heeft de staatssecretaris ook een brief aan de Kamer gezonden waarin hij aangeeft dat hij nog niet kan beoordelen of de Omgevingsdienst Zuid-Limburg aan de robuustheidscriteria gaat voldoen. Desalniettemin is ook geduid dat ondertussen extra aanvullende gegevens zijn verstrekt, dat die ook geduid zijn. En dat lijkt de goede kant op gaan, dus dat vindt onze fractie in die zin ook niet zo heel erg spannend. Dus dat proces lijkt de goede kant op te gaan. Dat ligt wel wat anders voor de RUD Limburg Noord. Daarvan geeft de staatssecretaris in feite aan dat hij het niet waarschijnlijk acht dat die in 2026 robuust zal zijn. En dan is eigenlijk de vraag die bij onze fractie blijft liggen: wat is nu hetgeen dat daar inhoudelijk, qua resultaat misgaat? Want in de discussie gaat het continu over de vorm, over de netwerkstructuur, maar wat onze fractie betreft moeten we ook weten wat zijn de

resultaten die daaruit voortvloeien, en niet zozeer over de vorm zelf. Als de staatssecretaris of de Gedeputeerde namelijk op date gaat en je kijkt alleen naar het uiterlijk en niet zozeer naar het innerlijk, dan is die date op voorhand al gedoemd te mislukken, wat de VVD betreft. Dus wij vragen, of wij vragen via u, voorzitter, aan de Gedeputeerde om zijn date, in dezen de RUD Noord Limburg, eens goed in de ogen te kijken en ons uit te leggen, los van het uiterlijk, of hij nu inhoudelijk geschikt is. Want ik wil heel graag begrijpen waarom het nu misgaat op het resultaat en niet zozeer alleen om die structuur? En ik snap dat we zeggen die structuur is anders dan andere en daardoor is een RUD een vreemde eend in de bijt, maar dan wil ik ook begrijpen waarom dat een pijnpunt is. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Het is heel wonderlijk om te horen dat ik in principe exact dezelfde vraag had als de heer Maillé dat ook had, uiterlijk en vormgeving. Dus daar wil ik absoluut mee beginnen, omdat ik dat een van de wezenlijkste zaken vind. Verder bedankt, in ieder geval, voor het stuk. We hebben een communicatiewisseling gehad tussen de twee omgevingsdiensten en het ministerie. Daar kun je natuurlijk veel van leren. De sprekers wil ik ook graag bedanken. En de boodschappen die zij meegeven en de manier waarop zij de zaken hier bij ons presenteren, lijken wel bijna helemaal haaks te staan op het schrijven van de ministeries, en in dit geval haaks met een K van Karel en Calderberg, nee, dat is met een C. Het staat dus haaks op wat het ministerie zegt, en in het geval van Limburg-Noord zelfs haaks op wat hier in het huis wordt gezegd. Dat vraagt wel aandacht. De Gedeputeerde heeft natuurlijk van tevoren al een reflectie gegeven, en er zijn al wat vragen gesteld waardoor ik al behoorlijk heb kunnen strepen, moet ik zeggen. Dan ga ik even verder met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Die staat natuurlijk ook aan de lat voor het uitvoeren van VTH-taken voor bedrijven in de hoogste risicocategorie. Dus dat betekent volgens ons, volgens LOKAAL-LIMBURG, nogal wat. En er komt eigenlijk, en dat geldt ook voor de andere omgevingsdiensten, nog van alles bij. De druk op de omgeving wordt steeds hoger door allerlei nieuwe opgaven en door nieuwe verschijnselen van deze tijd. Dus dat onderstreept nogmaals hoe belangrijk het is om over dit onderwerp te spreken, voorzitter. Voor wat betreft de vier punten is aanvullende informatie gevraagd voor de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. En de vraag aan de Gedeputeerde is of die denkt dat met deze aanvulling het nu wel echt mogelijk is om dat predicaat straks robuust te krijgen, en wat is daar de reactie op? Waar we ook benieuwd naar zijn, is het bedrijfsplan waarin taken en financiële consequenties zijn beschreven. Dus dat gaan we medio 2025, als ik goed heb gelezen, lezen. En we hopen dat nadrukkelijk ook ingegaan wordt op het menselijke kapitaal, human capital zeggen we ook wel eens. En dan natuurlijk vooral in de vorm van specialismen die we in Limburg op een aantal terreinen, denk ik, heel goed kunnen gebruiken. Als gewoon van een fusie geen sprake is, is het denk ik wel superbelangrijk dat we in ieder geval hier en daar, daar waar we een beetje kunnen overlappen of daar we van elkaar kunnen leren, we dat ook doen en dat we goed in het vizier houden ofschoon natuurlijk de taken die bij Zuid-Limburg belegd zijn en dat we op een veel ruimer veld zitten dan Limburg-Noord. Dan ga ik eens even naar Noord-Limburg. Daar zijn de drijven wel heel erg zuur en de noten die gekraakt worden wel bikkelhard. Nou is de RUD Limburg Noord natuurlijk tot op heden een netwerkorganisatie. En volgens mij is dat in zekere zin ook door collega's gevraagd: heeft dat ook invloed op hoe men dan kijkt naar deze uitvoeringsorganisatie? Want we hadden het over de vormgeving en mijn collega had het over een date, maar hoe is het innerlijke van die date? Hoe kijkt u daar tegenaan? Ik vond dat een verschrikkelijk goede vraag van de collega. Ik wil hem graag nog een keer herhalen. We hebben zelf als Provincie natuurlijk minder te maken met de RUD Limburg Noord en dat komt natuurlijk omdat we daar weinig taken belegd hebben, omdat de Omgevingsdienst Zuid-Limburg natuurlijk de taken uitvoert voor instellingen van de Provincie aan de lat staat. Maar dat betekent wel dat we misschien

veel minder diep in die RUD Limburg Noord zitten. Kan de Gedeputeerde daarop reflecteren? Heeft dat invloed op de manier door welke bril u kijkt naar deze Limburg-Noord-organisatie?

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken, er is een vraag van mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Ik moet deze beeldspraak nog even proberen te duiden. Want we hebben het nu over het uiterlijk van de omgevingsdienst en we zouden meer naar het innerlijk moeten kijken. Maar volgens mij is die vergelijking niet helemaal te maken omdat wat hier het uiterlijk wordt genoemd, dat is de hele governancestructuur van die organisatie en die heeft wel degelijk invloed op wat jullie het innerlijk noemen, namelijk de wijze waarop we ze uitvoeren. Dus ik ben toch even benieuwd naar enige reflectie op die beeldspraak.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Misschien kan ik met een kort antwoord volstaan. Wat ik eigenlijk had moeten zeggen is inhoudelijk. Ik had het woord inhoudelijk moeten gebruiken, denk ik. Ik denk dat dat al wat makkelijker geweest was om te begrijpen, Dus ik ga vanaf nu die uitdrukking ook bezigen, inhoudelijk. En ik denk ook dat je dan moet kijken: kunnen wij die VTH-taken die hier belegd zijn dan ook goed en effectief doen? Is er iets waardoor dat niet goed gedaan is de afgelopen tijd? Hebben we vrees dat dat in het ongoing proces, of hoe noemen we dat hier, niet goed gaat, en moeten we vrezen dat dat vanaf 1 april 2026 ook niet goed kan gaan?

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Toch een korte vervolgvraag, maar misschien zal ik hem even wat duidelijker stellen. Is de heer Van den Beucken ervan overtuigd dat het niet uitmaakt hoe de governance eruit zou zien voor de inhoud die de organisatie neerzet? Want dan zouden we daar echt over van mening verschillen.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Nee, dat is ook weer te kort door de bocht, mevrouw Wesseling, via de voorzitter. Dat zou ook niet goed zijn, denk ik. Dat heb ik in ieder geval niet beoogd te zeggen. Het is goed dat u mij deze vraag gesteld heeft, want dan kunnen we dat meteen even majoreren, deze ommissie.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken, vervolg uw verhaal.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ik denk dat ik ook bijna aan het einde van het verhaal gekomen ben. Even kijken of ik het gehad heb. Dan is er nog het gesprek over de coördinerende taak van de Provincie bij bredere omgevingsdiensten. Dat haakt ook een beetje aan wat is de verantwoordelijkheid van de Provincie? Wat moeten wij doen? Hoe zit dat ermee? Hoever staan we ermee? Wat kunnen we ervan verwachten? Ook daar graag een korte duiding op. En dat is het dan, van mijn kant.

De voorzitter. Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Beckers, JA21.

De heer Beckers (JA21): Dank u wel, voorzitter. Laten we maar eens beginnen met onze visie op de robuustheidscriteria, want voor ons gevoel lijkt het een beetje alsof elke nuance ontbreekt. Elke

provincie krijgt gewoon dezelfde robuustheidscriteria, maar elke provincie heeft te dealen met zijn eigen transities en met zijn eigen bevolkingsgroottes en al die zaken. Dus voor onze mening is het daar al misgegaan met de robuustheidscriteria. We hebben nu een vraag. Wat gebeurt er nu als bijvoorbeeld de RUD Noord- Midden-Limburg niet robuust is? Dan kunnen er, volgens mij, taken overgedragen worden naar een andere RUD of worden er subsidies stopgezet. En dat brengt mij tot een vraag. Want we lezen ook dat een fusie niet de optie is, dat er geen optie is tussen een fusie Zuid en Noord, maar als RUD Noord- Midden-Limburg het niet haalt, dan heb je een grote kans dat die taken toch ondergebracht worden bij Zuid. Dus ik zou nou eens graag de duiding willen horen waarom dan een fusie niet mogelijk is? En dan ben ik er volgens mij al doorheen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PVV, de heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Voorzitter, ik heb hier nog een brief voorliggen van het Limburgs Dagblad. Ik mag geen reclame maken, natuurlijk.

De heer Hermans (PVV): De Limburger.

De heer Bosch (PVV): De Limburger. Waarin de Gedeputeerde pleit voor, in ieder geval voor Noord, dat men in Nederland fysiek ergens gevestigd is met eigen mensen. Staat ie daar nog altijd achter? En ook **Jacob of Jansen** schijnt erop aan te sturen. Bent u het daar goed over eens dat u dat zou willen, en vindt u dan ook dat er daar een andere organisatie ontstaat, dat dat beter zou zijn? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Loomans, Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Dank u wel, voorzitter. Er zijn al zoveel vragen gesteld en opmerkingen gemaakt dat er van mijn voorbereiding niet meer zoveel over is. Laat ik het in ieder geval zo zeggen: het is goed dat er natuurlijk een aantal jaar geleden een rapport Van Aartsen is gekomen die de tekortkomingen van dat hele VTH-stelsel open en bloot op tafel gelegd heeft. En dan tegelijkertijd is het natuurlijk ook weer triest dat er een rapport van Van Aartsen nodig was om op een gegeven moment de reparatie te kunnen gaan uitvoeren. En dan is het ook weer goed dat er sindsdien door velen heel hard gewerkt is om die tekortkomingen de wereld uit te werken. En dan is het tegelijkertijd weer triest dat we na een aantal jaren nog steeds moeten constateren dat het systeem niet is waar het zou moeten zijn. Dus laat ik dan verder al mijn opmerkingen maar een beetje wegstrepen en zeggen dat ik van de Gedeputeerde eigenlijk verwacht dat hij er alles aan zal doen wat in zijn capaciteit ligt om die vereiste inzetbaarheid en kwaliteit van die omgevingsdiensten zo snel mogelijk op orde te hebben. En ik hoor graag van hem hoe hij daarvoor gaat zorgen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wolters, PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het scheelt een hoop dat de Gedeputeerde al begon met het verhaal over wat er speelt in zowel Zuid- als Noord-Limburg. Laten we zeggen: en nu? Met alle respect, het zit er ook zo in. Ik zit hier nog niet zo lang, maar deze discussie bestaat natuurlijk al een tijdje, en ik heb niet het gevoel dat wij op dit moment veel opschieten. En ik wil eigenlijk gewoon even vragen: en nu?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. De recente berichten van onder andere De Limburger, de NOS en ook de reactie van de staatssecretaris over de stand van zaken bij de omgevingsdiensten baren ons grote zorgen over de effectiviteit van de omgevingsdiensten in onze regio. En we zien dat de ambtenaren van de RUD Limburg Noord naast het werk voor de RUD ook belast zijn met andere vast heel belangrijke taken. En dat is uiteraard niets ten nadele van deze ambtenaren, maar we geloven wel dat hier ook een belangrijke taak ligt voor ons als Provincie. Want op dit moment kunnen medewerkers door een klein werkpakket onvoldoende vlieguren maken en dit belemmert ook de opbouw van specialistische expertise, lezen wij. En is er een mogelijkheid om regionale samenwerking te intensiveren of werkpakketten tussen de omgevingsdiensten beter te verdelen, zodat medewerkers wel voldoende ervaring op kunnen doen? En welke stappen onderneemt de Provincie nu om samenwerking tussen de omgevingsdiensten ook verder te bevorderen? Hoe kan de Provincie zelf bijdragen aan structurele oplossingen voor het personeelstekort en ziet het College ook mogelijkheden voor samenwerking met onderwijsinstellingen of opleidingsprogramma's om nieuwe professionals op te leiden? Want, voorzitter, het gebrek aan toezicht op milieugevaarlijke bedrijven is voor D66 een grote zorg, zeker ook nu we bezig zijn met de ontwikkelingen van het industrieterrein Zevenellen. En het is van cruciaal belang dat de inwoners ook kunnen vertrouwen op een goed georganiseerde en goed functionerende omgevingsdienst. Hoe gaan we als Provincie ook sturing geven aan die transitie met een fysieke dienst en met eigen personeel in Limburg-Noord? Hoe gaan wij zorgen dat we als Provincie daar ook echt de regie op pakken? Want tien jaar geleden hebben we een keuze gemaakt voor een netwerkorganisatie en tien jaar later komen we erachter dat die keuze eigenlijk niet werkt. En op welk moment grijpen we dan precies in als Provincie? Wachten we daar dan nog tien jaar mee of beginnen we nu? En welke instrumenten zitten er dan precies in ons gereedschapskistje als Provincie zijnde? Bestuurlijke en financiële afhankelijkheden bij de omgevingsdiensten en onduidelijke afspraken tussen betrokken partijen lijken een structureel probleem, wat leidt tot onderfinanciering. En hierdoor kunnen de noodzakelijke investeringen in personeel en innovatie ook niet worden gedaan. En wat gaat het College doen om duidelijke afspraken met medebestuurders te maken en stabiele financiering op te zetten om deze afhankelijkheden te verminderen? Ziet het College mogelijkheden om de verdeling van financiële verantwoordelijkheid tussen gemeente en Provincie te verduidelijken of aan te scherpen? En hoewel de incidentele € 7 miljoen van het Rijk zeker welkom is, biedt het natuurlijk geen structurele oplossing. Hoe gaat het College dit geld ook inzetten zodat dit bijdraagt aan oplossingen voor de langere termijn? En daarnaast zijn er ook verschillende taken die onze omgevingsdiensten uitvoeren in opdracht van de Rijksoverheid, zoals bijvoorbeeld de energiebesparingsverplichting waar we het hier in huis vaker over hebben gehad. Ook hierop schiet de handhaving vaak te kort en daarbovenop hebben we ook nog te maken met een budgetkorting van 10% op de middelen vanuit het Rijk. En hoe kijkt het College dan ook naar dergelijke structurele bezuinigingen en wat betekent dit dan voor de omgevingsdiensten? Worden zij dan geacht om met minder geld dezelfde taken beter uit te voeren? En hoe zorgen wij ook als Provincie zijnde dat de opdrachten bij de omgevingsdiensten ook realistisch zijn? Tot slot, voorzitter, D66 is van mening dat het gebrek aan robuustheid van onze omgevingsdiensten een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van gemeente, Provincie en het Rijk, en wij pleiten voor structurele investeringen in personeel, een betere verdeling van financiële middelen en intensievere samenwerking tussen de omgevingsdiensten. Daarnaast vragen we het College om dus ook echt die regie te nemen en ervoor te zorgen dat die omgevingsdiensten in 2026 echt robuust zijn in het belang van onze inwoners en het milieu. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een vraag opkomen bij de heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ik zou nog eens graag twee minuten terug willen spoelen naar waar u was als het ging om Limburg Noord, over die netwerkorganisatie. U geeft ook

aan ... Ik weet dat u dat niet verkeerd bedoelt, maar u zegt van ze doen dat er zo naast, maar ik heb altijd begrepen, en misschien moeten we dat maar eens even verifiëren, dat er sprake is van specialistische uitwisseling tussen volgens mij fulltime vakspecialisten. Ik noem even een voorbeeld. Iemand in Venlo die zich met zware industrie bezighoudt en iemand uit Peel en Maas of gemeente Weert of Nederweert die zich vooral met agrarische vraagstukken bezighoudt, in de ene regio is meer dan van het andere, en dat die zich onder elkaar uitwisselen in die netwerkorganisatie en wel degelijk de situatie zo is dat die specialismen op de juiste plek landen zonder dat dat verschrikkelijk versnipperd is. Ben ik dan abuis of moeten we dat met z'n allen eens navragen hoe dat zit?

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Volgens mij is het belangrijk dat we ook richting de Gedeputeerde goed navragen hoe dat zit. Want, nogmaals, die nieuwsberichten die we lezen, die zijn behoorlijk verontrustend. En ik vind het wel makkelijk gezegd om te beweren dat het mensen zijn die dit er maar gewoon erbij doen. Dat vond ik zelf wat bot verwoord van de staatssecretaris. Maar volgens mij is het wel belangrijk dat we zorgen voor dusdanig belangrijke organisaties als onze omgevingsdiensten dat ze genoeg professionele capaciteit binnen kunnen halen en dat we de mensen die zij in dienst hebben ook de kansen geven om voldoende expertise op te bouwen. En hoe ik de stukken lees, moeten we helaas concluderen dat er bij de huidige werkwijze daar helaas onvoldoende sprake van is.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken, een vervolgvraag.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ik heb een vervolgvraag. Want wij delen die zorgen natuurlijk allebei. Ik heb ook niet voor niks al verwezen in mijn eigen betoog, als het dan ging om human capital, gespecialiseerd kapitaal, dan zou mijn vraag eigenlijk moeten zijn, we wilden eigenlijk een statement maken: gaan we dan samen optrekken om zo meteen even te vragen aan de Gedeputeerde hoe dat precies zit? En bent u het ... Nee, daar laat ik het bij.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Helemaal eens. Vandaar ook mijn vraag: hoe gaan wij nou bijdragen aan structurele investeringen in dat personeel? We kunnen het ook human capital noemen. Maar volgens mij is dat een heel belangrijke in deze, dus zeker mee eens.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mijnheer Erkamp van 50PUS.

De heer Erkamp (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Na alle vragen van de collega's heb ik geen vragen meer. Heel snel

De voorzitter: Kort en bondig. Dank u wel. Mevrouw Boven, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. De Partij voor de Dieren vindt de uitvoering van de VTH-taken echt ontzettend belangrijk. En het onderzoek van de commissie Van Aartsen heeft aangegeven dat er nog veel aan te verbeteren valt. En we zien ook dat er ontwikkelingen zijn die, denk ik, maken dat er nog meer moet gebeuren omdat de complexiteit toeneemt, vooral omdat de complexiteit toeneemt. In de verhalen die ... Ik moet een beetje improviseren omdat ik wat andere dingen had staan als dat ik in de loop der tijd heb gehoord. Als je kijkt naar Noord-Limburg, dan vind ik het heel zorgelijk wat u zegt. En ik moet zeggen dat ik, gezien het feit dat er eerst nog een bedrijfsplan gemaakt moet worden en zij dus een enorme achterstand

hebben ten opzichte van Zuid-Limburg, denk dat het bijna onhaalbaar is om die datum te gaan halen. En dat betekent dat de huidige structuur langer blijft doorwerken. En wat ik overal heb gelezen, is dat die structuur juist maakt dat de kwaliteit van je VTH-taken minder goed is dan wanneer je een eigen organisatie hebt. En ik wil dus aan de Gedeputeerde vragen wat u nu gaat doen om te zorgen dat er versnelling komt in Limburg-Noord? Want des te langer het duurt dat er één organisatie komt met één aansturing, des te langer de moeilijke omstandigheden om de VTH-taken goed uit te voeren in Noord-Limburg in stand blijven. Dat is één vraag, en de andere is over dat ik een beetje in verwarring ben geraakt door de financiële cijfers die ik heb gehoord. Aan de ene kant hoorde ik € 20,7 miljoen voor Zuid-Limburg, maar ook dat u zei dat dat genoeg was om robuust te zijn. Maar ik hoorde u ook zeggen dat er in het financiële Statenvoorstel dat gaat komen toch nog een uitdaging in de middelen zit en ik kan dat niet helemaal met elkaar rijmen. Is die € 20,7 miljoen er dan toch niet of is die er dan wel of is er eigenlijk nog meer geld nodig? Daar zou ik graag wat reflectie op willen. Dat was het eigenlijk.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Mertens, GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. De Gedeputeerde haalde het ook al aan. De reden waarom we inderdaad over VTH op regelmatige basis samen zitten, had inderdaad te maken met het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer en dat deze commissie op een gegeven moment gezegd heeft van we lijken altijd achter de feiten aan te lopen. We reageren als Statenleden altijd op het moment dat het misgaat. Op het moment dat er gefaald is in het toezicht en de handhaving, dan reageren we op nieuwsberichten, staan we op de achterste poten en dan roepen we met z'n allen: hoe had het toch zo kunnen zijn? En dat is dus precies de reden waarom wordt gezegd: we moeten het veel vaker hebben over die VTH. We moeten daar veel meer vat op krijgen. We moeten daar veel meer inzicht in krijgen. Die mist die er is rond VTH, die wij als Statenleden ervaren om goed te kunnen begrijpen wat er speelt en hoe we de problemen kunnen oplossen als bestuursorgaan, daar moeten we wat aan doen. Maar ik moet eerlijk zeggen dat die mist vandaag nog niet opgeklaard is, eerlijk gezegd. Want aan de ene kant staan er insprekers die zeggen dat het allemaal goed gaat komen met de organisatie van VTH-taken in Limburg-Noord en anderzijds hebben we een Gedeputeerde die zegt: dat is toch niet het geval en als Provincie zijn we het daar helemaal niet mee eens hoe de toestand daar nu is. Dus dat baart zorgen. En de vraag is dan: kan de Gedeputeerde daar toch wat meer duidelijkheid in scheppen dan dat hij zojuist al heeft geprobeerd te doen? En inderdaad, zoals mevrouw Wolters het zegt: en nu? Hoe gaan we vooruit en wat gaat de inzet zijn van ons College om de situatie te veranderen, als het al mogelijk is? Ik heb ook nog een paar vragen naar aanleiding van de informatie die we toegestuurd hebben gekregen. Er staat namelijk in de brief dat de omgevingsdienst gevraagd wordt om halfjaarlijkse voortgangsrapportages op te stellen. De vraag is of wij die ook altijd gaan ontvangen en of we dan aan de hand daarvan misschien ook halfjaarlijkse besprekingen houden. Ik heb ook gelezen dat er een gesprek zou plaatsvinden tussen de directeur-generaal van IenW en de Gedeputeerden. En mijn vraag is of die al plaatsgevonden heeft en wat de uitkomst is van dat gesprek, en als het gesprek nog niet heeft plaatsgevonden, wat dan de inbreng zal zijn van het College? Er zou ook een bijeenkomst zijn over opdrachtgever- en opdrachtnemerschap. Mijn vraag was wat daar de uitkomst van is? En ik heb ook, en dat sluit eigenlijk ook wel aan bij de inbreng van de heer Maillé en de heer Van den Beucken en ook mevrouw Wesseling. En ik denk dat ik kan me meer kan vinden in de opmerkingen van mevrouw Wesseling dan van de heer Maillé en de heer Van den Beucken. Want inderdaad, het probleem van het feit dat er sprake is van een netwerkorganisatie, zorgt dus juist dat er niet aan die robuustheidscriteria voldaan kan worden en aan de vraag over die onafhankelijkheid van diegenen die controleren ten opzichte van diegenen die politiek-bestuurlijk beslissingen nemen en diegenen die vergunningen verlenen. Dus hebben wij zicht op wat er concreet misgaat als gevolg van de huidige

structuur, en wordt daar onderzoek naar gedaan en kan dat onderzoek met ons worden gedeeld? En kunnen we daar een reflectie op krijgen? Misschien niet nu, maar wel een uitgebreide reflectie van het College, zodat we daar een inhoudelijk gesprek over kunnen voeren in plaats van dat we het dan inderdaad over de vorm hebben en over abstracte robuustheidscriteria, en dat we meer kunnen zien van wat ligt er nu eigenlijk voor en wat zijn de concrete problemen, en dat dan ook het urgentiebesef waarschijnlijk groter wordt, of hopelijk groter wordt, van degenen die daarmee aan de slag moeten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Wolters Gregório van de SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Dank voor de toelichting van alle drie de sprekers. En excuses voorzitter, als ik al op aankomende stukken vooruit ga lopen. De constatering van vandaag is: we zijn wel een van de betalende partijen, maar de uitvoering ligt niet bij ons als Provincie. De resultaten zijn blijkbaar onvoldoende en de robuustheid is nog altijd niet gegarandeerd. Dat omgevingsdiensten volgens sprekers nog nergens aan alle criteria voldoen, betekent natuurlijk niet dat men in Limburg niet beter zijn best moet doen om het wel op tijd voor elkaar te krijgen. De drie vragen die ik daar nog over heb zijn: als eerste, en dat is al eerder aan bod gekomen, waarom zijn er voor heel Limburg twee omgevingsdiensten vanuit de gemeente en niet één organisatie vanuit de Provincie zelf? Waarom is die fusie niet mogelijk? Het werd net al aangehaald. De behoefte aan VTH en de opdracht om dat robuust te doen is er bij alle gemeenten en bij onszelf, en is het dan niet veel kansrijker om dat ook echt samen te gaan doen als lokale overheden? De volgende die ik heb, gaat over het omzetcriterium en hoe dat zich nou precies vertaalt in het fysiek toezichthouden en handhaven. Ik weet niet of de Gedeputeerde daar een specifiek antwoord op kan geven, maar hoe heeft het ministerie dat berekend? Want de rapporten over de kwaliteit en kwantiteit van Limburgse VTH liegen er niet om. En we hebben naast een robuuste organisatie ook extra financiële hulp nodig vanuit het Rijk, denken wij. Gaat onze Provincie ook extra financiële hulp daarvoor krijgen? En als laatste vraag heb ik staan: we praten nu als Provincie wel mee over plannen van aanpak en beleggen opdrachten bij een omgevingsdienst, maar heeft u als GS of hebben wij als Provincie ook een controlerende taak richting de RUD en ODZL? Want het Rijk staat natuurlijk ver op afstand. En als het Rijk capaciteit genoeg had voor die controle, dan waren de rapporten over kwaliteit en kwantiteit nu waarschijnlijk niet zo negatief geweest. Dan zouden we lokaal wellicht sneller en efficiënter kunnen werken daarin. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan dank ik de commissie voor haar inbreng. En dan tot slot geef ik het woord aan Gedeputeerde Van Caldenberg om concreet uw vragen te beantwoorden, en hij heeft daar maximaal dertig minuten voor. Ga uw gang, Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dank u wel, voorzitter Goossen. Misschien vooraf toch heel even: waar gaan wij als Provincie nu over en wat zijn onze taken? Wij hebben alle provinciale taken onder het bevoegd gezag van de Provincie, dus de bedrijven die daar onder vallen, ondergebracht bij de ODZL. Het heeft ook een reden dat we dat in het verleden gedaan hebben. Want ook in het verleden, vanaf 2016, vanaf de oprichting van het netwerkconstruct, zag de Provincie het netwerkconstruct in Limburg-Noord eigenlijk in de kern niet zitten. Dat is ook aan uw Staten gerapporteerd. Maar destijds is er, omwille van het bestuurlijke draagvlak, in de regio voor gekozen om een netwerkconstruct te hebben, maar de provinciale taken onder te brengen bij één dienst en dat is de ODZL. Sec genomen zouden we dus kunnen zeggen als Provincie dat als het gaat over onze provinciale taken, dan beperken we ons tot datgene wat er gebeurt in Zuid-Limburg en de bedrijven die daartoe behoren. Wij hebben wel, en een aantal van u zei dat terecht, een verantwoordelijkheid binnen het stelsel. Die verantwoordelijkheid is niet superhelder en de staatssecretaris heeft een AMvB aangekondigd, de

Algemene Maatregel van Bestuur, en mogelijk een hint gegeven in de richting van een wetswijziging, waarbij ook het gesprek met de provincies op dit moment wordt gevoerd over wat nou precies die provinciale regierol daarbij is. Wat wij al sinds jaren doen, is dat wij zeg maar al onze taken dus in Zuid-Limburg uitvoeren, maar wij financieren een deel van het coördinatiecentrum van de RUD Limburg Noord. Dat is wat we doen. Dan de heer Maillé, die wilde met mij op date. Ik pak dat graag aan. Maar de heer Maillé gaf eigenlijk aan van oordeel nou niet alleen op het uiterlijk, maar ook op de prestaties, en ik ben het daar van harte mee eens. Sterker nog, het College probeert in de brede zin over alle onderwerpen niet te beoordelen op hoe mensen eruitzien of hoe organisaties eruitzien, maar op de daden die ze leveren. En ik kan u best een uitputtelijke lijst aanleveren van een aantal zaken waar wij ons zorgen over maken, maar laat ik er twee noemen. De energiebesparingsplicht, mevrouw Wesseling had het daarover, de invulling van die taken blijft al jaren achter. Een ander punt. De heer Van den Beucken had het over het netwerkconstruct waarin onderling de taken zouden moeten worden uitgewisseld, zodat de specialismen van gemeente A door gemeente B zouden kunnen worden uitgevoerd. Het streven en het vastgestelde besluit van het algemeen bestuur is dat dat 10% zou moeten zijn. Al jarenlang komen we niet verder dan 2% kennisuitwisseling van taken in de omgeving. Het zijn zomaar een aantal inhoudelijke zaken waardoor het niet loopt. Wij constateren dat, de staatssecretaris constateert dat, de vorige staatssecretaris, mevrouw Heijnen, ging zelfs nog iets verder en zei dat het op basis van de wet nooit robuust zou kunnen worden in de huidige vorm. Deze staatssecretaris zegt dat het in ieder geval niet per april 2024 het geval zal zijn, maar het College denkt ook dat het verstandig is om dat te doen. En daarnaast spelen er op dit moment een aantal zaken die gewoon echt niet goed gaan, en dan gaat het uiteindelijk over wat er in die leefomgeving gebeurt. En ik moet u heel eerlijk zeggen dat als ik hoor dat de staatssecretaris van de PVV, de heer Jansen, zegt dat we niet robuust zijn, dat wij als Provincie tot die conclusie komen, dat we diverse rapporten hebben die tot die conclusie komen dat als er dan iets gebeurt in de leefomgeving wat echt tot een probleem leidt ... Ik moet u heel eerlijk zeggen dat ik me daar niet heel erg senang bij voel om daar nou per se verantwoordelijk voor te zijn, laat ik dat ook maar gewoon gezegd hebben. Want als er dan opnieuw een rapport verschijnt, dan zou ik dat ook heel eerlijk gezegd niet willen meemaken, want dan is in één keer leiden een last.

De voorzitter: Mijnheer Maillé van de VVD heeft een vraag.

De heer Maillé (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ook een compliment aan de Gedeputeerde voor de concrete beantwoording, want dit geeft wel meer helderheid. De Gedeputeerde geeft ook aan dat er een hele lijst is met punten waarop tekortgeschoten zou worden. Mijn eerste vraag is dan ook: zouden wij deze nader schriftelijk kunnen ontvangen? Want dit geeft ons wel nader duiding aan het probleem wat hieraan ten grondslag ligt. Daarnaast, de gevolgtrekking in die zin van het is een netwerkstructuur, het loopt niet, we vonden de netwerkstructuur eigenlijk al in essentie geen goed idee, dus het zal wel de netwerkstructuur zijn die het probleem vormt voor de resultaten, die vind ik wel wat lastig om te volgen. En als ik mevrouw Mertens goed heb beluisterd, refereerde zij er ook al aan of hintte zij ook al op een onderzoek. Moeten we dan niet eens gewoon onderzoeken of juist die structuur ook de oorzaak is voor de resultaten die eruit voortvloeien?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Het antwoord is dat daar al best vaak onderzoek naar is gedaan, zowel door het ministerie als door visitatiecommissies als door een aantal bureaus. Het is ook niet zo dat dat netwerkconstruct of die robuustheidscriteria daar dan aan kunnen voldoen, dat die robuustheidscriteria uit de lucht zijn gegrepen, of zo. Dat is eigenlijk de minimale ondergrens waaraan een dienst in het land zou moeten voldoen om de taken in de schone leefomgeving goed te kunnen

uitvoeren. Die rapporten liggen er. Die kunnen wij u gerust toesturen. We kunnen wel zelf nog een lijst gaan maken, maar ik denk dat u er meer aan heeft op het moment dat u die rapporten gewoon krijgt. Dan kunt u dat zelf nog nalezen. Maar ik moet ook eerlijk zeggen dat ik wel naar die date met u uitzie. Voorzitter, dan ga ik door naar het beantwoorden van de individuele vraag, en dan begin ik bij de heer Franssen van de BBB. Die vroeg: wie is er nou precies verantwoordelijk voor het halen van die deadline, en is dat dan aan de Provincie of is dat aan de directeuren of aan de organisatie? Een omgevingsdienst of een RUD is een gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid ligt bij het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat dat bij de verschillende gemeenten, in combinatie met de Provincie, ligt om daar te komen. Zo zit die in elkaar en wat ons betreft is dat ook zo. Daarnaast heeft de Provincie een regierol. En buiten die regierol heeft de Provincie ook nog een rol in het kader van het interbestuurlijk toezicht op de gemeenten. Dus er zijn verschillende mogelijkheden om daar te komen. Wat wij in ieder geval ook gaan doen, is de gesprekken voeren. En dat hebben we dus nog niet met het ministerie gedaan, mevrouw Wesseling, omdat wij in eerste instantie ook nog goede hoop hadden dat uiteindelijk ook in Noord-Limburg men zelf tot de conclusie kwam dat in ieder geval naar robuustheid gestreefd moest worden per 1 april 2024.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar van het CDA heeft een vraag.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik hoorde daar even een toverwoord. U noemt interbestuurlijk toezicht als een mogelijkheid. Dus misschien als u zo'n woord gebruikt, dan mag u dat voor mij ook duiden. Is dat een optie of heeft u daar al over nagedacht? Want de vraag van mevrouw Wolters geldt dan natuurlijk. U bent nu bezig. Is er een probleem? Dat was een van mijn vragen, de visie van GS, maar de vraag van mevrouw Wolters is: en nu? Interbestuurlijk toezicht, of gaan we eerst een visie creëren over wat wij dan zelf als Provincie willen? Want dat is het een beetje. We hebben nu de verantwoordelijkheid proberen te leggen bij de gemeenten. Die pakken blijkbaar niet volgens het Rijk de rol. En als ik u mag beluisteren, bent u daar ook niet tevreden over. Dan komen we toch bij en nu?

De voorzitter: En nu is het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Zeker. Ik kom, denk ik, zo terug op de vraag van mevrouw Wolters, mijnheer Ijpelaar, maar en nu is denk ik wel de belangrijkste vraag die er straks uitkomt. Ik was bij de heer Franssen, en dan gaat het over op welke wijze gaat de Gedeputeerde om met de financiële indicatoren van beide diensten om die gestelde KPI's te halen binnen de deadline. En ook daarvoor geldt, zeg maar, dat de verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de algemene besturen. De Provincie vormt daar een onderdeel van. Daarvoor zijn ook de plannen van aanpak opgesteld. En ik zei zojuist al ten opzichte van de ODZL denken wij als deelnemer in de ODZL, als Provincie, dat dat plan van aanpak leidt naar robuustheid en denken we dat dat goed gaat. Ten aanzien van de RUD Limburg Noord hebben we dat niet zo. Dus daarmee ligt ook het primaire belang om ervoor te zorgen dat die deadline gehaald wordt bij het algemeen bestuur en bij het dagelijks bestuur van de RUD Limburg Noord. Wij blijven daarmee als partner in het algemeen bestuur het gesprek voeren. Dat doen we vanuit mijn verantwoordelijkheid. En dan preluderend op het nu. Interbestuurlijk toezicht valt onder de verantwoordelijkheid van collega Demollin, die toezicht houdt op de gemeenten. Dat betekent dat wij geen toezichthoudende taak hebben op de RUD Limburg Noord, maar enkel op de gemeenten als zodanig. De staatssecretaris heeft vanuit het stelsel weer een rol op de omgevingsdiensten. Zo zit het in elkaar. Even kijken, dan ...

De heer Ijpelaar (CDA): Maar wat is dan het advies van mevrouw ...

De voorzitter: Een moment. De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Mijnheer de voorzitter, wat is dan het advies van mevrouw Demollin op dit gebied?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Het College overweegt in die zin daar iets mee te doen.

De heer Ijpelaar (CDA): Oké.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja? Voorzitter, de vraag van de heer Franssen: waarom de groene taken bij de Provincie houden? En volgens mij zei hij ook dat hij het daar mee eens was. Dat is een keuze die wij hebben gemaakt omdat de commissie Van Aartsen zegt dat wij milieutoezicht moeten gaan organiseren. En door natuurtaken toe te voegen aan de dienst, krijgen we niet per se beter toezicht op milieutaken. Daarmee krijg je misschien wel een grotere dienst, maar daarmee worden de taken niet per definitie robuuster ingevuld. En onze doelstelling, en dat is ook weer wat het ZRK-rapport zegt, is om naar robuuste milieutaken te gaan. Even kijken, dan een tijdlijn waarin de stappen worden uitgelegd om dus die deadline van 1 april te halen. **Daarvan heb ik eigenlijk gezegd dat is de verantwoordelijkheid van de algemene besturen van de omgevingsdiensten om die te halen, en als Provincie blijven we met beide diensten het gesprek voeren om ervoor te zorgen dat dat gaat gebeuren.** Ik voorzie alleen op de ene plek een wat makkelijker gesprek dan op de andere. Dat is ook zo. Dan ben ik bij het CDA. We horen vooral de sprekers aangeven van hoe het volgens hen staat. Hoe kijken wij daarnaar? Ik denk dat wij met reden niet hebben ingestemd met het aangepaste plan van aanpak van de RUD Limburg Noord. Ten aanzien van de ODZL hebben wij vertrouwen dat dat plan van de aanpak leidt tot robuustheid. Dat betekent wel, en volgens mij kom ik dan bij mevrouw Boven, dat als het gaat over ... Want iedere gemeente, en de Provincie, geeft ook een opdracht aan de omgevingsdienst voor de taken waarvoor de gemeente of de Provincie bevoegd gezag is. En voor de taken waar wij bevoegd gezag voor zijn als Provincie, moeten wij ook een opdracht geven. U heeft kunnen lezen bij de Najaarsnota dat we voor 2024 daar incidenteel geld bij hebben moeten plussen. Maar voor de opdracht 2025 komen wij met een voorstel naar uw Staten toe, omdat wij constateren dat als wij de aanbevelingen van de ZRK willen uitvoeren zoals we dat met uw Staten hebben afgesproken, we daar een financiële vraag bij u voor nodig hebben om de opdracht, die wij zelf geven aan de omgevingsdienst, naar boven te kunnen invullen. En daarmee doet het College u een voorstel, en moet uw Staten, en daar hopen wij natuurlijk ook op, dan een afweging maken tussen de financiën en uiteindelijk het behalen van die doelen.

De voorzitter: Dat is een toezegging?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat staat al vast, voorzitter.

De voorzitter: Oké, dat is goed.

Gedeputeerde Van Caldenberg: We hebben al een paar keer aan u geschreven dat dat voorstel komt.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dus u geeft aan van omdat we een aantal dingen hebben weggelegd in een samenwerkingsverband, hebben wij geen rechtstreekse tools? Dus het enige wat wij als College zien, is dat we iets kunnen doen vanuit interbestuurlijk toezicht of in die lijn? En een andere lijn, geeft u eigenlijk nu aan, is dat u bij de opdrachtverstrekking een verscherping aan kan brengen om een gewenst resultaat te brengen? Klopt dat?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voor Zuid klopt dat, want daar liggen al onze taken vanuit de Provincie als het gaat over het bevoegd gezag. Dus daarmee geven wij vanuit ons bevoegd gezag een opdracht aan de omgevingsdienst. Wij geven vanuit onze bevoegd-gezag-rol geen opdracht aan de RUD Limburg Noord om die op te pakken. Dat doen we niet, en dat doen we ook niet omdat we eigenlijk vinden dat we dat alleen kunnen doen bij een robuuste dienst.

De voorzitter: Een vervolgvraag, mijnheer Ijpelaar?

De heer Ijpelaar (CDA): Zeker een vervolgvraag. Ik maak hem even scherp omdat het nu leek alsof u dit antwoord gaf van we komen met een stuk terug over de opdrachtverstrekking, en daarmee zijn de problemen bij de RUD Limburg Noord ook opgelost.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee.

De heer Ijpelaar (CDA): Maar dat bedoelt u dus duidelijk niet. Dus hoe gaan we dan in de wedstrijd zitten richting de RUD Limburg Noord? Want dan is er maar één instrument over.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat is wel iets te simpel. Want we zijn nog steeds partner, en dus voeren wij gewoon bestuurlijk het gesprek als Provincie. En u weet zelf dat als de Provincie bestuurlijk het gesprek voert met de gemeenten, dan is dat al een stevig bestuurlijk signaal. Wat wij daarnaast ook nog gaan doen, is ook het gesprek voeren met het ministerie. Dat gaat ook bijvoorbeeld over de Algemene Maatregel van Bestuur. Dat gaat er ook over dat de staatssecretaris constateert dat het niet gaat voldoen. De staatssecretaris heeft een verantwoordelijkheid in het stelsel. Beste staatssecretaris, wat vindt u en wat doet u eraan? Daarnaast, en dat is een verantwoordelijkheid die we als Provincie hebben en die zit bij mijn collega Demollin, gaat het over interbestuurlijk toezicht, en dat is ook een instrument wat er is.

De heer Ijpelaar (CDA): Een laatste vervolgvraag.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dus we hebben verschillende mogelijkheden om hier iets aan te doen. Dat wil overigens niet zeggen dat dat automatisch tot succes leidt.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, tweede vervolgvraag.

De heer Ijpelaar (CDA): En in welk stuk of welke notitie of welke mededeling portefeuillehouder mogen we dan van u in uw vrije rol als Gedeputeerde uw visie ontvangen als het gaat om het VTH-stelsel in Limburg?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat u ...

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Sorry, voorzitter, via u. Wij hebben, denk ik, eerder al als College u laten weten hoe wij kijken naar het stelsel. En onze mening is, naar aanleiding van het ZRK-rapport, dat wij gewoon vinden dat we naar robuustheid moeten gaan. Dat is de opvatting. En wij concluderen dat op basis van de wet, en daar zijn wij dus niet alleen in, de RUD Limburg Noord gewoon niet voldoet aan de bedoeling van de wet. En in die zin, als het gaat over waar streven we nou naartoe, dan streven wij op dit moment in deze provincie naar twee robuuste omgevingsdiensten die voldoen aan de criteria zoals die zijn opgesteld in het IBP VTH. Dat is waar we naartoe willen, en dat is de stip op de horizon die wij als College op dit moment hebben gesteld. Even kijken.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, ik ga verder. Even kijken, want is er nu nog een probleem wat we moeten oplossen? Het antwoord is ja. Is dit de toekomst van het VTH-stelsel? Daar heb ik net ook iets over gezegd. Kan het op verschillende organisatievormen? Wij denken dat het verstandig is om bijvoorbeeld ervoor te zorgen dat een directeur van een omgevingsdienst voldoende mandaat heeft. Op dit moment is dat bij Limburg-Noord gewoon niet het geval. Eigenlijk heeft ie geen enkel mandaat om te kunnen acteren op het moment dat er iets geconstateerd wordt. Dat zijn wel zaken die gewoon geregeld moeten worden. Dat is ook iets wat de staatssecretaris benoemt. Dat zijn wel zaken die nu in de netwerkstructuur echt ontbreken. Even kijken. Ontstaat er een grotere kloof tussen beleid en uitvoeringsorganisaties die op afstand staan? Dat kan, maar dat hoeft niet per se. U gaat nog steeds over het beleid. U gaat ook over de controle. Alleen, het is ook van belang dat, als het gaat over toezicht en handhaving, je soms ook onafhankelijkheid daarin borgt en dat je ervoor waakt dat bij wijze van spreken de politiek op de stoel kan gaan zitten van de toezichthouder en de handhaver. Want daar zitten we niet voor. Daarvoor is het juist weer van belang om onafhankelijk mandaat te organiseren. Even kijken, dan ben ik bij de VVD. Wat is nu hetgeen wat misgaat? Die heb ik beantwoord en het netwerkconstruct ook. Onze gezamenlijke date heb ik ook beantwoord. Even kijken. In de richting van de heer Van den Beucken, denkt de Gedeputeerde dat de ODZL robuust wordt? Ik bedoel, zekerheid kan ik nooit geven, maar ik denk dat, op basis van het plan van aanpak wat er ligt, we in Zuid-Limburg naar een robuuste dienst gaan. En volgens mij heeft de heer Van Mierlo daar net ook een stevig verhaal over verteld. Heeft de netwerkstructuur invloed op hoe we tegen de inhoud van de RUD Limburg Noord aankijken? We kijken op de eerste plaats naar de inhoud en we zien dat de structuur op dit moment niet helpt om die inhoud voor elkaar te krijgen. Even kijken, dan had de heer Van den Beucken de vraag ... De Provincie zit inderdaad minder diep in de organisatie. We hebben al onze taken met recht en rede belegd in Zuid-Limburg en we maken ons in die zin zorgen over wat er in Noord-Limburg gebeurt. Zijn er door de RUD Limburg Noord taken niet goed uitgevoerd? Volgens mij heb ik daar ondertussen een aantal voorbeelden van gegeven. En wat is de verantwoordelijkheid van de Provincie, ook in verband met de coördinatietaak? Ook dat antwoord heb ik zojuist in uw richting gegeven. JA21, en zij hadden een betoog van de heer Beckers dat ging over het stelsel als geheel, hoe ze ertegen aankijken. Wat gebeurt er, was zijn vraag. Als de RUD Limburg Noord niet robuust is, worden de taken dan bij de Provincie ondergebracht? De taken van het bevoegd gezag van de Provincie zijn op dit moment allemaal ondergebracht bij de ODZL in Zuid-Limburg. En als uiteindelijk Limburg-Noord niet voldoet aan de bedoeling van de wet en aan een eventuele AMvB die eraan zit te komen, dan is de overweging ook vanuit de IBT-rol natuurlijk aanwezig. Waarom is een fusie niet mogelijk? Wettelijk is dat natuurlijk wel mogelijk. Alleen, ik moet u heel eerlijk zeggen dat op het moment dat ik in deze fase twee zo verschillende organisaties bij elkaar zou proberen te fuseren, dat is niet aan ons, maar dat is aan de algemene besturen zelf. Dan zijn dat

ook wel verschillende organisaties, en dat zijn ook wel twee grootheden die op dit moment zodanig lastig met elkaar te vergelijken zijn dat als het gaat over de uitvoering van onze taken die primair voor de Provincie van belang zijn, we dat op dit moment ook niet verstandig achten. Het is van belang dat Noord robuust wordt en eigenlijk ook naar die fysieke organisatie toe gaat, en dan is er op termijn niks uit te sluiten. Even kijken, dan hebben we de vraag van de PVV. Staat de Gedeputeerde achter de uitspraak van staatssecretaris Jansen van de PVV over de RUD Limburg Noord? Deze Gedeputeerde, dit College, is het roerend eens met de staatssecretaris van de PVV, in dit kabinet, over de duiding. Dus ik hoop in de richting van de heer Bosch, en ik hoop dat de heer Hermans hem dat doorgeeft, dat we daar op één lijn zitten. Even kijken, dan de heer Loomans van Horizon. Hoe gaat u zorgen dat die kwaliteit er komt? Ik heb volgens mij de drie sporen aan u geduid waarlangs we dat doen. Dat betekent wel dat dat alsnog ook de verantwoordelijkheid blijft van de algemeen besturen, en dus dat er zowel in Zuid als in Noord natuurlijk ook een belangrijke verantwoordelijkheid blijft liggen, ook bij de gemeenten die daarvoor ook aan de lat staan. Dan de Partij van de Arbeid, mevrouw Wolters. U heeft het idee dat het niet zo opschiet. En ik denk dat mevrouw Wolters de rapporten van Van Aartsen goed gelezen heeft en ook de brieven die er nu liggen. Dat constateren wij als Provincie zelf ook, en we balen er eigenlijk best wel stevig van. En wat ons betreft is de inzet gericht om dat zo snel mogelijk ook op orde te krijgen. Even kijken, dan D66.

De voorzitter: Wat omschrijft u als zo snel? Zit er een tijdlijn achter?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Maar het is geen toezegging, voorzitter. Daar moeten we even over denken. Want wat ik zei is dat het niet opschiet. En de bedoeling van het IBP VTH is dat het dan 1 april 2026 geregeld is. Dat is ook het streven van het College. Alleen, we constateren nu al dat de staatssecretaris ... En op basis van de huidige situatie vermoeden wij dat ook de RUD Limburg Noord dan niet voldoet aan de criteria en dat baart ons zorgen. Wat ons betreft gaat dat zo snel mogelijk wel gebeuren. En dat is onze inzet, maar daar kan ik echt geen datum aan plakken, het liefst gisteren. Voorzitter, dan D66, mevrouw Wesseling. Is er een mogelijkheid om een regionale samenwerking te intensiveren over takenpakketten verdelen? Een van de pijlers vanuit het IBP is natuurlijk ook om die regionale samenwerking te doen, dus dat betekent ook de samenwerking tussen diverse omgevingsdiensten. Die gesprekken worden ook gevoerd en worden op dit moment via de landelijke koepel ODNL, dus niet ODZL maar ODNL, ontwikkeld, over hoe er dan nog verder kan worden samengewerkt, maar dat staat nog in de kinderschoenen. Wat doet de Provincie om samenwerking te bevorderen en wat doen we om bij te dragen aan het voorkomen van het personeelstekort? Onze mogelijkheden ten opzichte van Limburg-Noord hebben wij u daarstraks geschetst. In Zuid-Limburg is er al een flinke campagne, ook zeg maar bij de ODZL, om ook personeel te werven en ervoor te zorgen dat dat ook op snelheid komt, en dat staat ook in het plan van aanpak. Even kijken. Dan wat gaan we doen als Provincie om regie te pakken? Ik denk dat ik daar de drie zaken heb geschetst die we kunnen doen. Wat gaat het College doen om de financiële verantwoordelijkheid te duiden en aan te scherpen, en hoe gaat het College het geld inzetten? Wat wij dus in die zin vanuit onze rol doen, is als wij de opdrachtverlening doen vanuit onze provinciale taak, dan geven wij daar het budget voor. En wij constateren voor onze taak dat het budget wat uw Staten gegeven heeft niet toereikend was voor de opdracht 24. Daarvoor heeft uw Staten bij de Najaarsnota incidenteel geld bijgeplust, maar we komen met een voorstel om ervoor te zorgen dat dat ook structureel het geval gaat zijn. Maar dat is een afweging die uw Staten dan weer moet maken tussen, zeg maar, de inhoudelijke aspecten en het financiële aspect wat daaraan vasthangt. Even kijken. Hoe kijkt het College naar structurele bezuinigingen, wat betekent dat voor de omgevingsdiensten en hoe zorgen wij als Provincie dat de opdrachten realistisch zijn? Ik kan u zeggen dat wij als College heel intensief en ook heel strak kijken naar de opdracht die wij verlenen, en of de opdrachten die we geven dan ook wel echt nodig zijn. Tegelijkertijd hebben wij met u de afspraak gemaakt dat wij, op basis van het rapport van de ZRK, wel

naar die robuustheid streven en dat we die willen gaan halen. Dat ontslaat ons dus niet van de plicht om kritisch te kijken naar het geld wat we uitgeven.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling heeft een vraag.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Ik doelde hiermee dus ook op: zijn we ook bereid als Provincie om mede-overheden aan te spreken wanneer zij niet de realistische opgaves verstrekken? Dus u noemt als voorbeeld die energiebesparingsverplichting, waar we ons in dit huis vaker zorgen over maken dat die niet altijd goed uitgevoerd kan worden. En tegelijkertijd zien we dat daar dus nu 10% budgetkorting op komt vanuit de Rijksoverheid. En zijn wij dan ook bereid om in die zin voor onze omgevingsdiensten op te komen om te zeggen van maar die korting is dan niet realistisch?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wij hebben sowieso signalen afgegeven in gesprekken, als het gaat over hoe kom je vanaf de situatie waar we nu staan naar robuustheid, dat we daar als Provincie in willen bijdragen. Dat signaal hebben we afgegeven naar de RUD Limburg Noord, hebben we ook afgegeven naar ODZL. En we hebben ook afgegeven dat als het gaat over, zeg maar, en dat doen alle provincies, in de richting van de Rijksoverheid, het geld wat vanuit het Rijk daarvoor beschikbaar is om op dit moment die transitie te maken naar die robuuste omgevingsdiensten, dat dat eigenlijk onvoldoende is en dat we daarvoor pleiten voor meer budget. Dat heeft nog niet ertoe geleid, anders dan de motie van de heer Gabriëls, die hier in het verleden zat maar nu in Den Haag zit, om toekenning van middelen. Dus dat is wel het gesprek wat we voeren. En in die zin zijn we dus ook echt partner van de omgevingsdiensten om dat gesprek te voeren. Dan de heer Erkamp. Die had heel veel vragen van collega's gehoord.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling, vervolgvraag.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Geen vervolgvraag op deze maar een nieuwe vraag.

De voorzitter: Een nieuwe vraag.

Mevrouw Wesseling (D66): Dat gereedschapskistje van de Provincie. Want ik heb er best vertrouwen in dat ons College nu op een goed pad is om toch te gaan werken aan die robuustheid. Alleen, ik zit toch wel nog een beetje ook met de cliffhanger van de heer Ijpelaar te puzzelen van hoe krijgen wij daar nou als PS grip op. En zou het mogelijk zijn dat het College ons schriftelijk meer informeert over wat er nou in ons gereedschapskistje zit? En ik kan me misschien voorstellen dat de terughoudendheid ook zit in een onderhandelingspositie met medebestuurders of iets dergelijks, dus al dan niet in beslotenheid, zodat we toch als PS iets meer grip krijgen op wat we nou concreet gaan doen en wat onze onderhandelingspositie nou is?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat het goed is om u op gezette tijden te informeren. Volgens mij staat er in het kader van het IBP, in de voortgang daarvan van nu tot en met april 2026, dat er tot dan drie momenten zijn waarop de staatssecretaris eigenlijk weer de voortgang van de ontwikkeling van de plannen van aanpak monitort. Ik denk dat het goed is dat wij uw Staten gewoon ook informeren op het moment dat wij daar weer vervolgstappen over hebben. Daarnaast denk ik dat wij u, als dat nodig is, ook sneller zullen informeren op het moment dat we weer een aantal stappen

hebben gezet. Dus dat kan ik zeggen in de richting van mevrouw Wesseling. Even kijken, dan ben ik bij mevrouw Boven, want de heer Erkamp had verder geen vragen meer. Wat gaat de Gedeputeerde doen om te zorgen dat er versnelling komt? Die heb ik volgens mij best al een aantal keren beantwoord. De vraag over de € 20,7 miljoen heb ik volgens mij net aan het begin ook beantwoord, en verder had ik even geen vragen meer genoteerd van mevrouw Boven. Dus mocht dat nog het geval zijn, dan hoor ik dat graag. Dan mevrouw Mertens. Kan de Gedeputeerde duidelijkheid scheppen over waarom we denken dat het niet goed gaat? Ik denk dat ik dat ondertussen gedaan heb. Hoe gaan we vooruit en wat gaat de inzet zijn van het College? En volgens mij hebben we daar ook iets over gezegd. Gaan we voortgangsrapportages ontvangen? Daarvan heb ik net in de richting van mevrouw Wesseling volgens mij gezegd hoe wij u gaan informeren. En de uitkomsten van het opdrachtgeverschap, daar wordt u uiteindelijk ook over geïnformeerd op het moment dat het voorstel naar uw Staten komt. Even kijken. Hebben wij zicht op wat er concreet misgaat? Volgens mij hebben we het daar ook over gehad. En dan ben ik bij de heer Wolters Gregório. Is het niet kansrijker om de robuustheidscriteria samen te pakken?

Gedeputeerde: Momentje.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Sorry.

De voorzitter: Mevrouw Mertens heeft nog een vraag.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Er was één vraag nog niet beantwoord, en dat was de vraag of het gesprek tussen de directeur-generaal van lenW en de Gedeputeerden al had plaatsgevonden en wat daaruit komt, en als het nog moet plaatsvinden, wat de boodschap of wat de inbreng zal zijn?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Precies. De datum wordt mij nu ingefluisterd. **23 januari hebben wij een gesprek staan om dat gesprek te gaan voeren. En ik denk dat het u helder mag zijn op basis van deze discussie dat de Provincie vindt dat er gewoon naar twee robuuste omgevingsdiensten in deze provincie moet worden gegaan en dat dat onze inzet ook zal zijn. En dat gesprek voeren we ook met de DG van lenW.**

De voorzitter: Vervolg uw verhaal.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, dan ben ik bijna aan het einde, en dan ben ik bij de heer Wolters Gregório. Is het niet kansrijker om de robuustheidscriteria samen aan te pakken? Natuurlijk. Daarvoor hebben we eigenlijk al zo lang dat ik er zit ... En ook mijn voorganger, mevrouw Van Toorenburg, voerde dit gesprek al. En we zijn nu op het punt dat wij ook denken je moet ook een keer ergens een streep zetten. En je moet ook laten zien waar je voor staat, want anders kom je nooit bij die robuuste omgevingsdienst waar je zo graag naartoe wil. Even kijken. Hoe heeft het ministerie van Financiën die € 16,5 miljoen berekend? Wat zij gedaan hebben, is in kaart gebracht op basis van personele capaciteit hoe groot de omvang van een omgevingsdienst eigenlijk minimaal moet zijn, en vervolgens, zeg maar, als het gaat over het aantal taken, wat je nou minimaal nodig hebt om een robuuste dienst te zijn. Vervolgens hebben ze die taken omgeslagen naar een bedrag wat erbij hoort om dat te kunnen betalen. Daarmee is het bedrag een beetje een soort van rode lap geworden. Maar het gaat natuurlijk niet over het bedrag, maar het gaat erover dat je de taken goed kan uitvoeren, en dat is nodig. En de heer Van Mierlo zei daarstraks in zijn verhaal, denk ik, terecht dat de ODZL

bijvoorbeeld een bijzondere omgevingsdienst is, omdat dat ook gaat over de zware bedrijven, de Seveso-omgeving. En dan betekent het dat de begroting van de ODZL die € 20,7 miljoen op dit moment omvat naar de toekomst toe. Dat is dus meer dan die € 16,5 miljoen, maar dat komt omdat het ook nodig is, want de taken ervoor zijn anders in deze provincie dan in een regio met een omgevingsdienst waarbij de risicoprofielen van de bedrijven wat lager zijn. Dus dat moet je proberen te matchen. Overigens, als je gaat kijken naar de benchmarks in het land over de budgetten, dan zijn bijvoorbeeld Noord-Holland en het voorbeeld van de DCMR echt vele malen omvangrijkere diensten dan die wij überhaupt hebben in deze provincie. Dus als het gaat over zijn er vergelijkbare diensten die wel een goed voorbeeld zijn in het land, die zijn er wel degelijk. En die weten ook hoe ze het moeten doen en die hebben ook nu goedkeuring gekregen van de staatssecretaris. Die staan niet op oranje of op rood, maar die staan op groen. Het zijn er niet zoveel, maar ze zijn er wel.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório, heeft een vraag.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Nu we het toch weer over het kostenplaatje hebben, waar ik naar op zoek ben is er staat nu een bepaald budget om taken uit te voeren en een bepaald takenpakket dat we vanuit het Rijk moeten uitvoeren, of dat in ieder geval de omgevingsdiensten moeten uitvoeren, maar stel onze omgevingsdiensten constateren dat ze meer uren of meer middelen nodig hebben om de toezicht en handhaving kwalitatief beter uit te voeren, hoe vertaalt zich dat dan in het verwachtingsbeeld vanuit het Rijk qua financiën? Want we hebben al meer middelen afgescheurd als Provincie zelf voor VTH-taken. Dat moet ook structureel, zeg maar, als we aan de uitkomsten van de rapportages willen voldoen. Maar dan ben ik op zoek naar waar past het Rijk in dit geheel? Want we zijn hier weer als gemeente en Provincie met een organisatie bezig die een heel belangrijke taak heeft, die we met z'n allen heel hard nodig hebben, die nu onvoldoende is. En vanuit het Rijk komen wel praat sessies en misschien wat aangepaste regels ervoor, maar ik merk niet heel erg dat er ook vanuit het Rijk gewerkt wordt aan extra capaciteit, en datzelfde zien we eigenlijk ook bij politie en bij recherche. Vooral onze provincie loopt achter omdat we een bepaalde geografie hebben. Dat we bepaalde industrie op een bepaalde plek wel of ergens niet hebben, dat maakt het heel erg complex, en ik mis eigenlijk juist het partnerschap van het Rijk om die robuustheid en die kwaliteit ook echt te kunnen gaan borgen in dit geheel. Dus mijn vraag is: H=hoe zit het in gesprekken met het Rijk daarin? Komen ze wel of niet? Bewegen ze wel of niet naar ons toe, en waarom doen ze dat dan wel of niet?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Als het, zeg maar, gaat over incidentele middelen, dan heeft het Rijk € 35 miljoen ter beschikking gesteld om, zeg maar, te zorgen dat diensten naar robuustheid kunnen gaan, dus om die transformatie te kunnen maken. Er waren natuurlijk ook nog te gesprekken met het Rijk en dat gaat over alle provincies lopen. Het gaat over de financieringssystematiek van de omgevingsdiensten en hoe die in elkaar zitten. En daarover trekken wij samen met alle provincies via het IPO ook op naar het Rijk om dat signaal daar af te geven, en daarvan vinden we ook dat het Rijk eigenlijk nog meer daaraan zou moeten leveren. Is dat nu al het geval? Nee. Even kijken. En praten wij als Provincie wel mee over de plannen van de aanpak? Jazeker. Alleen, met de ene waren we het eens en met de ander niet meer. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Dan dank ik u voor uw beantwoording van de vragen. Dan heb ik één toezegging genoteerd.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Kijk aan.

De voorzitter: Toch nog een toezegging gevonden.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Goed zo.

De voorzitter: De Gedeputeerde zegt toe de bestuursrapportages die gaan over inhoudelijk functioneren ten opzichte van RUD Limburg Noord te verstrekken aan de Provinciale Staten in Q1 van 2025. En ik begrijp dat de heer Maillé en de Gedeputeerde op date gaan.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik zeg ik ben wel blij dat de heer Maillé dat heeft toegezegd.

T9621 Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe de rapportages die gaan over het inhoudelijk functioneren t.o.v. RUDLN te verstrekken aan Provinciale Staten.

De voorzitter: Dan gaan de Gedeputeerden even wisselen, en dan ga ik voor agendapunt 11.4.1 het voorzitterschap overgeven aan de heer Nijenhuis.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik ga het voorzitterschap even overzetten naar de heer Nijenhuis voor een punt wat mijn eigen inbreng is. Dus vandaar. Mijnheer Nijenhuis.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Is iedereen weer op z'n plek beland? Dank u wel. Het is natuurlijk altijd een voorrecht, een jongensdroom bijna, om voorzitter te mogen zijn van de commissie Leefomgeving in de provincie Limburg, ook al is het maar voor vijf minuten.

11.4.1 Rondvraag

De voorzitter: We zijn aangekomen bij agendapunt 11.4.1, 'Rondvraag', en die betreft een rondvraag van de heer Goossen over de mijnbouwschade. U heeft de rondvraag in de bijlage kunnen zien in de agenda, en ik geef eerst het woord aan de heer Goossen om die vraag even toe te lichten.

De heer Goossen (BBB): Dat kan. Ik kan het even kort toelichten. Als kleinzoon van twee opa's die zich in de Emmamijn hebben begeven, voel ik me nauw betrokken met de regio. En ik heb het gevoel dat we uitlopen op eenzelfde situatie zoals het nu in Groningen was geregeld. Het is een gebied wat al voor de Groningen-problematiek problemen had. En naar aanleiding van een brief van oktober 23 door de staatssecretaris Vijlbrief, die heeft daar een akkoord getekend om mensen met mijnbouwschade door de na-ijleffecten van de mijnbouwwinning te helpen, was de Staten pas op 27 november hierover bericht en met de mededeling dat er nog steeds niets is gebeurd, en dat vind ik erg stuitend, zeker voor de regio. Blijkbaar telt niet elke Nederlander. Als je in het noorden van het land woont, tel je dus wel en in het zuiden dus niet, zeker na de publicatie van de berichten in de Trouw en in De Limburger, waar beide partijen schrijven over een urgente kwestie, maar waar eigenlijk helemaal niks mee gebeurt. Dus, Gedeputeerde, ik zie graag uw antwoord.

De vicevoorzitter: Via de voorzitter. Voorzitter, dank u wel.

De heer Goossen (BBB): Sorry, voorzitter, even wennen aan mijn post.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Goossen, voor de toelichting. Dan is het woord aan mevrouw Demollin om hier een antwoord op te geven. Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Als ik naar de vraag luister, zegt u van het lijkt alsof hier niks is gebeurd. Het is wel zo dat we heel hard werken. Maar als ik even kijk, zeg maar, en ik wil even checken of ik het goed heb begrepen, zegt u eigenlijk van wanneer gebeurt er iets, dus met andere woorden: wanneer gaat een regeling open?

De heer Goossen (BBB): Correct.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: En hoe zit dat naar de burgers toe? Wanneer voelen die zich gehoord en gezien, dus een communicatieaspect, begrijp ik? En u heeft ook een vraag naar aanleiding van een artikel wat in Trouw en in De Limburger heeft gestaan. Dat artikel in de Trouw was naar aanleiding van een publicatie of een advies van de Raad van State. Voorzitter, zo zou ik ook eventjes de beantwoording willen doen, zeg maar, volgens die opbouw, zodat we in ieder geval de structuur helder hebben. Als ik dan kijk naar de regeling, want dat is natuurlijk het belangrijkste, dat mensen helderheid krijgen en weten wanneer ze waar terecht kunnen. En dan zou ik de vraag kunnen formuleren, feitelijk gezegd, van wanneer gaat die uiteindelijk een keer open?

De heer Goossen (BBB): Juist.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Het is zo dat de sleutel hiervoor echt bij het ministerie van Klimaat en Groene Groei ligt, en ik kan u verzekeren dat wij echt constant met het ministerie aan het praten zijn en ook deze vragen aan het stellen zijn. Het belangrijkste is dat zij op dit moment de keuze moeten maken, het ministerie van Klimaat en Groene Groei, over de rechtsvorm van dat instituut, waarvan we hebben afgesproken dat het in het zuiden komt en niet ergens in het midden van het land. En dat is iets wat gewoon heel lang duurt bij het ministerie, en daar hangt heel veel van af, zeg maar. En in de mededeling portefeuillehouder die ik heb gestuurd, heb ik ook aangegeven dat we er echt heel veel contact over hebben. Ik had het ook liever anders gezien. Dus we hebben veel contact erover, maar de sleutel ligt echt bij het ministerie om daar een besluit over te nemen. **Ik zit wel binnenkort, binnen afzienbare tijd, begin januari, met minister Hermans om tafel om ook juist daarover te spreken. Ik heb aangedrongen voor een bestuurlijk overleg met de minister.** Tussentijds is er ook nog een algemeen mijnbouwdebat in de Kamer op 11 december. En ik ga in ieder geval samen met wethouder Gelderblom, die namens de twaalf of tien Limburgse gemeenten optrekt, kijken hoe we goede input aan dat debat kunnen geven. Als het gaat over de communicatie, zou misschien de indruk kunnen ontstaan dat het ministerie van KGG en de regio niet goed samenwerken. Dat gebeurt wel. We werken goed samen, omdat we net die verbinding van en de gemeenten en de Provincie en het ministerie heel belangrijk vinden. Alleen, op het vlak van die rechtsvorm gaat het enorm traag, gaat het gewoon heel erg traag, en ik heb al aangegeven dat ik dat ook gewoon echt heel erg jammer vind. En we hebben alles, mede dankzij de twee kwartiermakers die zijn aangesteld, Patrick van der Broeck en Lilianne Ploumen, zo voorbereid dat we na de keuze door KGG van die rechtsvorm, we ontzettend snel aan de slag komen. Dus na die formele keuze kost het inregelen daarna ook weer wat tijd, maar we hebben aan het ministerie gevraagd: zorg er dan voor dat je een tussentijdse, werkende organisatie hebt waarmee mensen, zeg maar, perspectief hebben, en dat we aan de slag kunnen. Dat maakt ook echt onderdeel uit van die gesprekken met het ministerie van KGG. En dan zou je kunnen vragen: waarom is er nou zoveel proces nodig. Maar omdat er veel rijksgeld besteed moet worden, moet er gewoon een goed proces onder liggen bij die burgers om dat geld van die schade bij die burgers te krijgen. Dat moet heel stevig staan. En in Groningen hebben we ontzettend goed geleerd dat je goed moet starten, en niet snel moet starten en

dan iedere keer bijstellen, want uiteindelijk levert dat ook heel veel frustratie op bij de mensen. We hebben met het ministerie van KGG de afspraak dat de regio op korte termijn een datum moet horen voor wanneer die schaderegeling opengaat, en in ieder geval aangeven dat de we uiterlijk in februari 2025 dat willen communiceren, maar ik kan u verzekeren dat iedere dag eerder mij een lief ding waard is. Dan het derde onderdeel wat ik in uw vraag hoorde, dat gaat over dat artikel waar u aan refereert in de Trouw en in De Limburger. Het artikel in Trouw is opgesteld naar aanleiding van het advies van de Raad van State, en dat heeft betrekking op een landelijke toepassing van het bewijsvermoeden. Althans, dat betekent: wanneer is er een vermoeden dat dat bewijs geleverd is. En dat is een generiek, algemeen advies van de Raad van State dat opgesteld is rondom het vraagstuk over het omdraaien van het bewijsvermoeden. Allemaal heel ingewikkeld, allemaal heel erg juridisch, maar in Limburg is er sprake van een volledig andere situatie. En het Rijk doet straks in Limburg een onverplichte tegemoetkoming aan de schademelders als het aannemelijk is dat de schade in hun huis veroorzaakt is door de voormalige mijnbouwactiviteiten. En dat aspect van aannemelijkheid is één woord, maar dat moet juridisch heel erg goed onderbouwd zijn. In Limburg wordt de burger niet in de strijd betrokken tussen de burger en de schademelder en het voormalige mijnbedrijf, maar in Limburg is het de Staat, dus het Rijk, die er feitelijk tussen komt te staan. De Staat keert de schade uit als het aannemelijk is dat de schade verband houdt met de voormalige mijnbouwactiviteiten, en de burger komt dus niet in de positie dat hij of zij zich zal moeten verdedigen naar een voormalige mijnbouwexploitant. En om die reden ben ik niet bezorgd over dit advies van de Raad van State, en ook het ministerie van KGG is niet bezorgd over dit advies van de Raad van State voor Limburg. Ik heb die mening ook getoetst bij het ministerie van KGG voordat ik dit antwoord gaf, en die steunen deze interpretatie. En in de Kamerbrief van oktober 23, waarnaar u ook verwijst, staat ook die aannemelijkheid opgenomen, en dat vormt voor ons een heel heldere basis op grond waarvan de regeling wordt opgezet. Tot zover mijn antwoord, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel voor het antwoord, Gedeputeerde. Daarmee hebben we de rondvraag behandeld. Dan komen we bij agenda 11.4.2. Of ik moet u even vragen, sorry, mijnheer Goossen, of u misschien nog een verhelderende vraag heeft?

De heer Goossen (BBB): Nee, niet zozeer een verheldering, maar ik wil alleen meegeven aan de Gedeputeerde voor het gesprek met mevrouw Hermans, dat het gebied waar het hier om draait, nog steeds geen duidelijkheid heeft. En blijkbaar telt niet elke Nederlander in het Haagse als het gaat om dit verhaal. En waarom het wel relatief snel geregeld kan worden in Groningen, waarbij de problematiek van de mijnbouw al eerder is gestart dan het Groninger-verhaal, dat blijft bij mij nog steeds een vraagteken.

De vicevoorzitter: Dus weliswaar geen verduidelijkende vraag, maar een statement. Daar houden we het dan ook bij, mijnheer Goossen. Dank u wel.

De heer Goossen (BBB): Wat vindt de Gedeputeerde daarvan?

De vicevoorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Wij horen de kritieker, en ik kan u zeggen: die onderstrepen wij ook. En wat ik al zei: het was ons ook een lief ding als het sneller ging, maar ik kan u verzekeren dat we keihard werken om ervoor te zorgen dat we zo snel als redelijkerwijs mogelijk tot helderheid komen. Maar ik zal in ieder geval uw oproep en uw pleidooi ook zeker gebruiken in het overleg dat we met minister Hermans hebben.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dat is de afsluiting van agendapunt 11.4.1.

11.4.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder

De voorzitter: 11.4.2, Mondelinge mededeling portefeuillehouder, is niet aan de orde, niet van toepassing.

11.4.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: En dat geldt even zozeer voor 11.4.3, Actualiteiten IPO. En daarmee hebben we agendapunt 11 afgehandeld en schors ik de vergadering voor tien minuten voordat we doorgaan met agendapunt 12. Dank u wel.

[SCHORSING]

De voorzitter: Zo, mensen, welkom. We vervolgen de vergadering met punt 12, Regionale bereikbaarheid en OV.

12. REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV

De voorzitter: Alvorens we starten met de behandeling van de voortgangsrapportage IPML, geef ik eerst het woord aan mevrouw Aldewereld. Zij spreekt namens de bewoners van Brunssum Noord. Mevrouw Aldewereld, u kunt plaatsnemen achter de microfoon. U heeft vijf minuten. Gaat uw gang.

Mevrouw Aldewereld: Fijn, dank u wel. Dames en heren, geachte Statenleden. Het was niet gemakkelijk een afspraak te krijgen om hier in te spreken. Maar we zijn blij dat u naar ons wilt luisteren. Wij hopen dat u meedenkt over een oplossing van ons probleem. U spreekt vandaag over mobiliteit en dat is een groot begrip. Wij brengen ongewenste en ongezonde overlast vandaag onder uw aandacht. Wij, dat zijn meer dan 500 bewoners van Brunssum Noord. Onze appartementen liggen naast de N300. Deze weg is beter bekend als de buitenring. Een provinciale weg dus. Van de weg wordt druk gebruikgemaakt, maar zorgt voor overlast. Te veel geluid komt in onze woningen. Gelukkig hebben we ook een oplossing en die leggen we vandaag aan u voor. Wij wonen, zoals gezegd, parallel aan de N300 en onze slaapkamers en balkons liggen tegen de weg aan. Wij kunnen echter niet buiten zitten of ramen openzetten. De herrie van de N300 is zo hoog dat het woongenot verpest wordt. Wij hebben gelijke geijkte geluidsmeters en die geven minimaal 65 decibel aan. Dat geluid is dus 24 uren, want het verkeer kent geen pauzes. Er staan gelukkig geluidsschermen langs de weg. Deze zijn echter niet voldoende doorgetrokken tot aan het aangrenzend bosje. Dat betekent dat er een gat zit tussen de schermen en het bosje en daar komt dus alle geluid vrij doorheen. Dat geluid komt dan weer bij ons terecht. Er moeten dus enige geluidsschermen bij, zodat wij ook de ramen kunnen openen en kunnen genieten van onze balkons. En als u wilt zien of horen wat we bedoelen dan bent u van harte welkom. U begrijpt dan zelf dat van onze nachtrust ontzettend weinig overblijft. En waarom wij niet kunnen genieten van onze balkons en waarom wij geen ramen kunnen openzetten. In het verleden hebben we ook contact gehad met medewerkers van de Provincie. Maar dat heeft nog niets opgeleverd. En daarom spreken we vandaag in. We wachten al jaren op een oplossing. Daarom doen we vandaag een dringende oproep voor uw hulp. Dat kan makkelijk door enkele geluidsschermen te plaatsen en dan kunnen we eindelijk genieten van onze woningen. En kan het verkeer verder gewoon zijn gang gaan. Wij hebben namelijk mogen lezen dat de Provincie een tweede stikstofschermbaan van 500 meter gaat plaatsen langs de buitenring, dus de N300 bij de Brunssummerheide. Een mooi moment om dit te combineren met het bijplaatsen van een gering

aantal meters geluidsscherm. Daarmee laat u een krachtig signaal zien. Ook in het kader van een recent Limburgs actieplan Geluid. En als de schermen bedekt worden met groen scheelt dat kosten omdat graffiti niet meer loont en het milieu heeft er ook voordeel bij. Bedankt voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Aldewereld. Als u even een momentje blijft staan, dan ga ik nu vragen of de commissie vragen heeft. En ik zie al de eerste hand van mijnheer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ja, dank voor uw inbreng. U heeft het over zelfgeplaatste geluidsmeters. Nou doe ik zelf ook mee aan een project om zelf geluid te meten, een citizen science-project zoals dat wordt genoemd. Weet u of uw geluidsmeter ... Want ik zie ze daar niet op de kaart staan. Weet u of die geluidsmetingen ook ergens gepubliceerd worden of te benaderen zijn?

De voorzitter: Mevrouw Aldewereld.

Mevrouw Aldewereld: Ja. Ik weet dat niet

Spreker: geen microfoon [5:36:14]

Mevrouw Aldewereld: Jij bent bij ons geweest.

De heer Bloi (VVD): Geen idee.

Mevrouw Aldewereld: Geen idee ... Ja, daarom bent u van harte welkom en kunt u het zelf eens gaan bekijken bij ons. Dank u wel.

De voorzitter: Zijn er nog andere vragen? Mijnheer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter, en dank ook voor het inspreken, mevrouw. De weg is destijds aangelegd en dan moet je door allerlei procedures en dergelijke heen. Daar horen volgens mij ook bepaalde geluidsniveaus bij, op bepaalde afstanden vanwaar dat geluid geproduceerd wordt. Weet u of dat destijds, ja, allemaal binnen de normen is gebleven die daarvoor gesteld zijn, kunt u zich dat herinneren uit de vergunningsprocedure?

Mevrouw Aldewereld: Nou, het kan best zijn dat dat in die tijd is geweest. Maar dit is zo vreemd, wij wonen daar nu elf jaar, maar daar is gewoon een stuk tussenuit. Heel vreemd. Dat zijn schermen ...

De heer Huizing (BBB): Dus u constateert eigenlijk ... Want mijn idee van uw vraag was dat er mogelijk behoefte was aan extra nieuwe geluidsschermen. Of is het dus gewoon een stuk geluidsscherm wat er stond dat is verdwenen?

Mevrouw Aldewereld: Er was geen stuk, die is er niet geplaatst. En daar vragen wij om, om dat stuk ertussen te zetten. Voor de geluidsoverlast.

De heer Huizing (BBB): Maar wel voorzien om te plaatsen? Begrijp ik dat goed uit uw woorden?

Mevrouw Aldewereld: Nee.

De heer Huizing (BBB): Oké.

Mevrouw Aldewereld: Dat is een plaats voor ... Een heel stuk is gewoon vergeten of geen geld voor

De heer Huizing (BBB): En dan nogmaals de vraag, was het wel voorzien? Dat is gewoon even niet ... Ik spreek u er niet op aan. Maar daar ben ik gewoon nieuwsgierig naar.

Mevrouw Aldewereld: Nee, nee. Maar wij hebben natuurlijk ook ... Het verkeer wordt meer verkeer, de mensen krijgen meer auto's, het verkeer wordt meer. Meer vrachtauto's en alles. Ik moet zeggen, het is een hele fijne weg, want je kunt van A naar B. Het is heel fijn, maar wij hebben daar last van. En heel veel last in de hele omgeving, of dat nou koopwoningen zijn of noemt u maar op, die hele omgeving heeft daar problemen mee.

De heer Huizing (BBB): Duidelijk. Dank voor uw toelichting.

Mevrouw Aldewereld: Ja? Alstublieft.

De voorzitter: Dank, mijnheer Huizing. Ja? Mijnheer Van den Beucken heeft nog een vraag?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, een praktische vraag. Ja, bedankt natuurlijk dat u ook de weg heeft weten te vinden hiernaartoe. Over hoeveel lengte hebben wij het eigenlijk? En wat is de verhouding tot de rest van de geluidsschermen? Kunt u dat bij benadering aangeven? Dat ik een beetje een idee krijg wat dat ontbrekend stukje is?

De voorzitter: Mevrouw Aldewereld.

Mevrouw Aldewereld: Veertig meter of... Dat zijn misschien, ja wat zou je zeggen? Ja. Nou, hoeveel meters zouden dat zijn?

De heer Ijpelaar (CDA): Geen microfoon [5:39:08]

Mevrouw Aldewereld: Ja?

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, wilt u eventjes in de microfoon antwoorden?

De heer Ijpelaar (CDA): Geen microfoon [5:39:12]

Mevrouw Aldewereld: Maar dat stuk is dat dus. Dat ontbreekt, dat is heel vreemd. Van het begin af aan.

De voorzitter: Oké. Nog meer vragen? Mijnheer Van den Beucken?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik weet niet of dat een actieve wijk of dorpsstraat is. Of dat een aantal mensen zich verenigd hebben om na te vragen ... Misschien is die vraag in zekere zin al min of meer ... Wat is daarvoor dan de reden dat net dat stukje er niet is? Is daar niks op aangegeven? Is daar geen ...?

Mevrouw Aldewereld: Daar weet niemand een antwoord op te geven. Niemand.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): En vaak heb je niet alleen metingen maar slechts berekeningen. Misschien heeft het daar iets mee te maken.

De voorzitter: Mevrouw Aldewereld.

Mevrouw Aldewereld: Ja, wij weten het niet. De bewoners, die hele flat en die hele omgeving vraagt zich dat af.

De voorzitter: Mijnheer Hermans, PVV, heeft een vraag.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel, voorzitter. Heeft u zelf het idee dat de bestaande geluidsschermen, zoals ze nu staan, met die schuine en glazen kant, als die jullie kant opgetrokken worden dat dat voor jullie voldoende is?

Mevrouw Aldewereld: Nou, wij hebben het vermoeden van wel. En dan het liefst met een overkapping, zeg maar, die staan er ook langs die weg. En dan liefst met een kap eroverheen.

De heer Hermans (PVV): Nee, ik snap 'em. Maar ik denk toch eerder aan een 70 à 80 meter als aan een 40 meter. Maar goed dat is ter beoordeling van.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Hermans. Nog meer vragen vanuit de commissie? Nee? Dan dank ik u, mevrouw Aldewereld. U kunt plaatsnemen op de tribune.

Mevrouw Aldewereld: Fijn, hartelijk dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Graag gedaan. Nou gaan we naar 12.1. Informerend stuk inzake Negende Voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML).

12.1 Informerend stuk inzake Negende Voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML)

De voorzitter: Dit onderwerp bespreken we ook in één minuut. Sorry, in één termijn, waarvan ... één minuut, en dan vijf keer, kan ook, hè ... Nee, grapje. Er is één termijn waarvoor u vijf minuten spreektijd per fractie krijgt. En ik geef het woord eerst aan de PVV. Mijnheer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ja, voor de PVV is het jammer dat die N300, dat die eruit gehaald is, het project. Want wij vonden er altijd wel iets van ... En ik weet ook dat het nog steeds niet afgerond is, die N300. Dus wat dat betreft denk ik dat dit er ook nog wel bij betrokken kan worden, met hetgeen er nog zit aan te komen. Het voorliggend stuk, voorzitter, levert voor ons geen onoverkomelijke problemen op, maar wel een paar vragen, met name in relatie tot het OV. Er valt te lezen dat het voorwerk voor de tram Hasselt-Maastricht ergens tussen de € 22,6 en € 23 miljoen heeft gekost. De eerste vraag, wat is of wat was het aandeel van de Provincie hierin? Het is een combinatie Maastricht en Provincie dus wat was het aandeel van de Provincie hierin? En dat vraag ik in relatie met, of met betrekking tot, de toegezegde Rijkssubsidie van € 36,7 miljoen. Wat me dan ook brengt bij de mededeling BO MIRT dat GS enkele risicoprojecten naar zich toe heeft getrokken. Wat is de status hiervan en wanneer zijn de eerste voorstellen hiervoor te verwachten? Dan tot slot, tot voor kort ontving de Provincie € 6 miljoen als bijdrage in de exploitatietekorten voor die sprinterslijnen. Er zijn nieuwe onderhandelingen gaande van wat het vervolg wordt. Want dat liep maar tot 1 januari 2025, volgens mij. Is daar al iets over te melden? Dat was 'em.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel. Dank u wel, voorzitter, maar de Partij van de Arbeid heeft geen vragen.

De voorzitter: Goed, dan gaan we naar de heer Vaassen, D66.

De heer Vaassen (D66): Dank u wel, voorzitter. Het is al vaker gezegd over deze rapportage, maar het is ook wel terecht om dat elke keer weer opnieuw te herhalen, dus dat gaan we nu ook doen. Er ligt hier heel goed werk voor. Het is een supergoed leesbare rapportage die ons echt heldere informatie geeft. Dus dank aan de organisatie daarvoor. En ook dank aan de Statenonderzoeker voor de heldere analyse die erbij zat. Gelukkig zijn er ook minder aandachtsprojecten om over te rapporteren dan de vorige keer. Dat roept niet heel veel vragen op, maar ik heb er toch wel een paar weten te noteren. De Maaslijn, daar weten we met z'n allen van dat er in Q1 2025 nog een extra vraag naar ons toe gaat komen. Niet per se waar we ons met z'n allen over moeten verheugen. Maar D66 vindt wel dat de vele reizigers op de Maaslijn wel eindelijk moeten gaan krijgen waar ze al jaren naar uitkijken. En ja, wat ze alleen gaan krijgen dankzij de inzet van de Provincie. Dus ja, het gaat ons allemaal een lieve duit kosten. En het laatste wat we kunnen gebruiken zijn extra vertragingen. Dus daarom even de vraag naar de laatste stand van zaken op de zittingsdatum Raad van Staten, is daar al iets in beeld? Of hebben we daar straks een heel groot vertragingprobleem? Kunnen we ook al andere dingen doen, onafhankelijk van dat onherroepelijke PIP? Dat is ook een vraag daarop. De N595, de Wittemer Allee, ook daar zit wat vertraging door een beroepsprocedure. En daarbij ook de vraag hoe ongerust we daar al over moeten zijn, als het om financiën gaat? Of dat u ons nog wat gerust kunt stellen. Weert-Hamont. Daar zien we kostenramingen in de kamerbrief van BO MIRT tussen de € 47 en de € 88 miljoen. Dat zijn ook weer nogal stevige bedragen. Hoeveel aanstalten maakt het Rijk daar in uw optiek om daar iets in te gaan betekenen? Want D66 gaat er voor het gemak maar eens van uit dat die € 47 miljoen sowieso te optimistisch is, zoals meestal bij dit soort projecten. En hier wordt het Limburgse belang weer ruimschoots overstegen. Dus lijkt het ons belangrijk dat het Rijk daar fors, zo niet volledig, de inbreng levert om daar tot werk te komen. Het personeel op de trein. Hebben we daar alweer een halfuurdienst naar Aken, of nog niet? Want dat was een tijdje spannend de afgelopen maanden. En als dat nog niet helemaal het geval is, wanneer gaat dat dan lukken? En dan de decentralisatie stoptreindiensten. Heel goed om daar met het Rijk over te gaan bakkeleien, want het gaat om het belang van de Limburgse reiziger. Wat door de decentralisatie in het verleden is gebeurd, heeft de Limburgse reiziger een veel betere bediening gekregen dan die er was op de Heuvellandlijn en op de Maaslijn. Maar wij moeten natuurlijk wel zorgen dat we dat financieel met z'n allen kunnen blijven waarmaken. En daarom is die decentralisatievergoeding belangrijk. Wordt daarbij ook de decentralisatie die nog niet gerealiseerd is, namelijk Maastricht-Eijsden-grens, betrokken? Want dat is wel een dienst die vanuit onze concessie wordt ingevuld, maar wij zijn daar geen concessieverlener. En, nou ja, goed, we kunnen dus niet optimaal sturen. En op het moment dat die in onze concessie zou zitten is dat wel zo. Uiteraard hoort daar dan ook wel de zak geld van het Rijk bij om dat ook allemaal met elkaar te kunnen doen. Dat waren ze. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, voorzitter. Mijn agenda is een beetje overhoop gehaald, dus ik probeer zo lang mogelijk hier te blijven, maar als dat niet lukt dan excuus dat ik iets eerder weg ga. Dank voor deze rapportage en ook dank aan de Statenonderzoeker, al is het jammer dat de analyse

pas recent beschikbaar is gekomen, pas na de infosessie van vorige week. En dit zonder een verwijt naar de Statenonderzoeker, want ook recent mochten we de rapportages van het LEF en de MAA ontvangen, dus we konden ons indenken dat er grote druk was op de capaciteit van de Statenonderzoeker. En dat herkennen we ook af en toe bij onszelf. En hoewel ik zelf niet aanwezig ben geweest bij de informatiesessie heb ik die teruggekeken en ik zal mij proberen te beperken tot de politieke discussies. We baseren ons op de analyse van die Statenonderzoeker. De eerste vraag is eigenlijk hoe gaan wij om met die vertragingen? Want bijvoorbeeld de Wittermer Allee, daar is een beroep ingesteld bij de Raad van Staten met de mogelijkheid tot een aanzienlijke vertraging. Hoezo mogelijkheid? Is de verwachting dat het beroep nog wordt ingetrokken of dat de Raad van Staten sneller zal handelen, zou ik met een glimlach willen zeggen. En als we deze vertraging hebben en we dan pas later met de realisatiefase gaan beginnen, is het dan toch eens mogelijk om bijvoorbeeld andere projecten waar geen ... [5:47:48] meer zijn, naar voren te halen. Of houden we straks weer aan het eind van het jaar een voordelig resultaat over omdat wij de middelen niet hebben kunnen besteden? De spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf zou nu min of meer zijn afgerond, dat is een beetje na 1 juli, maar ik heb de status niet gezien. Het is misschien nog een technische vraag. En in de analyse staat op pagina 6 dat projecten zijn afgerond vanwege de subsidies die zijn verleend. En dan vraag ik mij af betekent dit dat we geen inzicht meer hebben of deze projecten gerealiseerd worden of komt er dan een tweede status afgerond? Om terug te komen op doelenbomen en doelstellingen indicatoren IPML en daarnaast de P&C-cyclus. De Gedeputeerde schrijft in zijn reactie dat hij daar positief tegenover staat. Maar wij vragen, als 50PLUS, als je het twee keer op gaat nemen, loop je dan niet het risico dat je twee keer gaat debatteren als je het op twee plekken opneemt? En dan krijgen we ook natuurlijk weer de discussie waarom die ene rapportage net iets anders afwijkt van de andere structuur. Dus ik weet niet of dat zo verstandig is. Op pagina 9 wordt onder het kopje dwarse [5:48:56] analyse gesproken over het verschil tussen het aantal projectwaarden en het totaal aantal projecten. Hoe houden we het zicht op de status van die overige projecten? En wat wordt bedoeld met begroting? Het wordt pas meegeteld als het opgenomen is in de begroting. Is dat inclusief of exclusief de meerjarenraming? En ik beperk mij tot één project en ik citeer uit de rapportage op pagina 101: 'Een nieuwe grensoverschrijdende spoorverbinding tussen Maastricht en Hasselt zorgt voor het invullen van een ontbrekende schakel in het euregionale spoornetwerk en daarmee voor een verbetering van het internationale openbaar vervoer.' We zijn op de hoogte dat dit project zich in een gerechtelijk traject bevindt, maar 50PLUS is dan ook stomverbaasd dat de middelen die niet meer voor dit project worden ingezet, gebruikt worden om deze ontbrekende schakel voor de toekomst niet nog mogelijk te maken en dit stukje infrastructuur te vernietigen. Dit is in de ogen van 50PLUS de euregio niet serieus nemen. Los dat een rechter dit zou kunnen gebruiken dat Nederland toch niet zoveel waarde hechtte aan dit stukje verbinding Maastricht-Hasselt. En dus het besluit van de minister begrijpelijk was. En hoe gek het ook moge klinken, nu komen er vragen vanuit de Belgische politiek over het slopen van de spoorbrug in Maastricht. En in Het Belang van Limburg lezende, gaat minister Brouns het inbrengen in de Nederlands-Vlaamse top in het voorjaar 2024. En zelfs nu met de recente publicatie lees je dat het besproken is in de top en dat België overweegt om juridische stappen te ondernemen tegen het slopen van de brug. Waarvan akte. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ja, dank voor deze hele heldere rapportage. Prachtige structuur, inzichtelijk. Dank ook aan de Statenonderzoeker, bij verstek, geloof ik ... O, dat doe jij Debby, sorry, excuses ... excuus, voor ook de heldere analyse. We hebben een aantal ... Wat wij doen is dat wij die rapportage gewoon opknippen. Voor de afzonderlijke projecten sturen we die naar lokale afdelingen. Vanuit een paar afdelingen hebben wij ook wat detailvragen, met name, dat zal

u niet verbazen, over de fietspaden. Maar ik stel voor dat we dat gewoon even een keer ambtelijk technisch doen. Ik kon helaas niet bij de informatiesessie zijn vanwege alle dubbele en driedubbele agenda's. Misschien dat dat daar ook ter sprake is geweest, maar dat hoor ik dan wel van u. De vertraging op het beroep bij de Raad van Staten over de Maaslijn. Nou inmiddels mogen we, denk ik, wel aannemen dat we 1 januari niet gaan halen. Is daar al meer zicht op wat dat betekent? Daar ben ik wel erg nieuwsgierig naar. Dus die kan wellicht hier nog wel even worden geadresseerd. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu naar de SP, mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. En ook dank aan de inspreker. Ik beperk me tot vragen die nog niet zijn geweest, voorzitter. Ik heb geen nieuwe vragen over de N300, maar ik ben wel benieuwd naar hoe wij de klacht van de bewoners aldaar gaan afhandelen. En dan ga ik meer noordelijk naar de N280 in Leudal. De zitting bij de Raad van Staten, die werd verwacht voor Q3, maar het is inmiddels Q4. Dus dan is mijn vraag is die zitting inmiddels geweest en is er iets uitgekomen of wordt het nog verder doorgeschoven? Op pagina 30 van het stuk onder het kopje 'Afgeronde projecten', er staat een kopje boven met 'Afgeronde projecten', en daar staat er één en dat is 'Kunstwerk over de Roer'. En dan is mijn vraag waarom die daar staat, want er zijn er volgens mij een stuk of veertien afgerond. En niet maar één. Of ik heb het gewoon gemist in het stuk hoe ik dat heb gelezen. Nog een vraag die ik heb is dat 16 van de 43 projecten, dat is 37%, niet op tijd klaar zijn. Dan vraag ik me af hoe zeer moeten wij ons hierover zorgen maken, over het budget? En te laat of zelfs niet gebruik kunnen maken van die infrastructuur die op de rol staat. Want ja, 16 lijkt me heel erg veel op alle projecten die wij elk jaar doen. Maar goed 16 te laat of zelfs niet te halen, ja, dat baart enige reden tot zorgen. En dan wat meer algemene dingen. De eerste is de risicoreserveringen per project. En dat komt ook weer door vertragingen, zeg maar, bij bepaalde projecten. Hoe berekenen we die risicoreservering per project? Nemen we bijvoorbeeld de inflatie voor de hele planfase, ja, scrabblewoord, wel mee? Maar bijvoorbeeld bij vertragingen aanwijsbaar aan andere partijen niet? Want ik kan me voorstellen dat er ook bijvoorbeeld procesfouten worden gemaakt door gemeenten of andere instanties waardoor ook vertraging optreedt en dan is dat niet aan ons. Buiten het totaalbeeld hebben wij een risicoreservering en dan vraag ik mij af, valt dat er ook onder of niet? En de laatste vraag die ik heb is welke stappen ondernemen wij met onze gemeenten en het Rijk over afstemmingen van infrawerken? Dit om vertragingen te voorkomen. En ook niet twee keer dezelfde plek open te graven en overlast te veroorzaken. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan ga ik naar de heer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ja, voordat ik aan mijn bijdrage begin. Ik neem mij voor om tijdens de schorsing even aan de heer Wolters Gregório te vragen of hij tien keer achter elkaar snel het woord 'planfase' wil uitspreken. Maar even to the point. IPML, andermaal een voorgangsrapportage die voorligt ter bespreking. Als ik het goed geteld heb het vierde waar wij onze lichten over mogen laten schijnen. Zoals iedere keer bekruipt mij een beetje het gevoel dat ik althans de doorwrochte rapportage geen recht doe door er vijf minuten iets van te vinden. Maar tegelijkertijd biedt het enige geruststelling. De rapportage geeft in hoge mate het gevoel dat we, gegeven alle onzekerheden rond scope, maar met name ook doorlooptijden en kosten, zo goed als mogelijk in control zijn. In de zin dat we weten hoe de vlag ervoor staat, ook al wappert die niet bij alle projecten in top. We kunnen ook stellen dat bij iedere rapportage er een verbeteringsslag gemaakt wordt, zoals nu met een betere logische indeling. Ook is de analyse van de Griffie en de Statenonderzoeker een hele waardevolle toevoeging. Dan de voortgangsrapportage zelf. Een dappere, maar toch ook wel bruikbare poging, om een overall beeld te geven van het onderhanden infrastructurele werk in de provincie. Zo op het oog is er geen sprake van een verslechtering in de risico's die we lopen. Met een

vermindering van het aantal projecten 'im roten Bereich' zoals ze in Duitsland zeggen. Maar het is toch wel een kwestie van het halfvolle en het halflege glas. Het aantal projecten zonder afwijking is eigenlijk stabiel. En het aantal met afwijking is met name gedaald door het beëindigen of laten vervallen van een aantal projecten. Zo moet je er ook naar kijken. En ik denk, ongeveer een jaar geleden, het eenmalig voteren van wat extra middelen voor een aantal projecten die in het rood zaten. Al lezend blijft de zorg bij een aantal projecten zoals de N280, net ook al genoemd, de Wittemer Allee en de N598, waar sprake is van procedurele vertragingen. Dat dit weer gaat resulteren in een kostenoverschrijding en de vraag naar extra middelen. Die zorg hebben wij nog wel. We gaan het straks hebben over de mededelingen in het BO MIRT. Maar we mogen de Gedeputeerde en zijn staf, en ik denk ook onszelf, feliciteren met het feit dat hij bij de staatssecretaris € 36 miljoen heeft weten te ontfutselen. Chapeau! En zo zie je maar weer dat ook met die mensen van de nieuwe coalitie best te praten valt. Hoewel we nieuwsgierig zijn om deze prestatie op de juiste waarde te schatten, met hoeveel geld zijn die andere Provincies naar huis gegaan? Is die € 36 miljoen heel veel of zijn er elf met veel meer geld naar huis gegaan? Ook drong zich, naar aanleiding van dit verhaal, de analogie op met het VDL-project. Om redenen, wel bekend, gaat dit project niet door. Hierdoor valt een bedrag van ruim € 31 miljoen vrij. We begrijpen dat een klein deel van dit bedrag alsnog ingezet gaat worden om de infra rond het terrein in orde te brengen. Maar kunnen wij, nu de staatssecretaris Madlener zo goed is geweest om de Provincie toe te staan de € 36 miljoen aan Rijksmiddelen alternatief aan te wenden, de Gedeputeerde vragen hetzelfde te doen voor hetgeen wat van deze € 51 miljoen over is? Ondanks de goede stappen, die al gezet zijn om de infrastructuur en mobiliteit in Limburg te bevorderen, hebben wij nog wel een aantal verzoeknummers. Bijvoorbeeld een aantal zaken die op de placemat met een stippelijntje zijn omgeven te versnellen. Graag uw antwoord hierop. Dan het project Limburg Centraal, een uitstekend initiatief. Huisvesting op punten waar van nature OV-voorzieningen zijn, heel logisch. Bovendien gebruikmakend van veel slecht benutte ruimten en inbouw zonder dat er weer een nieuwbouwwijk aan een stad of dorp aangeplakt moet worden. Wel een vriendelijk verzoek om aandacht te blijven houden voor de infrastructuur. Dat wil zeggen dat we niet straks tot de conclusie komen dat station Weert er een spoor of perron bij moet hebben vanwege de verbinding Weert-Hamont. En dat dan die ruimte is ingenomen door bijvoorbeeld een nieuwe parkeergarage. Dan inderdaad even aandacht voor de inspreekster zojuist, de N300. Ja, ik heb de foto's net bekeken en ben nieuwsgierig naar uw reactie hierop. Ik herken het van de missie die wij niet zo lang geleden gedaan hebben, ter plekke, om te kijken naar de natuurcompensatie. Daar wordt terecht best veel geld aan gespendeerd. Maar misschien is er een mooie meekoppelkans te bedenken met natuurcompensatie en daar wat hoogstandboompjes tegen een geluidswal op te zetten en op die manier te financieren. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan gaan we naar de heer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, dank u wel. Er zijn alweer complimenten gegeven over de IPML-rapportage. Daar kan ik mij echt bij aansluiten. Het is weer verbeterd. Het is weer beter leesbaar. En daarom is het ook heel jammer dat GS er dan toch weer vijf maanden voor nodig heeft om er doorheen te lezen. Dus ja, ik begrijp dat dat lastig is voor GS-leden. Wij vinden het in ieder geval een heel makkelijk stuk. En wij zouden het zeker in een maand tijd tot PS kunnen brengen. Dus die oproep, ja, is bij deze weer gemaakt om dit prachtige stuk toch iets sneller richting PS te krijgen en dan moeten we misschien maar even kijken naar de datum, want hij valt altijd heel ongelukkig qua zomervakantie wanneer die dan door jullie wordt afgerond of niet. Dus dat vind ik wel echt zonde dat dat zo lang duurt. Want dat betekent ook dat heel veel problemen waarschijnlijk al opgelost zijn. Ja, er zijn ook een aantal mooie dingen gemaakt. Ijpelaar in control lost zomaar even een aantal problemen in het IPML op. Dus dan leest dit nog wat makkelijker. Maar helaas moeten we toch wel concluderen dat er nog een aantal problemen in staan. En die mij ook wel een beetje het schaamrood op de

wangen doet krijgen. Dat is toch nog wel steeds De Hut-De Plank. Als je beseft dat we twintig jaar geleden met De Hut-De Plank zijn begonnen, een provinciale weg ergens in het zuidelijkste puntje van onze provincie. Daar liggen een paar weilanden en er staan een paar bomen. Maar geen flats of geen grote constructies, of geen tunnels of geen vliegvelden. Het is gewoon een provinciale weg in een natuurlijke omgeving en die krijgen we dan al twintig jaar niet aangelegd. Dat is natuurlijk wel echt iets ... En nu nog ... waar nu nog, als ik het IPML mag geloven, toch wel wat problemen voor zijn. Dus aan de ene kant de vraag aan de Gedeputeerde, hoe staat het nu met De Hut-De Plank en wanneer ligt die weg er nu? Dus dat is de realiteitszin ook vandaag. En aan de andere kant wat gaan we nu hieruit leren uit dit traject? Kan dit nu nog een keer gebeuren? Is dit de nieuwe Wittemer Allee zal ik maar ... Of is de Wittemer Allee de nieuwe De Hut-De Plank, zeg maar. Dat brengt mij ook bij doorlooptijden op projecten. Daar heb ik het ook al over gehad. Ik ben benieuwd of het College een inschatting zou kunnen maken van waar zit nou de grote problematiek als het gaat om omgevingsmanagement? Want het geeft mij, en ons als CDA-fractie, ook wel een beetje het inzicht dat op 20% van de tracés vaak een aantal problemen zijn, maar voor 80% is iedereen Hosanna. Zo hoort u ook bijvoorbeeld de spreker die het geweldig vindt dat de Parkstadring er is gekomen. Alleen we praten nu over een heel klein stukje geluidswal. Nou en misschien, daar kom ik nu aan de achterkant achter, had mevrouw wel naar de Raad van Staten gegaan voor vijf meter geluidswal en hadden we de rest Hosanna gevonden. Dus wat kunnen we daar dan uit leren en heeft de Gedeputeerde een inzicht in de bepaalde projecten, ik noem maar wat, de Wittemer Allee? Wat vindt de Fietzersbond nou? Kunnen we niet een gedeelte van de Wittemer Allee wel door laten gaan en samen met de Fietzersbond naar de Raad van Staten voor het stukje zebrapad. En dat geldt misschien ook voor de N280. Want de N280 is natuurlijk ook nog steeds een probleemtraject. En ik was benieuwd wanneer gaan we over tot realisatie van de N280? En misschien dat de Gedeputeerde daar nog een stukje actualiteit kan brengen. En vanmorgen hebben wij als CDA al een motie aangekondigd, of op zijn minst schriftelijke vragen, over de Delta Rhine Corridor. Nou weet ik dat dat niet per se uw portefeuille is. Maar infra, ja, dat is natuurlijk een heel rekbaar begrip. En we hebben begrepen dat er in de Delta Rhine Corridor straks geen plaats meer is voor de lijn. De lijn, ja, mocht er toch nog een OV-project ... voor de ondergrondse elektriciteitskabel, gelijksspanningskabel en dat baart ons enorm zorgen. Dus misschien dat de Gedeputeerde als onderdeel van het bredere College zich daar toch ook zorgen over maakt. Dan ter afronding nog één ding. De fietsbrug in Oeffelt. Ja, ik kan natuurlijk geen IPML doorkomen zonder de fietsbrug in Oeffelt te benoemen. En ik had misschien een leuk idee, want ja, het ligt toch een beetje aan Den Haag en misschien nu omdat Geert toch wel een beetje de scepter zwaait in Den Haag, misschien dat de Gedeputeerde samen met Geert een keer kan fietsen over die fietsbrug in Oeffelt. En als dan alle beveiligers van Geert over die fietsbrug heen gaan dan weten we dat we die niet hoeven te verbreden als Rijksoverheid. Maar mocht dat nou niet lukken dan moeten we misschien toch denken om die fietsbrug te verbreden, want er zijn heel veel zorginstellingen die er met wat bredere fietsen en hun cliënten overheen gaan. Er gaan heel veel studenten, heel veel jongeren, overheen. Dus het blijft wel een ding, dus ik denk hoe krijgen we dit nu verkocht aan onszelf, een fietsbrug die superintensief gebruik wordt, die gewoon hartstikke nuttig is, die Limburg verbindt en die krijgen we dan niet gerealiseerd. Dus dat is nog steeds mijn hartenkreet.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, kom tot een afronding.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, sorry. En dus de vraag eigenlijk, heeft de Gedeputeerde de fietsbrug van Oeffelt nog landelijk aangekaart, nu we daar een nieuw kabinet hebben zitten?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Bloi van de VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik ben verkouden, dus het lijkt of ik een geluidswal in mijn keel heb, dus bij deze. Voorzitter, dank voor de spreker en dank voor het opnemen van deze negende voortgangsrapportage. Vorige week is er een informatiesessie geweest waar ik niet bij kon zijn, maar ik heb mij door mijn zeer gewaardeerde fractiemedewerker bij laten praten. En er zijn een aantal projecten langsgekomen en ik ga dus ook niet specifiek in op al die projecten. Wel heb ik nog ... heeft de VVD een drietal aandachtspunten, waar ook de sprekers het over hadden. Daarnaast over communicatie rondom provinciale infrastructuren. En even kort iets over landbouwverkeer. De N300 Parkstad buitenring geluidswal. Oftewel het gat van Parkstad. De VVD heeft vorig jaar, of in het voorjaar, sorry, bij de achtste voortgangsrapportage hier al aandacht voor gevraagd. We zijn langs geweest, hebben gekeken en geluisterd. En we kunnen ons goed indenken dat er flink overlast ervaren wordt. En ja, je hebt aan de ene kant rationele overlast en je hebt emotionele overlast en ,nou goed, dan weet u zelf wel wat ik daarmee bedoel. Dus twee vragen, is er sindsdien al iets gebeurd rondom de geluidswal? En is er contact met de gemeente Brunssum over die geluidswal? En zo ja, als u iets kunt zeggen, wat is dat dan? En ook, zoals al door sommigen gevraagd, qua reflectie op de inbreng van de sprekers. Stukje verderop, bij de buitenring heb je het verzakte talud, wat nu dan niet meer verzakt is, maar daar hoort de VVD ook uit de aangrenzende buurt, Amstenraderveld is dat volgens mij, dat er best klachten waren bij de aanleg van het nieuwe talud. En dat daar ook contact is geweest met de Provincie. Alleen dat de communicatie niet lekker loopt. Dus de vraag is hoe is daar de stand van zaken? Dan hebben we het dus ook over communicatie. Voor de fractievoorzitters is het altijd lyrisch als u het heeft over de communicatie rondom de aanpak bij de N293 bij Melick, omdat die zo goed is meegenomen door de aannemer in appgroepen, Facebookgroepen, noem het maar op. En dan heb ik een andere collega, die in Roermond woont, in de buurt van de N280, die zegt, van ja, als daar ... onder andere de N280, dan is het mevrouw Koopman, die zegt van ja, als je kijkt hoe in Roermond mensen worden meegenomen, is dat echt het tegenovergestelde. Niet goed gecommuniceerd, waarschijnlijk minder ... Nee, niet goed gecommuniceerd. En nu blijkt dus dat blijkbaar die communicatie voor die bouwwerkzaamheden ook uitbesteed wordt aan de aannemers. En dat kan wel zo zijn, maar als er klachten komen en dat komt dan in de media, dan is het altijd: 'De Provincie communiceert niet.' Kunnen wij niet de communicatie gelijktrekken dat overal op dezelfde manier gecommuniceerd wordt en dan misschien het voorbeeld van de N293 daarbij volgen?

Tweede punt van communicatie. Ik ben deze zomer in Ingber geweest. Daar ging men er vanuit dat men langs de 278, is dat volgens mij, of ... Ja, de N278, dat daar verkeersremmende maatregelen zouden worden aangelegd. Of dit nu een rotonde is of wat dan ook. En daar werd ook stellig beweerd dat de Provincie toegezegd heeft dat ze dat gaan doen. En ik heb toen gevraagd of ik de verslagen eens mag lezen. En als je de verslagen leest, ik kan ze lezen, want ik ben zelf ambtenaar, dus ik lees ook tussen de regels, maar ik kan me heel goed voorstellen dat je als normale burger, en niet ambtenaar, dat je daar iets heel anders uit leest. Dat je daar een toezegging uit leest van er komt iets. Ik wil het alleen meegeven dat het frustratie opwekt bij de burger. En ja, dan heb je ook zomaar een Statenlid die dan weer bij het tiende IPML een vraag hierover zou kunnen stellen. Dus bij deze. En hetzelfde geldt ook voor de weg N598 waar het al over ging, daar word ik ook benaderd door burgers van dat de Provincie met iets zou komen, maar ik hoor al meer dan een half jaar niks. Daar hebben we ook in de zomer contact over gehad met de Provincie. En tot slot het landbouwverkeer. Specifiek de N277, daar mogen blijkbaar geen tractoren overheen of geen landbouwverkeer. En nu heeft de VVD ook zoiets van provinciale ontsluitingswegen zijn vooral wegen voor doorstroming, dus liever zo min mogelijk landbouwverkeer. Maar dat betekent wel dat landbouwverkeer door de dorpen gaat. En als voorbeeld heb ik dan de N277, maar we hebben natuurlijk nog andere provinciale wegen in deze provincie. Zoals de N200 waar al geen tractoren overheen mogen. Maar hoe gaan we hier als Provincie mee om, met dat landbouwverkeer, is de vraag in onze provinciale infrastructuur. En tot zover.

De voorzitter: Ja, dank u wel. De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Merci, voorzitter. Ja, een paar vragen zal ik zeker stellen. Maar mijn betoog zal vooral reflecterend van aard zijn. Bedankt in ieder geval voor het stuk en ook bedankt voor de analyse. Ik ben er altijd blij mee en ik heb ook natuurlijk, en dat kan ik ook niet laten, net als mijn collega Vaassen dit stuk echt geëvalueerd en in negen edities tijd tot een prachtig stuk. En ik hoop dat we bij de tiende rapportage een stuk vlaai erbij krijgen om het te vieren. Dus we zien minder rood, dat is goed. Minder oranje en een nieuwe categorie 'Vervallen', dus goed dat we dat kunnen vergelijken met de eerste periode, of de periodes daarvoor. Ja, dan ga ik even wat dossiers voorbij. De Hut-De Plank, dat is zo'n oud-zeerdossier, zullen we maar zeggen. De peildatum is natuurlijk 1 juli. Ik snap dat het een heldere datum is, maar misschien kan de Gedeputeerde wel een klein tipje van de sluier oplichten omdat we namelijk een aanbestedingsprocedure en misschien een reactivatie daarvan zouden krijgen. Hoe is het daarmee gesteld? Ja, dan ga ik naar een ander dossier, dat ook deels bij Rijkswaterstaat ligt, bij het Rijk. Dat gaat over de parallelweg Zaarderheiken – Venlo. Ik kom er zelf ook veel. Oplossing en geld liggen klaar. Maar ja, nog steeds hangt die rode vlag uit vanwege stikstof. Wat kunnen we nu anders doen dan onze gal erover spuwen. Ja, ik word er zelf echt kotsmisselijk van moet ik zeggen. Nederland echt op z'n smalst. Daar waar een weg hoognodig verbreed moet worden. Stikstof natuurlijk weer. Ja, die rechtsaffer, als die er zou komen, zorgt dan voor een betere doorstroming, voor schonere lucht, of in ieder geval minder vervuilde lucht en voor veel veiligheid. Veel meer veiligheid voor onze Limburgers en reizigers. Dus ja, we vertrouwen erop dat het College dat gesprek blijft voeren. Meer kan het niet doen, denk ik. Wittemer Allee en het traject Gulpen-Wittem, al eerder benoemd. De vorige keer toen we hier zaten gaven we aan dolblij te zijn dat er een apart fietspad komt, die omklap die komt er. Ja, dus win-win. Vooral voor de minder sterke verkeersdeelnemers. Ja, en toch zie je dat er hier en daar weer lichte wolken boven dat project hangen, want er is bezwaar aangetekend, notabene door de Fietzersbond. En dat vind ik spijtig want op het moment dat de tijd vooruit strijkt, dan wordt alles duurder. En dan zou de scope zomaar kunnen wijzigen. En zal de Fietzersbond in de eigen vingers snijden. Hoe kijkt het College aan tegen het belang van de fietsers? Kunt u daar even kort op reflecteren? Want daar maken wij ons wel zorgen over. Iets wat wel leuk is, verkeersactieve school. Ja, we zijn blij dat het percentage nog weer iets opgelopen is, hè, want ik dacht van 89 of 90% naar 92%. Die groepen kwetsbare en onervaren verkeersdeelnemers die op nummer 1 staan vinden we natuurlijk hartstikke goed. Dat is ook de prioriteit, vooral daarmee doorgaan. We zien wel dat in Zuid-Limburg dat percentage toch wel wat lager ligt dan in Midden- en Noord-Limburg. We vragen ons daarbij af hoe dat kan. En wat er eventueel nog gedaan kan worden: om dat ook wat op te peppen in Zuid-Limburg. Het liefs overal naar 100%. Ja, Weert-Nederweert is verder groen. We blijven dat volgen. En dan kom ik even bij langzaam verkeer. Ook door mijn collega aangehaald, collega van de VVD, langzaam verkeer in het algemeen en langzaam verkeer in het bijzonder in Hout-Blerick. En op dit moment zijn er natuurlijk onderdelen van provinciale wegen afgesloten voor langzaam verkeer, tractoren meestal. En onder andere is dat van toepassing bij de provinciale weg, Napoleonsbaan wordt dat bij Hout-Blerick. Daar moeten die zware voertuigen door het centrum, waar kinderen lopen, waar de school ook ligt. Dus dat is allemaal niet handig. De vorige keer hebben we daar ook over gesproken of twee IPML 's geleden. En toen heeft u aangegeven dat er een lijst zou komen met een aantal projecten die mogelijk in aanmerking komen dat ze toch weer toegevoegd worden, meestal over korte afstand, voor dat langzaam verkeer. Hoe zit het daarmee, voorzitter, Gedeputeerde via de voorzitter, wat is de status met name ook in Hout-Blerick? Toverland staat niet hier in het IPML, daar hebben we wel zorgen over. Want daar gaat men in de toekomst behoorlijk uitbreiden, heel veel vakantiewoningen. Dat betekent dat de wegen die nu soms al dichtslippen, die ook leiden naar de A67 en de N277, behoorlijk vol kunnen gaan raken. Waar wij als LOKAAL-LIMBURG bijzonder veel zorgen over hebben is vooral ook de doorstroming van de hulpdiensten in dit landelijk gebied, want die moeten vaak grote

afstanden afleggen. En als er van dit soort belangrijke wegvakken vol zitten, komt dat in gevaar dus, ja, misschien kunt u daar nog op reflecteren. Dan de N300 Brunssum-Noord. Daar hebben we natuurlijk alles over gehoord. Daar krijgen we waarschijnlijk, zo ken ik hem tenminste, van de Gedeputeerde een goede reflectie op. Afrondend, ja, we zien natuurlijk reikhalzend uit naar de realisatie van Dal Vrij Limburg, dat hoort er ook bij, heel positief, een volledig functionerende Drielandentrein. We zijn blij met de sprong naar voren als het gaat om de snelfietsroute Maastricht-Sittard. Althans het traject Maastricht-Meerssen. Dus best wel veel positiviteit en een aantal aandachtspunten. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan gaan we naar de heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ga proberen me wel aan de één minuut van de voorzitter te houden. Nee. Heel veel vragen zijn al gesteld. En zoals u weet, ga ik die niet herhalen. Wel ook de sprekers bedanken voor het inspreken en voor het kenbaar maken van het issue. Dus ik kijk uit naar de reflectie van de Gedeputeerde daarop. Wel zie ik in de financiële samenvatting dat er iets meer dan een € 0,5 miljoen naar de Nationale Agenda Laadinfrastructuur gaat. Kan de Gedeputeerde dat verder even toelichten? Is dat onder andere het bedrag dat bijvoorbeeld naar concessie Vattenfall InCharge gaat, of niet? Ander onderwerp is de fietsbrug Roermond-Leudal. Of de Gedeputeerde daarop zou kunnen reflecteren en de geraamde kosten die daarmee gepaard zijn in het verleden en nu. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan zijn we aan het einde gekomen. Dan ga ik het woord geven aan de heer Kuntzelaers. U heeft dertig minuten.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Ik noteer nog even de fietsbrug Roermond-Leudal.

De voorzitter: Dat gaat van de tijd af, hè.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dat is helemaal prima. En dan ga ik proberen met u in dertig minuten door alle infraprojecten van de hele provincie heen te gaan. Maar voordat ik dat ga doen dank ik ook de sprekers voor het feit dat ze hiernaartoe zijn gekomen om hun zorgen met ons te delen. En ik denk dat het ook goed is dat ik eerst inga op de casus die is aangedragen door de sprekers. En ook door een aantal van u, daarna nog als verduidelijking is gevraagd van hoe zit die situatie nou precies in elkaar. Dat is vraag één, denk ik. En de tweede is wat nu. En laat ik beginnen met de situatie de N300, natuurlijk het grootste project wat we ooit met elkaar hier in de Staten hebben gerealiseerd. En het heuglijke nieuws is natuurlijk dat we inmiddels rijden en dat dat procesproject, is afgerond. Maar dat er nog steeds elementen oppoppen rondom de N300, die gewoon in de afhandelingsfase zitten, en zelfs nieuwe dilemma's die weer opkomen of bij ons bekend worden als ze hier worden geadresseerd. En laat ik in het bijzonder ingaan op de casus uit Brunssum die hier is ingebracht. Lang, lang geleden, toen dit plan werd vastgesteld, is men natuurlijk gaan zoeken naar methoden om de geluidsoverlast voor iedereen zoveel mogelijk te beperken en ook binnen de wettelijke eisen en normen te blijven. En waar men voor gekozen heeft, in de buurt van Brunssum, is een licht verdiepte ligging, waardoor ze dus niet op alle stukken een geluidsscherm neer hebben gezet. En daardoor is volgens de berekeningen op elke plek de situatie dat ze onder de geluidsnormen zitten die wettelijk gesteld zijn. En als je in zo'n situatie terecht komt, dan kom je in een lastige situatie terecht. Want volgens de cijfers is de geluidsoverlast niet boven de grenzen die zijn toegestaan, maar er wordt ter plekke wel degelijk een geluidsoverlast ervaren. En dan gaan wij natuurlijk in een spannend proces komen, want hoe ga je om met een ervaren geluidsoverlastsituatie waarin je niet in de wettelijk termen

kunt spreken van een reden om aanpassingen te gaan doen. En laat ik ook maar meteen zeggen, dat zijn hele dure aanpassingen, als je die doet. Maar dat is niet de reden om het niet te doen. Als de geluidsnormen dat vereisen dan moet je die maatregelen nemen. In dit geval zit je dus in dat tussen... in dat schemergebied om het maar zo te zeggen. En is het wat mij betreft aan ons als overheid om het gesprek met de omgeving aan te gaan en te kijken naar welke maatregelen we in de buurt zouden kunnen nemen die niet een gigantische investering vragen, maar wel een oplossing, of een deel van de oplossing in het proces zou kunnen betekenen. Die bal, die pakken wij op en gaan kijken of er iets mogelijk is in die omgeving wat eenvoudigere maatregelen zijn dan meteen de volledige schermen op te tuigen. Dat proces kunnen wij ingaan. Maar dat maakt de uitdaging bij dit soort dilemma's gewoon complex. En dat is het antwoord dat je tegenkomt in dit soort situaties. Voorzitter.

De voorzitter: Sorry, ik was even afgeleid. Mijnheer Huizing, BBB, heeft een vraag.

De heer Huizing (BBB): Ja, dank u voorzitter. Ja, de uitleg is duidelijk. Ik ging er ook al wel een beetje van uit dat men zich destijds aan alle regels van het spel gehouden had als het ging om geluidshinder en maatregelen om dat tot het wettelijke niveau te beperken. Zou het misschien wel zo kunnen zijn, en wat is daar dan van de waarde, dat in, pak 'em beet, tien jaar tijd wat ik hoor, de werkelijkheid zich wat anders ontwikkeld heeft dan de modellen destijds lieten zien. Namelijk dat er gewoon sprake is van meer werkelijke geluidshinder dan destijds volgens de modellen. En kan dat meegenomen worden in de besluitvorming?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, met uw goedvinden dan het antwoord. Wij maken continu herberekeningen van de verkeersintensiteit op al onze provinciale wegen, dus in principe baseren wij het beleid, waarmee wij geluidswerende maatregelen nemen, eigenlijk altijd op de meest actuele stand van zaken. Dus het is niet zozeer de berekening van tien jaar geleden van de planvorming die dan de basis is, maar het zijn de huidige modellen die dan de basis zijn van onze keuzes. Dus in dat opzicht baseren we ons op de huidige intensiteiten. Dat neemt niet weg dat er dan nog steeds tussen het model en de beleefde ervaring en de beleefde overlast, licht tussen kan zitten. En dat vergt van onze zijde dat we mee gaan kijken en mee gaan denken aan de kant van de inwoners. Dat wil dus niet per definitie zeggen dat daar enorm grote werken gaan plaatsvinden. Maar in ieder geval dat we met elkaar op zoek gaan naar de best mogelijke oplossing die er is.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken heeft een vraag.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u, voorzitter. Ja, waar ik zelf altijd een beetje last van heb is dat je altijd met de gedachten zit dat er wordt berekend en niet gemeten. Ik vind dat altijd wel vervelend. Ik zou trouwens wel nog willen vragen om te kijken of het mogelijk is om behalve dat je wallen maakt, om de diffractor. Want de diffractor is namelijk doelmatiger en kan een doelmatiger en doeltreffende oplossing zijn voor de geluidsoverlast, dat kan zo drie, vier decibel schelen en dat is heel wat. Wordt dat meegenomen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. U mag van ons verwachten dat wij alle opties meenemen om te komen tot een goede oplossing. Ik denk dat het te ver in details gaat om op deze specifieke casus hier over oplossingsrichtingen met elkaar te gaan discussiëren. Ik denk dat het goed is dat wij die aan onze zijde oppakken en kijken of de situatie leidt tot in ieder geval aanpassing of

maatregelen in de omgeving. Dus dat voor wat betreft de N300. En ik stel voor dat er vanuit onze zijde ambtelijk contact met de insprekers gelegd wordt zodat we met elkaar in gesprek blijven en daarover ook de vervolgstappen kunnen bespreken en ook met elkaar dat traject verder in kunnen. Daarmee ...

De voorzitter: Moment. De heer Roso heeft een vraag.

De heer Roso (JA21): Met het gevaar dat ik een heel gevaarlijke vraag stel. Ik hoor de Gedeputeerde net zeggen we bekijken met de berekeningen naar wat de situatie op dat moment is. Maar is de Gedeputeerde het niet met me eens dat we eigenlijk naar de toekomst niet reactief moeten zijn, maar eerder proactief. Dus niet moeten reageren op cijfers die er nu zijn, maar op de cijfers die gaan komen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Onze verkeersmodellen houden niet alleen rekening met de huidige situatie, maar daarin zit ook eventueel aanvullende ontwikkeling. Dus als er bijvoorbeeld een bedrijventerrein in de buurt blijkt dan houden die modellen rekening met die ontwikkeling. Dus ook met toekomstige stijgende verkeersbewegingen. Dus die toekomstige ontwikkelingen worden altijd meegenomen. Ook in onze modellen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Na deze woorden gaan we een stapje verder en dan komen we via de woorden van de PVV bij het openbaar vervoer. En bij de kwestie, of de casus, tram Hasselt-Maastricht. En dan begin ik bij de afhandeling van het dossier zoals de vragen van de heer Hermans waren. Om vervolgens met een aantal van u te kijken naar wat de impact van de afspraak in de BO MIRT was. Tram Hasselt-Maastricht, daarin zitten wij met de gemeente Maastricht fiftyfifty in de kostenverdeling. En dat is € 19,7 miljoen op dit moment nog. Het resterende openstaande bedrag waarvoor we, nou ja, een liefdevol gesprek hebben met de Vlaamse overheid en dat uitgevochten wordt voor de rechter. Dus dat proces loopt. En zolang het onder de rechter is moeten wij er hier politiek ook vooral geen discussies over gaan voeren en wachten tot een eventuele uitspraak. Dan de afhandeling van de AROV-gelden die destijds door het Rijk waren gevoteerd aan de Provincie Limburg om die tram mogelijk te maken. En daar hebben we een hele mooie prestatie weten neer te zetten als Provincie en dat durf ik wel te zeggen. En ook de complimenten naar het team wat dat voor elkaar heeft weten te krijgen. De middelen die eigenlijk bestemd waren voor die tram, die mochten in de Provincie en specifiek in Maastricht blijven omdat het Rijk vond dat er inderdaad maatregelen genomen moesten worden aangaande infrastructuur en mobiliteit in dit gebied. En dat was geen eenvoudige zaak want de minister en de staatssecretaris zijn dringend op zoek naar middelen, want ze hebben veel tekort. Net zoals hier wel vaker tekorten zijn op infrastructurele projecten, zijn die bij het Rijk nog vele malen groter. En is het dan ook wel heel erg chique dat we die deal hebben weten te sluiten. En dan blijkt inderdaad, zoals de heer Huizing zei, als je mazzel hebt kun je met de staatssecretaris en de minister toch nog een mooie deal maken. Ik ben wel bang dat dat misschien één van de laatste deals is geweest. Want ik heb gehoord wat de prognoses zijn van de tekorten bij het Rijk en die zijn substantieel. Dus ik hoop dat we daar niet ons laatste succes gevierd hebben, maar ik hou wel rekening met minder succesvolle pogingen in de toekomst. Die € 36,7 miljoen, daarvoor hebben we wel een speciale opdracht gekregen wat daarmee te doen. En daar hebben we nog een kleine cofinanciering aan toe moeten voegen. Want om die € 36,7 miljoen hier te houden hebben we zelf € 2,7 miljoen moeten toezeggen om de risicocomponent voor de spoorwegbeveiliging bij de drielandentrein te upgraden. En om op, zoals wij dat noemen, P85-niveau te komen met z'n allen,

hebben wij die middelen nodig. Dat voorstel komt ook naar u toe als Staten. Want u bent uiteraard diegene die daarvoor aan de lat staat. Mocht u daar niet voor kiezen dan moet ik wel € 36,7 miljoen terug overboeken naar het Rijk. En dan is aan u of u die keuze wilt maken. Ik heb wel eens slechtere multipliers gehad hier in de Staten om te verdedigen. Dus wat dat betreft, ik ga met veel goed vertrouwen naar u toe om te vragen of we dit voorstel mogen uitvoeren. Dan, dames en heren, werd de vraag nog gesteld over de sprinters en eventueel de afhandeling. D66 stelde ook een vraag. De heer Hermans stelde die ook. We zijn nog in overleg met het Rijk om te komen tot afspraken. Het Rijk heeft vriendelijk aangegeven of ze iets meer tijd konden krijgen om hier tot afhandeling te komen. Want ze zaten qua menselijke beschikbaarheid wat krap en hebben toen om coulance gevraagd. En als je net een goede deal binnenhaalt dan moet je niet te hard roepen dat je daar geen coulance voor wilt hebben. Dus het is wat geven en nemen in het leven en dit was het stukje wat we moesten geven. Dan de Maaslijn. D66 stelde de vraag en meerdere van u stelden die ook. Hoe staat het er nou voor met de Maaslijn? En kunnen we nog eventuele vertragingen verwachten? Want de miljoenen die daar inzitten zijn er veel. En dat is natuurlijk op te splitsen in twee categorieën. De compensatie richting Arriva voor het verlaat starten van de elektrificering. Dat is een proces dat loopt, dat is in onderhandeling. Zodra we daar uit zijn komen we naar u toe. Voor wat betreft de Maaslijn zelf en de aanleg daarvan. Dat lijkt positief te zijn want we verwachten toch echt in de eerste helft van volgend jaar dat echt de grootste werkzaamheden aan het spoor ook gaan starten. En daarvoor is, in tegenstelling tot veel andere processen, de Raad van Staten niet een blokkerend gegeven. Dat proces moet wel worden doorlopen. Maar we kunnen heel veel werkzaamheden rondom de Maaslijn oppakken zonder dat dat de definitieve toestemming van de Raad van Staten vereist. En dat maakt dat ik met meer vertrouwen in dit proces zit dan in andere processen, waar ik zo dadelijk op terugkom, waar de Raad van Staten ook een rol in heeft. Dus ik hoop nog ... Nou laten we zeggen, als we hier volgend jaar zitten, dat we dan allemaal foto's hebben van Statenleden en bestuurders die vrolijk die eerste schop in de grond hebben gezet voor de grote werkzaamheden rondom de Maaslijn. Want wij danken u allen natuurlijk voor dit enorme doorzettingsvermogen dat deze Staten gehad heeft om dit project dan toch van start te laten gaan. Dan ga ik naar de Wittemer Allee. Door velen van u bevraagd. En de heer Van den Beucken vroeg nog heel specifiek of ik nog even kon duiden hoe die situatie voor die fietsers in dat gebied in het bijzonder zit en ook de positie van de Fietzersbond daarbinnen. Ja, dat kan. Er is een soort van vreemde situatie ontstaan dat we een weg veiliger maken. Dat we er veel in investeren om die zowel voor de zwakkere verkeersdeelnemers, de voetgangers en de fietsers, veiliger te maken. Als ook voor de gebruiker van de auto. En we kiezen daar voor een vrijliggend fietspad, wat de veiligste manier is om met een fiets te rijden. Je hebt geen last van auto's die nog naast je rijden, je rijdt separaat. En toch is de Fietzersbond vanwege de route van het fietspad van mening dat dat niet de juiste weg is. En dat ze liever de fietser op de autoweg of op de weg zouden hebben rijden. Het is voor ons moeilijk te begrijpen en we hebben ook gesprekken met de Landelijke Fietzersbond, want we doen er alles aan om te zorgen dat de Fietzersbond eventueel nog haar bezwaar intrekt. Maar zolang dat niet gebeurt zijn we gewoon nog afhankelijk van een procedure bij de Raad van Staten. We proberen uiteraard wel nog slimme oplossingen te bedenken, of je delen wel al aan kunt leggen zonder dat je hier te maken hebt met dat bezwaar. Dat is geen sinecure. Dat is best een lastig traject. Dat is één deel van het dilemma op de Wittemer Allee. En het andere deel op de Wittemer Allee gaat over kabels en leidingen. Daarmee is de Wittemer Allee niet uniek. Want kabels en leidingen liggen overal in de grond, op ongeveer elk tracé waar we aan de weg werken. En daarvoor is de doorlooptijd inmiddels achttien maanden tot twee jaar, voordat de grote kabels van deze wereld in staat zijn het personeel te vinden om daar aan de slag te gaan. En dat is iets wat we nu op heel veel projecten beginnen tegen te komen. En natuurlijk hopen we dat Enexis en anderen van de wereld snel aan de mankracht komen om deze projecten op te pakken. Maar netcongestie helpt ons niet, want het zorgt ervoor dat er op heel veel plekken gewerkt moet

worden. En dit is één van de blokkades waarvoor je weinig personeel, ook op dit soort projecten, voorhanden hebt. We hopen...Ah, kijk, daar gaat een handje omhoog.

De voorzitter: Mijnheer Bloi, VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Betekent het eigenlijk dat we dan in de toekomst op z'n minst rekening moeten houden met een vertraging van anderhalf tot twee jaar bij onze projecten?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, dat zijn wel langzamerhand processen waar we mee te maken krijgen. Je kunt natuurlijk tijdig je aanvragen beginnen te doen waardoor die doorlooptijd wat naar voren toe getrokken wordt in het proces. Maar dat zijn wel zaken waar je op dit moment bij het plannen van grotere werkzaamheden rekening gaat houden. Hoe kunnen we hieromheen werken? Want dat is een dilemma dat zich natuurlijk buiten de Provincie afspeelt, bij derde partijen. Maar we proberen daar op een zo slim mogelijke manier mee om te gaan, zodat je zo min mogelijk tijdverlies hebt in de realisatie van projecten.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Kuntzelaers: De vraag van D66: Personeel op de trein naar Aken. Is dat er inmiddels? De dienstregeling van twee keer per uur wordt weer opgepakt. En de exacte datum zoek ik even voor u op als ik die hier al voor mij heb. Het is in december en de exacte datum houdt u van mij tegoed. Want dan hebben ze in ieder geval weer voldoende capaciteit om daar de reguliere diensten weer op te pakken. Dan de decentralisaties, daar heb ik al over gesproken in relatie tot de heer Hermans. Dan gaan we naar 50PLUS. De vertragingen, daar ben ik in elk geval op ingegaan in het kader van de Wittemer Allee. Als we iets naar voren toe kunnen halen, dan proberen we dat allicht. Maar dat is best wel complex bij dit soort grote projecten. Dat is geen sinecure. Vaak is dat lastig. Eenvoudig. Maar gezien het aantal afgeronde projecten, ook in de rapportage, mogen we concluderen dat we voldoende stukken wel realiseren, dus dat daar ook wel schot in zit, zodat je in ieder geval niet het gevoel hebt dat we stilzitten hier. Heerlen-Landgraaf is afgerond. We zitten daar alleen nog met de afronding van de subsidiestroom. Dus dat proces loopt nu. En als we dat hebben gedaan, dan is het project klaar, afgerond. En kan het ook uit de lijst met grote projecten, omdat het dan definitief is afgerond. Spoor Hasselt-Maastricht is de vervolgstap als het gaat om de AROV-middelen. Het slopen van de brug - en dat is een brug die het niet doet, even voor iedereen goed om te weten. Een brug die niet functioneert in de rol die het zou moeten hebben. Er rijdt geen treinverbinding met de Belgische kant van de grens over die brug. Er staan ook geen plannen op de rol om dat op korte termijn met elkaar te doen. En in onze contacten met de bureaus aan de andere kant van de grens is ook niet de behoefte aangegeven om die te reactiveren. Ondanks wat je in de krant zou kunnen lezen af en toe. Die brug is echter wel een dilemma. Want voor het verkeer op het water, creëer je een soort van slalomachtig effect wat onhandig is en ook de veiligheid, zoals we recent hebben gezien, die nodig is op het water – bij Borgharen hebben we nog incidenten gezien – dat zijn hindernissen die je het liefst niet op het water hebt. En zeker als ze geen dienstdoen als actieve brug, dan kun je ze beter weghalen. En daarnaast zit er nog een mooie plus in dat u vijf centimeter aan waterhoogte weet af te laten nemen en dat is gezien de water veiligheidsvraagstukken die we met zijn allen hebben, ook nog eens een extra plus. Dus met die gedachten allemaal in het achterhoofd, steunen wij het idee uit Maastricht om de spoorbrug weg te halen.

De voorzitter: Een vraag van de heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS) Voorzitter. Toch kort, als ik die artikelen in de kranten lees van een minister die wel degelijk nu zeggen, wij vinden die verbinding wel belangrijk, dan lijkt het of daar een soort kentering is. En dan kunt u zeggen van niet, maar dit staat gewoon in de krant. En dan denk ik van, het wordt in Den Haag aangekaart. Dus er is toch een andere situatie. En men praat over het reactiveren van die lijn 20. Het staat gewoon in het stuk niet. Dus schijnbaar is het feit dat de tram niet doorgaat, het feit dat die busverbinding er niet doorgaat, misschien wel een eyeopener om ...
[6:34:48] Maastricht, dat stukje, misschien wel in de ontwikkeling mee te nemen. En dan moet je niet op kortere termijn zien, dat begrijp ik hoor. Maar je moet het misschien op langere termijn zien. En als je de Euregio serieus neemt, dan moet je daar niet iets kapot Je zou kunnen zeggen, we doen even niks, maar we hopen dat die verbinding op termijn tot stand komt. En ik reserveer daar die gelden voor, dat zou ik verstandig vinden. Maar niet nu die verbinding opblazen, waardoor je voor de eeuwigheid zo'n beetje die mogelijkheden beperkt. En mijn vraag is aan de Gedeputeerde: Ziet hij ook dat daar aan de Belgische kant nu een andere benadering is. Of leest hij die stukken in de krant niet zo?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter. U stelt een hoop vragen in één keer. De eerste vraag is: krijgt u van de Belgische zijde dezelfde signalen te horen? Nee. De Belgische zijde heeft ons niet deze signalen gegeven. Ik lees dezelfde krant als u, hetzelfde artikel dat u aanhaalt. Dat is allemaal bekend bij ons. Maar het signaal is hier niet aangekomen. En ook gezien de lange historie die we met elkaar hebben om te proberen grote infraprojecten te realiseren. Wij zien niet dat deze reactivatie een daadwerkelijke serieuze poging is van de Belgische zijde om hier met elkaar aan de slag te gaan. De bus rijdt overigens wel gewoon. Dus er rijdt een bus richting Hasselt. Die kunt u gewoon nemen. Dus dat onderdeel is niet geblokkeerd. Dat is de keuze en ook de realiteit waarin we ons begeven.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dan de N280. Een gigantisch project natuurlijk. De komende weken, anderhalve maand, komt de basisrapportage naar u toe. Daarin wordt de startpositie van de N280 met u gedeeld. En daarin vindt u ook alle zaken die wel of niet op de rol staan en ook wel of niet op schema lopen. Die worden dan met u gedeeld. En ook de exacte verhoging van de budgetten die nodig zijn om de N280 te realiseren zullen daarin bekendgemaakt worden. De basisrapportage is uiteraard niet het moment dat er besloten wordt over eventuele stijgende kosten, dat gebeurt gewoon in de P&C-documenten bij dit soort projecten. Maar dan wordt u wel meegenomen in dit proces. En ook eventueel wat dat betekent voor eventuele versoberingen, dan wel aanpassingen die gedaan zouden kunnen worden. De SP. Tijd en vertraging van de 16 projecten, is dat zorgelijk? Soms wel. Daar waar de Raad van State bijvoorbeeld bij een aantal grote projecten - de N280 is daar een voorbeeld van - een belemmerende factor is, omdat het maar niet op de agenda komt van de Raad van State. Daar heb je als provinciale overheid gewoon geen invloed op. Je kunt alleen maar hopen dat het geagendeerd wordt en dat we met elkaar naar eerste zitting toe kunnen. Dus dat soort punten zijn zeker zorgelijk. Andere delen van die projecten, bijvoorbeeld de projecten waar we wel participeren, maar voor een gelimiteerd bedrag met gemeenten samen aan de slag zijn om iets te realiseren, dat is bijvoorbeeld niet financieel zorgelijk. Maar dat is wel zorgelijk als je wil dat het project snel gerealiseerd wordt, maar daarbij is de impact op de Provincie gewoon wat beperkter. Je hebt de grote zorgenkinderen en je hebt een aantal waarvan je denkt, ach dat komt wel goed. Maar het kan effe duren. Daar zitten gewoon perspectiefverschillen in. Is er een overzicht van werkzaamheden hoe je dat goed combineert hier in de Provincie? Ja, die overzichten hebben wij. Dus waar gemeenten,

Rijk, Provincie aan het werk zijn, zodat je elkaar niet voor de voeten loopt. Bijvoorbeeld bij de werkzaamheden rond de A2 wordt daar heel goed naar gekeken. Een van de redenen waarvoor het project ... [6:38:58] op vertraging staat, is omdat we daar niet aan het werk gaan terwijl de A2 wordt opengebroken. Omdat dat een van de wegen is die je nodig hebt om de verkeersstromen goed te kunnen doorlijnen. Dan ga ik naar de vragen die de BBB stelde. Een heel aantal is al benoemd. Maar Limburg Centraal werd nog specifiek genoemd. En ook de complimenten voor dat plan. We hadden deze week het stationscongres in Venlo en daar werd ook specifiek landelijk de aandacht gevraagd voor de plannen die Limburg heeft. En juist dat concentreren rond de stationsgebieden, dat is echt wel de planning die we met elkaar hebben vastgesteld. Met de steden samen. Met de omgeving. Maar ook met het Rijk. En daar zit ook de toekomst. Een goed punt dat u maakte, was de ruimte rond de stations

Spreker [6:39:54]: Als u mij even laat praten over dit punt. Misschien dat ik de vraag toch stelde. Ik gaf aan dat u vooral geen dingen moest doen waar we later spijt van zouden krijgen, als we met infra iets wilden. Maar misschien kan ik die vraag nog iets uitbreiden. Dat viel mij zo te binnen eigenlijk. Liggen daar nog meekoppelkansen? Als je daar grootschalig aan de gang gaat met woningbouw et cetera en alles wat daarbij hoort, om dan ook aan de infra voor het spoor, voor zover nodig, iets te gaan doen? Want waarschijnlijk dat het ook drukker gaat worden doordat je daar woningen gaat realiseren.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Een van de grote voordelen die wij hebben ten opzichte van veel andere delen van het land, als het gaat over die stedelijke verdichting, is dat de capaciteit die wij op het spoor hebben – zeg maar de ruimte in de trein – die is nog best wel groot. Op veel andere plekken is eigenlijk de trein al vol. En komen er dan woningen bij, dan moet je eigenlijk meer capaciteit op het spoor creëren. Het voordeel van Limburg is dat we dat eigenlijk niet zozeer hoeven te doen. Er zijn wel een aantal andere meekoppelkansen die belangrijk zijn. Ik denk met name de interstedelijke verbinding. Vaak zie je het station en de stationsomgeving als een soort van blokkerend effect in een binnenstad. En je zou eigenlijk willen dat je een soort passage maakt – sommige gemeenten hebben dat al, Sittard en Maastricht in zeker mate – en dan kun je van de ene kant van het station naar de andere kant gaan, eroverheen zeg maar. Maar veel stations hebben dat nog niet en dat zou natuurlijk een mooie meekoppelkans zijn als je gaat werken aan stedelijke ontwikkeling. Dat je die oversteek wel mogelijk maakt. Waardoor je die stad op een veel betere manier weet te verbinden. Dat zijn wel de kansen die in die woningmarktontwikkeling zitten. Een ander punt dat zeker niet vergeten mag worden. We hadden een discussie van woningmarktindichting. Toen werd terecht door onder andere de vervoerder gezegd: vergeet niet dat je die busstations ook in de buurt van je station moet hebben staan. En dat daar laadinfrastructuur voor nodig is. Want ze hebben allemaal elektrische bussen. Vergeet niet dat als je dadelijk overal woningen neergezet hebt, dat je niet de ruimte voor de bussen weggedrukt hebt. Dat zijn aandachtspunten die in zo'n grootstedelijke ontwikkeling aan bod komen. Die kunnen zomaar even uit het oog verloren worden en dan heb je de poppen aan het dansen. Daar wordt zeker naar gekeken.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dat ga ik doen. De heer Ijpelaar. Met de motiverende woorden: Het IPML ligt nu vijf maanden later pas hier op tafel. Kan GS niet wat sneller lezen? Nou ja, dat kunnen wij. Het ijkpunt is 1 juli. En op 17 september was hij al in GS klaar. En dan gaat hij al naar u toe. En vanaf dat moment geven wij natuurlijk de Statenonderzoeker om haar analyse, of de analyse van de

Statenonderzoeker te laten doen. En dan komt dat op het punt dat de Staten een plekje op de agenda moet zien te vinden waar we dit met elkaar kunnen behandelen. En zie hier, daar zitten we dan met zijn allen. Het kan even duren. Ik wil de motiverende woorden uitspreken aan de commissie VPPS, u kent de voorzitter daarvan uitstekend. Als u behoefte heeft aan snellere agendering in de Staten, dan werken wij met veel liefde daaraan mee. En zullen wij er alles aan doen u te faciliteren, zo spoedig mogelijk over dit onderwerp te spreken.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik geloof dat er al twee LEO-commissies uitgevallen waren omdat er geen stukken waren, dus de voorzitter van VPPS heeft nog veel werk te doen, voorzitter.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Samen komen we er wel, voorzitter. Dit kunnen we samen tackelen. Dan naar een aandachtspunt wat u stelde, dat zeer terecht is. Hut-De Planck. Hoe lang zijn we daar al niet mee bezig? Dat is echt een Ik zou willen zeggen een gebed zonder end. Maar, er lijkt een end in zicht. We verwachten dat we Hut-De Planck fase 1, waar dit over gaat, met een beetje geluk in Q1 aan te kunnen gaan besteden. En dat betekent dus dat we dan echt richting de uitvoering gaan. Dus daar zit echt wel een positieve koers in. En wie weet, bent u er deze periode nog bij, als u ook daar weer een foto van uzelf en een schop in de grond zou kunnen gaan maken. Dat wordt deze periode een mooie collectie aan plekken waar u met een grote schep in de hand kunt staan om in ieder geval de eerste werkzaamheden mee te maken. Ik realiseer me ook trouwens, dat bijna alle projecten niet in deze periode worden afgerond. Dus zou u aanwezig willen zijn bij de oplevering van de projecten: word nog een keer verkozen. Dan kunnen we dat allemaal regelen. Dan de doorlooptijden. Daar heb ik net in relatie tot de SP al op gereflecteerd. De Delta Rhine Corridor. Deelt u de zorgen? Jazeker. En dan verwijs ik vanaf dat punt alle vragen toch echt door naar mijn zeer gewaardeerde collega Satijn, die met u graag het gesprek over dit onderwerp aangaat, uiteraard. En dan last but not least, bij het CDA. Oeffelt en Gennep. Deze week heb ik nog in een bestuurlijk overleg gezeten met de beide gemeenten aan weerszijden van de Maas en met de Provincie Noord-Brabant samen. Daarvan hebben we natuurlijk in het verleden al de noodzaak van deze ontwikkelingen benadrukt en zelfs destijds geld beschikbaar gesteld om de fietsbrug te verbreden. Maar bij Rijkswaterstaat was er geen budget en ruimte destijds om deze projecten mee in gang te trekken. Tot onze grote spijt. Destijds hebben ze dus afgeschaald, ook aan onze zijde. En ook aan de Brabantse zijde. We gaan toch weer een poging wagen gezamenlijk, om te kijken of we dit onder de aandacht van het Rijk kunnen krijgen, om dit op de agenda te krijgen. Dus in dat opzicht deel ik uw analyse. Er fietsen superveel kinderen over die brug, dat is een onveilige brug, dat is een onveilige situatie die zou moeten worden opgepakt. Echter, gezien de budgettaire uitdagingen waar het Rijk voor staat op dit moment, is mijn voorspelling op dit moment nog niet meteen dat er een grote kans is dat dat heel snel weer losgetrokken gaat worden. De urgentie, die delen we met elkaar. Dus is het besproken? Jazeker. Is het bij het Rijk onder de aandacht? Ja, het is onder de aandacht en we gaan het nogmaals onder de aandacht brengen. En van daaruit naar de VVD. Met nog zeven minuten te gaan, we hebben best nog wat tijd. Het gat van Parkstad hebben we net gehad van de heer Bloi. U vroeg nog wat reflectie. Ik zal niet zozeer ingaan op het dossier van de insprekers, maar wel op het andere vraagstuk. U vroeg ook nog naar het talud. Hetzelfde soort vraagstuk dat daar speelt. Ik denk dat het wat technisch is om in de uitvoeringsrichtingen met u mee te gaan denken. Maar dat we in contact zijn met de gemeente en de omwonenden, dat is waar. En ook bij het talud is niet een eenvoudig antwoord te vinden. En ook geen gemakkelijke oplossing. Maar er wordt wel gewerkt aan een soort van compromis dat helpt, in ieder

geval voor de omwonenden. Communicatie. Er werd door u gesteld dat u fractieleden heeft met wisselende ervaring als het gaat om communicatie rondom provinciale wegen. Dat kan. Wij zullen, als u wil, nog wat verdiepende informatie aan u verstrekken over hoe dit soort processen worden begeleid. We stellen natuurlijk een bepaalde vraag op het moment dat we een aanbesteding doen. Hoe ga je om met de communicatie en de omgevingscommunicatie et cetera? Ik zal de details van die afspraken wel nog even erbij moeten zoeken om uw vraag tot in de diepte te kunnen beantwoorden. Als u volstaat met een gewoon ambtelijk antwoord over hoe dit in elkaar steekt, zonder dat we hier mededelingen portefeuillehouder van hoeven te maken - en er wordt vrolijk geknikt - dan gaan we dat gewoon doen.

De voorzitter: We hebben een vraag van de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter. Krijgen we de informatie alleen over de aanbesteding bij aanleg van provinciale wegen? Of ook bij kleine aanpassingen? Want bij de N280 in Roermond zijn laatst bijvoorbeeld stoplichten, of weet ik veel wat, aangepast. En daar kan ik me helemaal in vinden, dat die communicatie op sommige momenten wel iets beter zou kunnen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Het is altijd goed als je dat van de tribune af hoort, dat was de gemeente. Dat is altijd een goeie conclusie. Desalniettemin, ik zal zorgen dat er een stukje algemene informatie over communicatie in relatie tot infraprojecten komt. En hoe we dat borgen in de aanbesteding. Dat we dat met u delen. Dan het landbouwverkeer, voorzitter. Een terechte vraag. VVD en LOKAAL-LIMBURG stelden de vraag over het landbouwverkeer. De mededeling die daarover gaat, is bijna klaar. Want de toezegging was dat we voor het einde van het jaar met dat overzicht zouden komen van de plekken waar we werken aan verbetering rondom het landbouwverkeer. Ik hoor net dat die al is verstuurd. Dat is nog beter. Het beste nieuws van de dag is altijd, u heeft het al. Ik dacht, die zit nog in de pijlpijn, voorzitter. Maar het blijkt dat het overzicht reeds naar u verstuurd is. Er zitten ook een aantal oplossingsrichtingen in. En ik denk dat het makkelijkste is de samenvatting te geven: Voor het sneller landbouwverkeer, maken we het mogelijk om op provinciale wegen op sommige plekken in ieder geval, toegelaten te worden. Dat geldt wel voor wagens die sneller zijn dan 40 kilometer per uur kunnen. Het kent ook de kleinere landbouwvoertuigen, eventueel nog met meerdere karretjes erachter. Daarvan proberen we dat niet op iedere plek toe te staan. Maar in het overzicht ziet u precies welke maatregel er op dit moment geldt per plek. En er zit ook Hout-Blerick bij: wat de bedachte tijdelijke oplossing is en wat de permanente oplossing is. Want sommige situaties, daar kunnen we in de toekomst naar een structurele oplossing toe, maar daar gaan we in de tussentijd wel naar een oplossing waarin je verkeer deels wel of deels niet toestaat op een weg. En er worden ook nog inhaalstroken en dergelijke op sommige plekken gemaakt. Dat is niet bij Hout-Blerick, maar dat is op andere plekken. Dus, leest u de mededeling en dan kunt u mij alle vragen schriftelijk dan wel mondeling stellen bij een volgende sessie. Dan, LOKAAL-LIMBURG had nog een andere, heel goede opmerking. Vlaai bij de volgende, tiende, IPML. Dat lijkt me iets moois om met elkaar te vieren. Dus, voorzitter, laat dat dan de enige toezegging van vandaag zijn. Zaarderheiken werd nog door LOKAAL-LIMBURG genoemd. Als iemand die daar dagelijks overheen rijdt, het is een punt dat we bij het Rijk continu onder de aandacht brengen. Waar ook echt bij het Rijk wel oren naar is om te zoeken naar een oplossing. Is die oplossing er al? Nog niet. Er wordt aan gewerkt en dan denkt u, dat is wel een heel erg standaard mededeling. Er wordt aan gewerkt. Het Rijk heeft ook van heel veel projecten gezegd, er wordt niet meer aan gewerkt. Dus wat dat betreft, is dit een stand van zaken die gematigd positief is. En te vinden in de brief van de minister aan de Tweede Kamer. Dus voor alle aanvullende info die u nog zou willen, die kunt u daar teruglezen. Een verkeers... [6:52:43] school. U benoemt nog

dat dat succesvol is. En we zitten echt al dik boven de 90%. We doen er alles aan om die verdere betrokkenheid te stimuleren. Maar u snapt ook wel dat op de tijd dat je op de 92% komt van iets, de laatste zijn altijd de lastigste om binnen te halen. Dus dat vergt wat extra energie. Maar daar wordt hard aan gewerkt. Dan heeft u nog een aantal vragen gesteld over Toverland. Daar wordt gewerkt binnen de multimodale aanpak. Ook omdat rondom Toverland niet alleen de vraagstukken spelen op infrastructureel gebied voor de auto, maar ook daar loopt de genoemde Delta Rhine Corridor in de buurt. Dus ook die wordt meegenomen in de vraagstukken die je hebt, daar in de omgeving. Dan Dalvrij Limburg. Afgelopen week nog goede gesprekken gehad. Ik durf wel te zeggen, daar waar we bij de vorige sessies dat we hierover spraken nog wat terughoudend waren – van gaat het wel lukken, krijgen we een bureaucratische deel met de gemeenten allemaal geregeld – daar zit nu echt wel schot in de zaak. Het is altijd goed om te zeggen.

De voorzitter: Mijnheer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Ja, even een vraag naar aanleiding daarvan. Daar waren bepaalde fondsen voor, om die te financieren, ... [6:54:03 gelden] volgens mij, voor Dalvrij Limburg. Ik bespeur nu wat vertraging. Schuift dat automatisch door wat je in 2024 niet besteed hebt, maar kun je dat volgend jaar besteden? Of vervalt er wat? Dat is even een vraag die ik heb naar aanleiding van de vertraging.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Die middelen zijn gelabeld voor OV-doelstellingen en infrastructureel werk. En daarin worden ze niet teruggestort naar het Rijk als ze niet dit jaar worden gebruikt. Dat geeft ons de kans om het proces gewoon door te laten rollen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dan werd nog de vraag gesteld over de fietsbrug Roermond-Leudal en over de laadinfrastructuur en de € 500.000 die genoemd werden door JA21. Ja, dat die € 500.000 gaat over die aanbesteding van die 11.000 laadpalen voor Vattenfall. Dus daar hoort dat bedrag bij. En de fietsbrug Roermond-Leudal, daarvan hebben wij een gemaximeerd bedrag toegezegd van € 3,5 miljoen, als ik het goed heb, als ik het even uit mijn hoofd zeg. En de geraamde kosten daar waren tussen de € 21 miljoen en de € 30+ miljoen. Als je een gelimiteerd bedrag afspreek van 3,5, dan verandert daar helemaal niks aan. Maar het maakt de uitdaging voor die gemeenten des te groter. Dat voelt u wel aankomen. Dus of dat project er gaat komen en in welke vorm ... Ik zie een aantal mensen wat pessimistisch schudden met het hoofd. Maar dat is niet aan ons. Dat is aan de desbetreffende gemeenten, of ze dan wel een geheel nieuwe fietsverbinding weten te maken, dan wel een alternatieve route weten te bedenken. Wij horen het graag en de gemeenten zijn daarvoor in de lead. En dat maakt dat ik aan het einde van mijn betoog ben gekomen.

De voorzitter: Eén brandende vraag. Eén, twee, drie. Nou, dan begin ik op links van mij. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. De beste keuze, op links beginnen! Ik heb nog een vraag open staan over de risicoreservering per project. Die was nog niet beantwoord.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Risicoreserveringen kunnen per project verschillen en hebben ook nog wel eens een andere systematiek. Ik hoorde net al, is het een idee dat bij de volgende sessie over het IPML, dan hebben we altijd een mooie infosessie, dat we daar nog

even apart op terugkomen? Dan kunnen we dat daar, in een wat vollediger sessie uitleggen. Want in algemene zin, dat wordt een vaag verhaal. Je kunt beter gericht ingaan op de verschillende casussen.

De heer Wolters Gregório (SP): En wanneer krijgt die ...

Gedeputeerde Kuntzelaers: Die sessie zit altijd voor de volgende IPML-rapportage, 16 mei.

De voorzitter: Dan hebben we nog een vraag van de heer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u voorzitter. Ja, ik had nog een vraag gesteld over het bedrag van € 51 miljoen voor de infra rondom VDL, of daar gezien de recente ontwikkelingen nog wat over te melden is? Ik vraag het omdat het vorige week tijdens een informerende sessie nadrukkelijk gemeld werd.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, dank u wel. Het proces rondom VDL, daar lopen de laatste onderhandelingen nog. En het zit in de afrondende fase. Maar ik denk dat het goed is ... Het staat wel als project hier dat on hold staat, ook in het IPML. Maar ik denk dat het zuiverder is om via de reguliere rapportage die Gedeputeerde Satijn doet, om daar de definitieve afhandeling van het project te geven. Maar dat daar op den duur middelen zouden kunnen vrijvallen, dat zou kunnen. Waar wij het in de infosessie over hadden, waren de middelen met name die het Rijk beschikbaar had gesteld, zeg maar, om daar aan de infrastructuur te werken. En die middelen, daarvan hebben we te horen gekregen, dat we die nog even mochten aanhouden, totdat de definitieve afhandeling van dit project gedaan is. En dan wordt er gekeken hoeveel geld je moet terugstorten naar het Rijk om dat eventueel iets wel of niet gerealiseerd is. En de of niet, blijft ook nog altijd op tafel totdat een project definitief wel of niet doorgaat.

De voorzitter: En dan hebben we nog een vraag van JA21, de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, vanaf Den Haag wil ik even terugfietsen naar de fietsbrug Roermond-Leudal. Hoe lang blijft die € 3,5 miljoen in de basis staan? Want als de initiële kosten geraamd waren op € 10,5 miljoen en hij is nu tussen de 3 en 3,5 keer de originele planning, hoelang blijft dat geld geormerkt? En wanneer gaat het dan uiteindelijk weer een keer terug naar onze gewone reserve?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, voorzitter. Die vraag heb ik mezelf ook gesteld, van hoe ga je daar nou mee om in zo'n project? En de reden waarom we die middelen beschikbaar hebben gesteld, is omdat we zeiden: we vinden dat er een betere fietsverbinding moet komen in die omgeving. En we hadden natuurlijk meteen kunnen zeggen 'we willen het geld terug' en dan is het een streep door alles. Maar we hebben toch die gemeenten uitgedaagd, van: kunt u niet met een voorstel komen eventueel, waarin onze bijdrage hetzelfde blijft, maar als u zelf meerdere middelen wil toekennen aan het project, dan kan dat uiteraard. En of dat dan dezelfde verbinding is die we destijds beoogd hebben of dat dat een aanvullende verbinding die hetzelfde doel beoogd is, dat is aan de gemeenten. Dat is geen oneindig proces natuurlijk. Maar dat proces loopt nog. Dus ik wil ze daar ook alle ruimte toe geven. Omdat de uitdaging die ze moeten oplossen, best wel substantieel is. En daar moet je mensen ook de kans toe geven.

De voorzitter: Goed zo. Dan dank ik de gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen. Dan heb ik in ieder geval één toezegging en dat is vlaai bij de 10e EPML. Dat gaat de heer Kuntzelaers verzorgen. En misschien geen toezegging, maar de infosessie in ieder geval op 16 mei. Dus dat is genoteerd.

12.2 BO MIRT, kamerbrief ministerie van I&W

De voorzitter: Dan gaan we verder naar 12.2. BO MIRT, kamerbrief ministerie van I&W. Dit onderwerp is geagendeerd door de heer Vaessen van D66. Ik geef eerst de heer Vaessen het woord om zijn agendering toe te lichten, waarna Gedeputeerde kan reageren. Nadat de heer Vaessen de mogelijkheid krijgt voor een verduidelijkende vraag is het de beurt aan de commissie die hiervoor per fractie 3 minuten krijgt. Maar ik ga eerst naar mijnheer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel, voorzitter. Er waren net al allemaal selfies in het vooruitzicht gesteld van Statenleden met scheppen in de hand om projecten te beginnen, maar ik krijg toch een beetje een beeld van Statenleden met een sloophamer op een selfie en daar zie ik dan de internationale spoor minder naar uit. BO MIRT, wat daaruit naar voren kwam. Ik sla aan, D66 slaat aan op wat er aan grensoverschrijdend spoor instaat. Allereerst die € 36,7 miljoen die er waren voor een tram voor de aanleg van een stuk internationaal spoor, dat helaas niet doorgaat. Dat hier toch mag worden ingezet, dat is an sich mooi. Maar, daar stoppen we wel een beetje met juichen. Want als we dan verder lezen in de mededeling en in de afsprakenlijst die bij de Kamerbrief zit, dan lijkt het toch een mooie, dikke sigaar uit eigen doos. Of een aantal van die dikke sigaren uit eigen doos. Want wij gaan Rijkswaterstaat betalen om de spoorbrug af te breken. Kortom, wij hadden geld voor de aanleg van internationaal spoor, een tram, en daar gaan we dan nu internationaal spoor mee afbreken. Voor altijd ook, want als die brug weg is, dan is die ook weg. En dan is de snelle OV-verbinding tussen de Limburgse hoofdsteden dus ook weg. Dan blijft het gewoon voor altijd een langzame bus naar Hasselt. Dat vindt D66 een slechte ontwikkeling. Want ook als er geen actueel plan is, je hoeft ook nooit meer een plan te maken, als je die brug sloopt. De brug aanpassen, omdat die nu niet geschikt is en misschien ook niet voor het goeie gebruik, dat ga je ook niet meer doen als die eenmaal weg is. Ik sta daar ook niet helemaal alleen in, merkte ik, want tijdens de EGTS-vergadering in Hasselt, deze week, gaf de Gouverneur van Belgisch Limburg ook deze cri de coeur af: sloopt die brug nu niet, mensen in Nederland. Hij kwam ook met het artikel uit het Belang van Limburg wat ook de heer Van Est net al aan de orde stelde. Hij merkte dat de Belgische politiek zich begon te roeren. Hij had tussendoor in die vergadering zelf nog even contact met de Vlaamse minister in Brussel. Mijn vraag daar: bent u bereid om met de Gouverneur van de West-Limburgse collega's, dus die andere Limburgse Gouverneur in gesprek te gaan en na te gaan hoe de Vlaamse politiek hierin gaat opereren? Buiten van wat we in de krant hebben gelezen op dit vlak. En kan dit nog iets betekenen voor onze lijn hierin naar het Rijk. Los van het, volgens ons, slechte plan om die brug te slopen, als de uitvoeringsorganisaties van het Rijk, Rijkswaterstaat en ProRail nu echt een brug willen slopen, waarom moeten wij daar dan de rekening voor pakken? We zouden er spoor mee aanleggen in plaats van slopen. En daar kan nog een saneringsrekening achteraan komen ook, als ik dat goed lees in de afsprakenlijst. Spoorwegveiligheid ten behoeve van de Drielandentrein. Dat kwam net bij IPML al aan de orde. Dat is natuurlijk fantastisch en belangrijk dat we dat voor elkaar krijgen. Alleen ook daar zijn wij geen vervoersautoriteit, we verlenen daar de concessie niet, we zijn ook geen spoorbeheerder. Maar we mogen wel betalen. Daar hebben we overigens ook hele goeie ervaringen mee, met opdrachten verlenen aan ProRail. Dan de IC Aken-Eindhoven. Daar waren we nog het minst aangenaam verrast bij, voorzitter. We lezen dat we nu zelfs geen dag-randverbinding gaan zien op dat stuk. D66 vraagt zich af hoe dat nou kan. We zouden zo snel mogelijk zorgen voor een directe verbinding op de tijdstippen dat er nu geen andere treinen in de weg zitten. En toch gaan we dat nu niet doen. In de afsprakenlijst bij de Kamerbrief staat er dan bij dat dat op afspraak van de regio is.

Hebben wij dit nou zelf voorgesteld? Om niks te doen voorlopig? En waarom zouden we dat dan doen? Juridisch ingewikkeld, lezen we ook in diezelfde afsprakenlijst. Dat lijkt toch oplosbaar, als je met verschillende partijen in elk geval hetzelfde zou willen. Want dan kun je gewoon afspraken maken over juridische zaken. Daarom lijkt het voor D66 toch vooral onwil van de kant van het Rijk om hier de rekening te pakken. Want dat was het andere stukje. Het was niet alleen juridisch, maar ook financieel ingewikkeld. Is dat dan ook wat erachter zit? En hoever zouden we zijn gekomen met, laat ik zeggen, € 10 miljoen van een spoorbrug die we slopen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, dank u wel voorzitter. Dan blijkt maar weer, dat zelfs als je denkt dat je een positief resultaat had, dat niet iedereen altijd even tevreden is. En dat is ook niet erg. Want ik denk dat we best wel content mogen zijn met de keuzes die gemaakt zijn. In de eerste plaats het slopen van de spoorbrug. Ik denk dat het belangrijk is om te constateren dat dit een brug is die niet in gebruik is, waar geen spoorse activiteiten op gepland waren en die eigenlijk meer in de weg staat dan dat die wat oplevert op dit moment. En om dan te doen alsof dit dé oplossing was tot een grootse spoorse ontsluiting tussen Nederlands en Belgisch Limburg, ik geloof dat dat geen recht doet aan de gesprekken die we de afgelopen jaren gehad hebben met de Belgische overheid. Maar ook niet de plannen omvat die we hier met elkaar vaker gewisseld hebben. Voorzitter, ik denk dat dit leidt tot een debatje tussen mij en de heer Vaessen.

De voorzitter: Nou ja, u mag eerst antwoorden en dan kan de heer Vaessen een vervolgvraag stellen.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Wat dat betreft, daarna volgt natuurlijk wel het slopen van deze brug en het terugkeren van een langzaam-verkeerbrug. Daar waar de Maastrichtenaar gewoon gebruik kan maken van een fiets- of een wandelverbinding over de Maas. Is dat niet iets waar D66 altijd van zegt, langzaam-verkeerverbindingen, dat is superbelangrijk. Zorg nou dat die fietser een plek krijgt in onze provincie. Ook op dit soort mooie stukje. Ik denk dat we daarmee een veel reëler vraagstuk van de samenleving oplossen dan op dit moment een niet-bestaande treinrail met een niet-functionerende brug, bombarderen als de oplossing van toekomstig internationaal verkeer tussen Nederlands en Belgisch Limburg.

De voorzitter: Mijnheer Vaessen, heeft u nog een verduidelijkende vraag?

De heer Vaessen (D66): Ja, u voelt 'm al aankomen natuurlijk. Natuurlijk lag er geen plan, want we dachten met z'n allen dat we een tram zouden krijgen. Dan gaan we niet tegelijkertijd een plan maken om ook nog een trein te laten rijden tussen Maastricht en Hasselt. Die tram gaat niet door. Dat hebben wij niet bedacht, dat die niet doorging. Dat zei overigens de Belgisch Limburgse Gouverneur ook, dat hadden zij ook niet bedacht, aan hun kant in Limburg. Want dat kwam ook vervolgens vanuit Vlaanderen overvliegen. Dus daar waren ze ook onplezierig mee verrast. Maar ja, nu hoeven we dat plan ook niet meer te maken, als we die brug afbreken. Dus dat was de pijn die daar gevoeld wordt. En natuurlijk vindt D66 een mooie, groene langzame-verkeersbrug fantastisch. Het is alleen zo jammer dat we dan toch nog altijd spoorgeld zijn aan het gebruiken om spoor af te breken, voor een groot deel.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Die laatste emotie, die snap ik ook wel. Het voelt nooit lekker om middelen uit te moeten trekken om infrastructuur weg te halen en om daar iets definitiefs te beëindigen. Ook niet eventuele hypothetische kansen die in een verre toekomst zouden kunnen gaan plaatsvinden. Maar ik denk dat het in dit geval goed is om te realiseren, ik snap ook de reactie van de Gouverneur van Belgisch Limburg. Maar die gaat ook niet over de agendering van rail in zijn land. Dus ik snap de wens voor goede verbindingen. Maar als je net zoals de Provincie Limburg eigenlijk niet gaat over de rails, dan is dat een gesprek dat op landsniveau zou moeten plaatsvinden. En laat nou juist de landelijke Nederlands overheid in ieder geval de partij zijn die zegt: sloop die brug maar. Dat is dus ook het punt waar het gesprek plaats zou moeten vinden. Dus in dat opzicht denk ik dat we die koers van de landelijke overheid goed hebben omarmd en daar een mooie langzame-verkeersverbinding voor terugkrijgen. Want dat is natuurlijk wat je er uiteindelijk aan overhoudt. En een veilig watersysteem.

De voorzitter: Is dat een verduidelijking met een vervolg?

De heer Vaessen (D66): Het is wel een vervolgvraag. Want er kunnen natuurlijk allerlei redenen zijn om dat te doen, maar waarom gaan wij dan betalen voor die wens van Rijkswaterstaat? Voor de brug van Rijkswaterstaat met het spoor van ProRail erop? Als het Rijk per se een brug wil slopen en daar hebben ze volgens mij alleen een sloopvergunning van de gemeente Maastricht voor nodig, en hebben ze zelf zakken met geld om dat van te betalen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, dank u wel voorzitter. Het is natuurlijk gemakkelijk om te zeggen dat die € 36,7 miljoen ons geld zijn, terwijl het Rijksgeld is wat hier naartoe gebracht is. Als je dan samen met het Rijk een aantal doelstellingen weet te vinden in deze regio, waarvan je zegt: mogen wij jullie geld, beste Rijk, gebruiken voor deze activiteiten die ook voor een deel jullie verantwoordelijkheid zijn hier in de regio te realiseren? En dat ze dan zeggen, in plaats van dat ze het geld terugtrekken en zeggen, Rijkswaterstaat heeft bijvoorbeeld voor het slopen van bruggen relatief weinig middelen beschikbaar op dit moment. Dan laat maar. Dan is het fijn dat deze middelen daar zeker voor worden ingezet en dat je er ook nog een langzame-verkeersbrug voor terugkrijgt. Dat is dan een dikke plus. Ik ben ook heel blij dat we de mogelijkheid van de Drielandentrein gaan ontsluiten. Om daar eventueel twee keer per uur te gaan rijden. Maar daarvoor moet je eerste de spoorwegveiligheid aanpassen, want anders kun je niet met die frequentie daar rijden. En het is mij best wat waard om te investeren in internationaal spoor. Dus die € 2,7 miljoen die wij investeren, die investeer ik met veel liefde en plezier. En dan zult u het met mij eens zijn dat we samen toch echt willen investeren in dat internationale spoor en dat ik verwacht dat u daar enthousiast aan mijn zijde staat als dat voorstel deze kant uit komt.

De voorzitter: U heeft geen vraag meer? Maar een opmerking?

De heer Vaessen (D66): U mag natuurlijk altijd rekenen op applaus op het moment dat we Luik beter bereikbaar maken vanuit hier.

De voorzitter: Goed, dan ga ik nu nog even een rondje langs de fracties. PvdA, nee? PVV? JA21, mijnheer Van de Beucken? VVD.

De heer Bloi (VVD): Ja, het is misschien een hele vergezochte, maar we hebben ergens een paar maanden geleden een motie aangenomen over ruimte voor defensie. En volgens mij is deze brug waar de heer Vaessen het over heeft, de enige spoorbrug richting België over de Maas in Nederland.

De voorzitter: Om te vluchten bedoelt u.

De heer Bloi (VVD): Dus ja ... Wat ik wil zeggen, ik snap aan de ene kant het Rijk. En ook de heer Vaessen. En ja, wat weg is, is weg. En voordat we dan een nieuwe brug weer krijgen, dan zijn we ook weer jaren verder. En dan ga ik er ook van uit dat niemand van ons nog in deze Staten zit.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

De heer Bloi (VVD): Een Defensie ... [7:12:01]

De voorzitter: O, Defensie. Ik kom er zo op terug. CDA?

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, ik moet toch constateren dat terwijl ik bijna in slaap val, dat de oppositie eindelijk wakker wordt. Dus dat is dan een positieve ontwikkeling rond een uur of kwart over vijf. De IC naar Aken, hebben we daar nou echt antwoord op gehad of niet? Waarom we daar in de uren niet meer gaan rijden. Want dat is wel iets waar we het als commissie en ook in de Staten wel een aantal keren over gehad hebben. Dus dat baart me nog wel even zorgen.

De voorzitter: BBB? De heer Huizing?

De heer Huizing (BBB): Ja, nog een vraag. Misschien een beetje hypothetisch hoor ...

De heer Ijpelaar (CDA): En de fietsbrug Oeffelt is ook een Rijksproject. Dat zou ook geld naartoe kunnen gaan, ik noem maar wat. Sorry.

De voorzitter: Gaat uw gang mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Coalitie hè.

De voorzitter: Mijnheer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Ja, misschien ook een beetje hypothetisch. Maar het gaat me meer om de discussie dat als ooit wat dan? Stel je sloopt die brug nu. Werkt het dan net zoals met een huis als je dat gesloopt hebt, dat ik dan in principe een vergunning heb om een nieuw huis neer te zetten zonder al te veel gedoe? Dus kunnen we het zo doen, als we die brug neerhalen, dat we vast laten leggen dat we daar zonder al te veel moeite weer een nieuwe brug zouden neer mogen leggen? Dat is even wat ons te binnen schoot.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Nee, ik had dezelfde vraag als de heer Ijpelaar.

De voorzitter: Mijnheer Vaessen, misschien zelf nog een vraag? Want dan heb ik allen, het inbrengendje gehad.

De heer Vaessen (D66): Dank aan de heer Ijpelaar dat hij de vraag van de IC nog een keer goed neerlegt. Want die hadden we inderdaad nog niet teruggehoord. En mijn vraag over gaat u met de Gouverneur van Belgisch Limburg in gesprek? Gewoon ook vanuit de euregionale verstandhouding? Die had ik ook nog niet gehoord.

De voorzitter: Dan dank ik u voor de inbreng. En dan kan de heer Kuntzelaers antwoorden geven.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank voorzitter. Laat ik inderdaad beginnen met de IC Aken. Aken-Eindhoven. En daar is het gesprek gevoerd. Wat is nou het ultieme doel? Het doel is natuurlijk een structurele oplossing voor een permanente IC Aken. Ook op de reguliere uren tussen deze twee steden. En daarvoor lijkt de oplossingsrichting in ieder geval omarmd te worden door het Rijk. En daarvoor gaan we volgend jaar een gesprek over hoe we bij de knoop Eindhoven, waar de werkzaamheden nodig zijn om die structurele oplossing te creëren, om daar ruimte voor te vinden. En dat gaat echt over heel veel geld. Dat gaat over honderden miljoenen die nodig zijn om daar de faciliteiten te creëren om daar die structurele oplossing voor de IC Aken-Eindhoven te vinden. De andere component daaraan is ... In de eerste plaats, die werkzaamheden in Eindhoven dragen ook bijvoorbeeld bij aan Limburg Centraal. Dat is ook voor de bereikbaarheid van Weert en Helmond en andere steden. Daarom is het namelijk een kansrijke propositie. Want als je gevraagd had voor de intercity Aken-Eindhoven: wilt u alstublieft voor € 200 miljoen het station extra verbouwen en nog een fly-over creëren, dan kan ik u verzekeren dat dat niet gebeurd was. Maar in de totaliteit van de vraagstukken is het mogelijk om in ieder geval nog dit gesprek met elkaar te hebben. En dan de dagranden. Daar zaten twee hindernissen op de lijn. Laat ik beginnen met de exploitatie. Meer dan € 3 miljoen per jaar. Dus had u daarvoor de middelen van de sloop van die brug in kunnen zetten? Ja, als u ongeveer 2,5 jaar had willen rijden, dan wel. Maar dat is dus niet tot de oplossing. Daar kwamen we dus niet tot een financieel vergelijk. Ik heb ook nooit de motivatie gezien om structureel bij te gaan dragen aan een exploitatie. Wat we wel met elkaar hebben weten te constateren, is dat er de dilemma's om in de dagranden te gaan rijden, dat daarvan de juridische uitdagingen groot waren. Want dan moesten er een heel aantal stappen ondernomen worden. Er moest nog een decentralisatie geregeld worden van dat stuk spoor, ook in die momenten van de dag. En inderdaad, de kennisgeving bij de EU moest nog geregeld worden. En er moesten dermate veel stappen genomen worden voor een product waar we met alle eerlijkheid moeten zeggen dat je maar heel vroeg op de dag of heel laat op de dag tussen Eindhoven en Aken een intercity zou hebben, en die ook nog eens heel vaak halverwege zou stoppen. Dus eventueel dat je maar een deel van de route zou maken. Voor een heel beperkt aantal reizigers die in de vroege ochtend of in de late avond die reis zouden maken. Daarom was op een gegeven moment de conclusie: dit is niet de optimale oplossing die je wil. Wat we echt willen, is die structurele oplossing op Eindhoven. Daarvoor willen we ons inzetten. Het Rijk heeft dat ook omarmd als zijnde de richting. Zodat je volwaardig inzet op een verbinding tussen Eindhoven en Aken. Want dat is je doel uiteindelijk. En niet in de hele vroege ochtend een suboptimale oplossing bieden. En daar kan ik me zelf uiteindelijk dan ook in vinden.

De voorzitter: Tot die vraag. En ik gok dat die nog tot een vervolgvraag leidt bij de heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Een volwaardige intercity, dat is de afgelopen decennia met het Rijk en de NS ongeveer net zo haalbaar gebleken als een volwaardig ziekenhuis in Heerlen op dit moment. Over wat voor horizon in tijd hebben we het, als we daarnaar gaan kijken? Hoeveel decennia extra voordat wij een trein zien rijden daar?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter. Dat zal eerst die gesprekken van komend jaar moeten uitwijzen. Komend jaar, als we daar niet uitkomen, dan kunt u daar gewoon een streep doorheen zetten. Als die werkzaamheden aan Eindhoven niet gaan gebeuren, dan rijdt er voor de komende decennia geen intercity tussen Eindhoven en Aken. Maar misschien nog wel erger, dan hebben we de voordelen die nodig zijn voor de woningbouwlocaties rondom Limburg Centraal ook niet. En dat geldt dan bijvoorbeeld ook voor steden in Brabant, Helmond om maar wat te noemen, waar veel woningbouw mogelijk is in het kader van de verstedelijking. Dat zijn denk ik de grotere dilemma's dan de discussie rondom de intercity Eindhoven-Aken. Daarom is het ook zo belangrijk dat we komend jaar daar een deal met het Rijk voor weten te vinden. En dan is de intercity Eindhoven-Aken een prachtige bijvangst bij een grote ontwikkeling op een van de belangrijkste stations van ons land. Want dat is waar je eigenlijk nu op dit moment tegenaan loopt. Dus ik hoop dat we volgend jaar een echte horizon krijgen. Dus ook met een planning en tijdstippen erbij. En ik hoop met name dat we volgend jaar geen streep er doorheen krijgen omdat de plannen rondom Eindhoven niet doorgaan. Dus dat is de realiteit van de intercity Eindhoven-Aken.

De voorzitter: Mijnheer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Voorzitter. Dan blijven wij natuurlijk de Gedeputeerde van harte aanmoedigen om daarin het beste Limburgse beentje voor te zetten. En dan hopen wij volgend jaar op goede berichten.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank je wel daarvoor. Dan nog de korte antwoorden op de brug vraag van de heer Huizing. Hoe staat het nou met die brug, blijven die rechten beschikbaar? Daar komt een tweede brug, een langzaam-verkeersbrug op diezelfde plek. Dus daarmee ligt er een brug. Er rijdt alleen geen trein overheen. Dus dat is het verschil. En dan de relevantie van dit spoor voor Defensie. Ik denk dat we de enige analyse kunnen maken dat de laatste keer dat we vochten rondom dit gebied, dat we de bruggen hebben opgeblazen in plaats van hebben opgebouwd. Dus wat dat betreft is de sloop misschien een preventieve Defensie-oplossing in plaats van ... Af en toe een ponton daar neerleggen, of iets dergelijks. Ja goed, we denken mee. Met Defensie wordt zeker gesproken, maar niet in relatie tot deze spoorbrug.

De voorzitter: Goed. Dan dank ik iedereen voor zijn en haar inbreng. Dan sluit ik dit punt.

12.3.1 Rondvraag

12.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

12.3.3 Actualiteiten IPO

Geen inbreng.

13. Landelijk gebied

13.1.1 Rondvraag

13.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

13.1.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Punt 13, landelijk gebied. Is geen inbreng.

14. Sluiting

De voorzitter: Dus ga ik naar punt 14. En daarmee wil ik de Griffie bedanken voor hun inzet. De persaanwezigheid. De mensen op de tribune. En uiteraard de collega's van GS bedanken voor hun inzet. Dan sluit ik de vergadering. Ik wens u nog een fijne avond. Het is 17.23 uur.

(Einde van de vergadering om 17.23 uur.)

Vastgesteld in de vergadering van 24-01-2025,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Van Birgelen-Droog

Depondt-Olivers